

POUTNÍK

Díl první

MARTA MOKRÁ

Copyright: **CC BY-NC-ND 3.0 CZ**

Creative Commons License Deed

Uveďte původ – Neužívejte komerčně – Nezpracovávejte
3.0 Česká republika

Poznámka k vydání prvního dílu románu Poutník

Když se před časem dostala do brněnské Unitarie kopie románu paní Marty Mokré Poutník, zatoužili jsme toto dílo zprostředkovat široké veřejnosti. Přestože se podle našeho názoru jedná o hodnotné dílo, paní Mokré se nepodařilo najít pro ně vydavatele. Brněnští unitáři bohužel nedisponují prostředky, které by dovolily v nějakém smysluplném nákladu toto dílo vydat v „papírové“ podobě.

Paní Mokrá přijala naši nabídku, že se pokusíme román převést do elektronické podoby a vypustit jej na internet pod svobodnou licenci. Tímto jí děkujeme za velkorysost.

Dnes, o velkém pátku, v den kdy se podle pověstí otevírají poklady, tedy vypouštíme do světa přepis textu prvního dílu románu.

Toto je první revize přepisu originálního textu. Omlouváme se za chyby, text dosud neprošel korekturou, ani jazykovou úpravou. Kvůli snadnější kontrole jsme ponechali stránkování stejné, jako u originálního strojopisu.

Čtenáře rovněž prosíme aby si uvědomili, že jde o román, o historickou fikci, nikoli o literaturu faktu. Je zbytečné spekulovat o tom, s jakou pravděpodobností by se mohly zde popisované děje odehrát právě takto.

Paní Mokrá není unitářka, avšak její způsob vnímání spirituality je jistě unitářství blízký. Podstatné je, že dílo nepostrádá vnitřní uměleckou pravdivost a duchovní hloubku.

Děkujeme všem členům a příznivcům naší obce, kteří se svou prací podíleli na vydání tohoto díla. Příjemné čtení přejí brněnští unitáři.

V Brně, 10.4.2020

Kříž utrpení

Pontius Pilatus, římský prokurátor nad Judeou, nikdy nezapomínající uvádět svůj titul v plném znění, což mu vyneslo přezdívku superbis, na níž si velmi zakládal, neboť podle jeho mínění důležitý úřad, který zastával, opravňoval jej k podobnému chování. Pyšný! Ale raději pro sebe používal přídomek hrdý.

Tento Pontius Pilatus stál nyní nerozhodně ve sloupové síni, kde přijímal různé žadatele a prosebníky – a rozpačitě naslouchal slovům tajemníka, jenž mu oznamoval, že v malé audienční síni čeká ještě jeden žadatel, občan podle oděvu zámožný – patricij, kdyby to samozřejmě byl Říman. Dnes už Pontius Pilatus nehodlal nikoho přijmout. Ale přispěchal druhý tajemník, znající všechny pomluvy, ale také pravdy o celém Jeruzalému a důvěrně svému pánu pošeptal, že čekající je Josef Arimatejský, takto velký boháč, majitel vinic a jiných pozemků, a také ovšem několika domů, takže by se nehodilo před ním zavřít dveře, poněvadž – bude-li žádat o cokoli, jistě se neprojeví skrblicky.

„Kašlu mu na jeho peníze,“ vyjádřil se Pontius Pilatus vulgárně, čemuž občas neodolal, „ale nemohu si znepřátelit zdejší nobilitu.“ Poslední výraz vyslovil s opovržením, poněvadž samozřejmě občané podrobené

Judey nikdy nobiles být nemohli a on jimi z té duše opovrhoval, „Kdože je to?“

„Josef z Arimatie, ten majitel pozemků.“

„To už jsem slyšel. Co může chtít? Ať tedy vejde. Mně na jejich šábesu málo záleží.“ Byla to narážka na příkaz, že všechny práce a veškeré záležitosti musí být vyřízeny do večerní hodiny, kdy začínal Svatý den.

Tajemník se uklonil, poťouchle si myslil, že peníze přece jen mají váhu, i když Pontius Pilatus jich má nadbytek a vyšel do předsíně. Ba – není radno si zneprátelit boháče. Oslovil čekajícího.

„Prosím, pane, vejdi. Pontius Pilatus tě velmi rád uvidí.“ Byla to pouhá fráze, používaná ve všech případech, ale v Josefovi z Arimatie přece jen vzbudila maličko naděje. Spěšně urovnal své drahé roucho a následoval tajemníka, když mu předtím vtiskl do ruky zlatý denár. Stráž sklonily svá kopí a tajemník, ukláněje se až ke kolenům, odhrnul závěs. Dveřníci rozevřeli obě křídla dveří dokořán, takže Josef z Arimatie vstoupil jakoby poněkud vítězně.

Ponius Pilatus mu přispěchal vstříc.

„Ave!“ pozdravil jej latinsky a těšil se, že jej přivede do rozpaků – toho bohatého Žida, který je přece pouhý vazal.

„Salvus sis et valeas!“ odpověděl Josef z Arimatie čistou latinou, a s poněkud zlomyslným potěšením shledával, jak je ten pyšný prokurátor vyveden z míry

a rozpačitě se snaží navázat hovor. Nesmím si ho popudit – blesklo mu hlavou – i promluvil.

„Mám k tobě prosbu, ctihodný prokurátore. Byl bych ti vděčný, kdybys mně vyhověl.“ Zdůraznil slovo vděčný, čímž dal najevo, že jeho vděk nebude sestávat jen ze zdvořilostních vět.

„Pokud to bude možné.“ Pontius Pilatus maličko pokrčil rameny, pouze tak, aby neporušil etiketu. A pokračoval, chtěje si Josef z Arimatie naklonit, neboť předpokládal, že za svou blahovůli dostane značnou odměnu. „Víš přece, že si vážím zámožných a vzdělaných občanů, poněvadž jsou povoláni k tomu, aby pro chudý lid činili mnoho.“ Spolkne to, nebo nikoliv, uvažoval Pontius Pilatus a už slyšel Josefova slova.

„Jsi příliš laskav a na tvou laskavost spoléhám. Ostatně musím říci, že vaši římské bohové jsou velmi shovívaví, když dovolí, abychom uctívali svého Boha, přestože jsme podrobený národ.“ - Jestlipak se chytí? - ptal se v duchu Josef z Arimatie. Samozřejmě že se chytil.

„Naši bohové jsou mírumilovní. Ale,“ zatvářil se poněkud usměvavě, „upozornuji tě, že nejste národ podrobený, nýbrž zcela rovnocenný národu římskému. Už ta vaše vzdělanost! Mluvíš latinsky zcela bez cizího přízvuku.“ Pontius Pilatus začal mluvit řecky, což byla řeč vzdělavců, „Pověz mi tedy, o co ti jde. Vyhovím ti.“

„Děkuji předem, kyrie,“ odpovídal Josef z Arimatie plynou řecčinou, „chci tě požádat, prokurátore, abys mně vydal jednoho popraveného – tedy – jeho tělo. Zaplatím všechny výlohy.“

„Ale to je maličkost. Nejde ti ovšem o některého z těch lotrů. Jsou nebo byli to vrazi a loupežníci. Jde ti o ...“

„Ježíše Nazaretského.“

„Král židovský ...“ zamyšleně pronesl Pontius Pilatus, „Poslyš – on se tak přece nenazýval. To jen lid řval – zve se králem! Chátra. Byl to snílek. Chtěl prý spravedlnost pro všechny a podobně. Zemřel brzy. Někdy se to stává. Proč ne? Vezmi jeho tělo. Ten si zaslouží slušný pohřeb.“

„Zde je sto denárů. Za ochotu a na výlohy.“

Pontius Pilatu přece jen se zarazil. Dychtivě hleděl na hromádku zlata, potom se zmohl na slova:

„Jak si přeješ, abych je použil? Pro chudinu – nebo ...“

„Sám nejlépe uvážíš účel použití Pontie Pilate. Při bystrosti a ušlechtilosti svého ducha rozhodneš správně. Tím jsem si jist.“ Zřetelně viděl, jak se prokurátor napřímil a nabyl sám před sebou důležitosti. Vzal malé kladívko a uhodil na gong. Vešla stráž.

„Vezmi si pět mužů, Lucie, silných mužů a vůz. Budete jednoho z těch popravených snímat z kříže. Ale tak, aby se tělo nepoškodilo. Rozumíš?“

„Ano, pane. Rozkaz, pane!“ a uhodil mečem o štít.

S mnohým ujišťováním o přátelství obou národů se Josef z Arimatie a Pontius Pilatus rozešli. Jen žoldnér zmizel za dveřmi prokurátor shrábl zlato a ukryl je v tajné zásuvce překrásné skříňky. Potom celou záležitost pustil z hlavy, až na ty denáry,

z nichž měl skutečnou radost. Samozřejmě že jich nepoužije pro chudé! Chátra ...

Žoldněř nejprve dostal dva zlaté peníze, které okamžitě schoval v opasku a s vervou začal rvát na své podřízené.

„Tak, chlapi! Pět vás půjde se mnou na Golgotu! Hněte se! Nestát! Kleště, kladiva, páčidlo – všechno na vůz! Celeriter! Budeme sdělavat jednoho popraveného. Dělejte!“

Josef z Arimatie rozdál po dvou sříbrňácích. „Juchej! zvolal jeden ze žoldněřů – bude na pití!“

Vykročili na stejnou cestu, kudy se toho dne ubíral On. Josef na něho – na Ježíše neustal myslit jako na žijícího, poněvadž si nedokázal představit že by zemřel. Není to možné – není – není – opakoval si, ale když si představil všechna zranění, která On utrpěl a množství krve, jež těmi zraněními vyteklo, zapochyboval na chvíli a zoufale se obrátil k velícímu žoldněři.

„Měli bychom si pospíšit.“ a přidal mu zlatý peníz.

„Chlapi! Pohnout!“ hulákal voják, „Tlačte vůz! Pomozte koním! Potom si odpočinete.“

Konečně dospěli na vrchol kopce. Vládlo tam naprosté ticho. Tři kříže se tyčily k obloze jako tři přísahající prsty lidstva. Jaké je to lidstvo, které takto krutě trestá provinilce, jejichž hříchů neliší se od provinění mocných? Ale mocní jsou nedotknutelní, třebaže rovněž zabíjejí, okrádají, přivlastňují si cizí majetek, pořádají pitky frejovnými ženami a bez jakéhokoliv svědomí pronásledují ty, kteří se jim znelíbili pro nesouhlasné názory.

Od balvanu se oddělila postava. Rabbi Nikodém! Hrozila mu smrt, kdyby se prozradilo, co podniká. Objali se s Josefem z Arimatie.

„Pospěšme si! Veliteli!“

Žoldněř takto povýšený se zazubil.

„Kterého, pane?“

„Prostředního. Opatrně, aby – aby mrtvý nebyl zhanoben.“

„Je pěkně dodělaný, jen co je pravda!“

Žoldněři zvedali kříž. Byl zapuštěn značně hluboko, aby se neskácel. Velitel řval svoje rozkazy, rabbi Nikodém rozložil na kameni pět stříbrných penízů. Vojáci znásobili svou pečlivost. Konečně kříž vyzvedli a opatrně jej pokládali na zem.

„Ten už to má docela za sebou.“ řekl jeden z nich.

Potom nastala nejobtížnější práce. Vytáhnout hřeby. Byly dlouhé téměř dvě pídě silné jako malíček dospělého muže.

Tu bylo nutné, aby si dva žoldněři opatrně stoupli na příčné břevno kříže a další dva hřeb vytáhli. Šlo to zvolna. Kdyby mohli hřebem pootočít, uvolnil by se, ale poškodila by se ruka v zápěstí, kde byla přibita. Hřeb se pohnul. Maličko, ale stačilo to, aby práce šla snadněji.

„Tak ještě! Zabrat!“ řval velitel.

„Už to bude. Ale ruka krvácí.“ Znovu se vzepřeli. A pojednou byl hřeb venku, vojáci se zasmáli a Josef i Nikodém poklekli, aby uvolněnou ruku zabalili plátnem. Nemluvili, ani slůvko neprohodili, aby se náhodou neprozradili ..., aby se vojáci nedozvěděli ...

ale oni stejně neměli zájem o nic, než o peníze. Jen velitel se chvíli díval na záhadný nápis na tomto kříži, neuměl však číst, tázat se nechtěl, ani mu to nestálo za to. Myslíl na své zlaťáky a bylo mu dobře.

Při osvobozování druhé ruky vyteklo ještě větší množství krve, až se Josef i Nikodém polekali.

„Vždyť vykrvácí!“ zvolal Josef z Arimatie.

„To už je jedno.“ ozval se velitel, „Je mrtvý stejně, tak co.“ Zřejmě neměl ponětí o tom, že mrtvé tělo nekrvácí, „A teď nohy!“ zařval na své lidi, „Pozor! Nerozbít kosti. Nohy jsou z takových kostiček.“ dával najevo své anatomické znalosti.

„Jsi skutečně chytrý.“ zalichotil mu Nikodém, což nebylo na škodu.

„Pane, co já už jsem viděl mrtvých na bojišti a popravených! To bys nespočítal. Víím, co tělo člověka obnáší. To není jako u zvířete. Kdepak! A nohy – ty mají skutečně kostičky. A měly by mít pořádné kosti! Vždyť se na nich celý život chodí. Tak, chlapi, zabrat!“

„Půjde to těžko!“

„Hřebík je tam zaražený až po hlavičku!“

„Levá noha je vykloubená!“

„To se ti zdá. Jenom otočená.“

„Tak zaber! No! Nahoru! Neotáčej tím hřebem!“ žoldněř surově zaklel, ale to už byl jejich zvyk a kleteb používali jako běžných slov.

Hřeb se konečně pohnul, a Josefovi se zdálo, že Ukřižovaný zareagoval nepatrným pohybem víček. Pohlédli na sebe s Nikodémem a v tom

pohledu se zračilo uspokojení zároveň se strachem a obavami, aby nebylo pozdě. Potom by se všechna jejich činnost stala zbytečnou a marnou i smutnou, poněvadž očekávaný výsledek by se nedostavil, což by přineslo zármutek nepřekonatelný.

Vše zařídili. Podplacený žoldněř ohlásil Pilátovi už o šesté hodině, že král židovský je mrtev. Ostatně – byl o tom sám přesvědčen a když dostal denár, ochotně sdělil tuto skutečnost prokurátorovi. Ten se sice podivil, ale mnoho se tím nezabýval, až do chvíle, kdy si Josef z Arimatie přišel vyžádat tělo. Zapochyboval na okamžik, měl však hrst zlaťáků, tak co mu záleželo na jednom popraveném, žije-li, či nikoliv. Shledával ovšem stranou vědomí, že je trochu při něm, při tom Ježíšovi Nazorejském, poněvadž byl tak vzdělaný, mluvil plyně latinsky, takže nebylo potřebí tlumočníka. Jakmile Pontius Pilatus začal s řečtinou, odpovídal mu stejně, a to čistým řeckým jazykem bez jakéhokoliv přízvuku.

Pontius Pilatus věděl nyní, že Židé nejsou prostoduší otroci, jak by si Řím rád představoval, nýbrž národ s tradicí a dějinami patrně staršími, než jsou dějiny Říše římské. Uvědomil si to pouze pro sebe a rozhodl se pomlčet o tom. Bohové vědí, jak se dějiny budou vyvíjet. Pocítil malé uspokojení, když si uvědomil, jak je židovský národ nepočetný, zastyděl se za svou myšlenku a chtěje ji zahnat, začal rvát na otroky své rozkazy.

Posléze se zdařilo hřeb vytáhnout. Nohy klesly z trámu na zem.

„Tak hotovo.“ pronesl velitel a žoldněři už už se chystali spěchat do krčmy, případně do nevěstince. „Jenom pomalu!“ rozkřikl se, „Teď mrtvolu naložíme na slámu a odvezeme. Dělejte!“

„Je to nedaleko.“ pronesl Josef z Arimatie, „Mám tam hrobku na svém pozemku. Jen asi jednu míli.“

„Dobrá. Opatrně! Vždyť pořád krvácí. Bude bílý jako stín ducha. Musel to být chlapisko, pane.“ oslovil Josefa z Arimatie, „Škoda – ten by mohl být v římský službách centurionem. No – bohové s ním. Jedeme!“

Vydali se na cestu, která nyní byla snadnější. Koně frkali. Podivné, ale žoldnéři šli tiše, ani neřinčeli zbrojí, jak měli ve zvyku, aby ukázali své vojáctví. Přidržovali vůz, vyhýbali se výmolům, kleli potichu, neboť bez kleteb se žádný žoldněř neobejde. Hrálo je pomyšlení na peníze.

Zastavili u brány nějakého sadu. Přispěchalo několik bíle oděných mužů a vojáci mimoděk pozdravili tasenými meči. Nikodém rozdál ještě něco peněz.

A potom oba slyšeli, jak vůz ujíždí do města, žoldnéři řvou, chechtají se, klejí jen tak pro zábavu, koně řehtají, všechno řinčí ...

Pojednou nastalo veliké ticho. Tak nesmírné ticho, že se zdálo, že nedýchá nejen Ukřižovaný, ale také nikdo z přítomných. Stáli nyní nad Sejmutým z kříže, jenž těžce spočíval na houni rozprostřené na slámě. Ozval se jakýsi pták.

„Tam v hrobce bude ještě tišeji.“ polohlasně řekl jeden z bíle oděných, jakoby se bál vejít do skály.

„Přesto musíme jednat.“ rozhodně promluvil Josef z Arimatie, „Jen rychle dovnitř, aby nás nepřistihli.“

Osmělil se mladý Nazorejec a sáhl ležícímu na hrud.

„Nežije.“ řekl zoufale, „Ježíš nepřežil ukřižování, přestože trvalo krátce. Ježíš nežije – nežije –“ naříkal zaplaven beznadějí.

„Mlč. Uklidni se. Víím, že je živ.“ promluvil Nikodém, „Pohleď přece, jak se řine krev z ran. Mrtvý nekrvácí.“

„Pozbude mnoho krve!“ naříkal opět onen mladý novic, „I když tvrdíš, že je naživu – a bude to pravda – zeslábne velmi a ...“

„Dost řečí.“ ukončil jeho bédování Josef z Arimatie, „Opatrně jej zvedneme. Opatrně. Ne – bolest necítí, je v bezvědomí. Jen rychle a opatrně!“

Ve vši tichosti odnášeli bezvědomého do nové hrobky, vytesané do skály na pozemku Josefově. Bylo tam chladno. Dvě olejové lampy matně a spoře osvětlovaly kamenné lehátko, na němž už bylo připraveno plátno, pokryté vrstvou hojivé masti z aloe a myrhy, kterou obstaral Nikodém, a to v takovém strachu, aby jí bylo dostatek, že v hrobce nyní stály nádoby se sto librami vonné a omamné směsi.

Teď museli opatrně Ježíš položit na rozestřené plátno. Rány a ranky po bičování neustále krvácely, ale všichni doufali, že hojivý zábal krev zastaví. Dva z mužů zatím roztírali mast na dílu plátna, který měl být položen přes hlavu, obličej a celé tělo, až by pokryl i surově zraněné nohy.

„Ó Bože věčný!“ zvolal někdo, „Vždyť to levé rameno je vykloubené. Pohleďte, jak se ruka prodloužila!“

„Teď s tím nemůžeme nic dělat.“ promluvil rozechvěle Josef, „Nejprve se Ježíš musí vzpamatovat z mrákot. Bůhví že se přihlásí bolest, ale tu dokážeme zahlušit pálením omamných bylin. Překryjte jej. Tělo už si pomůže. Lehce plátno přitlačte. Tak to bude dobré.“

„Pane, ozval se ranhojič, který dostal bohatě zapláceno, aby případně byl nápomocen radou. Ale držel se raději v pozadí, neboť se doslechl o svatém kazateli jménem Ježíš – a nyní měl poněkud obavy z blízkosti tak významného člověka. Také ovšem se ostýchal, poněvadž ve společnosti bohatých, vznešených, mlčenlivých mužů byl poprvé. „Pane,“ ozval se přece jen, „zdá se, že tento svatý muž nezemřel.“

„Z čeho tak soudíš?“ ozvalo se několik přítomných potěšeně.

„Je vláčný. Tělo je poddajné. Kdyby nežil, už by ztuhl.“ a uklonil se mužům a ležícímu Ježíšovi zvláště. Soudil, že to nemůže škodit.

Nyní však nezbývalo, než čekat a čekat na spásný pohyb víček, na téměř nepostřehnutelný vzdech, který by se jistě ozval, kdyby umučený procitl z bezvědomí a pocítil palčivost všech svých zranění. Avšak nejdůležitější bylo aby se ozvalo srdce, ta podstata života, jeho projev a uchovávatel. Všichni v tom tichu naslouchali, ale slyšeli pouze tep srdcí vlastních, šeleštění krve, proudící horečnatě v jejich žilách a časem vzdech některého z nich, který už své vzrušení nedokázal ovládnout.

„Jestliže se neprobudí z mrákot – co budeme dělat?“ malomyslně pronesl Nikodém.

Tu všichni klesli na kolena, tiše odříkávající modlitby a z celé duše vzývající Hospodina.

„Probudí se.“ jasně promluvil nazorejský novic a všem se zdálo, že jeho tvář se rozzářila očekáváním a jistotou, že toto doufání bude naplněno. Pocítili záchvěv radosti, neboť chtěli uvěřit a uvěřili. Opět nastalo to nekonečné, tiché čekání. Jeden z bíle oděných Nazorejců vyšel ven, aby pohlédl na oblohu, na hvězdy, které mu vyjeví, jak dalece noc pokročila. Vrátil se a tlumeně řekl:

„Nastala půlnoc a v té době mají hvězdy největší sílu, kterou mohou vlít do těla člověk, chce-li tomu Hospodin. Půlnoc trvá malou chvíli. Naslouchejme, přátelé – snad k životu.“

„Život v něm dříme, ubit utrpením. Al neodešel. Kdyby se jeho duše vzdálila, poznali bychom, jak je tělo prázdné. Ono však je vyplněno duchem i životem, jenže je oba přemáhá spánek.“

Náhle se zachvěla světélka lampiček. Všichni strnuli. Maličký vzdech se ozval.

„Žije!“ zvolal kdosi.

V horečném spěchu, avšak šetrně oddělávali plátno s léčivou substancí – nyní už posvátné plátno – ze zmučeného těla. Víčka Ukřižovného se zachvěla, pootevřelo se však pouze levé, neboť pravá tvář byla silně opuchlá po krutých políčcích. Pootevřené oko však dosud nevnímalo, Ukřižovaný byl silně omámen myrhou a dalšími esencemi, přimíchanými do hojivé masti. Posléze se ozval vzdech, srdce zvolna začínalo bít, rty se pohnuly, aby pronesly jediné slovo:

„Bolí ...“

Byl to výraz pokoření, smutku, zoufalství, ale jim připadal jako spásné zvěstování života, jenž obnoven probouzel zraněné tělo k pocitu bolesti a utrpení.

„Promluvil!“

„Ježíš promluvil!“

„Jediné slovo, ale co je v něm obsaženo.“ řekl Josef z Arimatie a začal hovořit, když se na něho všichni tázavě podívali, „Nechci mluvit o utrpení, které stihlo našeho Pána Ježíše, neboť už zmizelo a později se ztratí také jeho následky. Chci mluvit o naději, která se neztrácí, ať je člověk sebevíce navštíven hořkostí. V tom jediném slově utrpení je zcela proti smyslu naděje života. Každý život začíná utrpením, takže On, který nás vede k ušlechtilosti právě začal žít a čeká ho dalekosáhlý, požehnaný život, kterého se mu dostane. My všichni už budeme vzdálení, ale on bude žít.“

„Možná věčně.“

„Ano – avšak nikoli v tělesné podobě.“

Tu se méně zraněné oko pootevřelo – rty rozpuštěné a krvácející naznačily úsměv a přišlo další slovo:

„Přátelé ...“

Najednou všichni poklekli a sklonivše hlavy až k zemi, pronášeli slova modlitby, vzdávali Věčnému, Nepochopitelnému díky za život znovu vdechnutý do těžce poraněného těla.

„Josefe ...“

„Ano, jsem zde, ó Svatý, Bohem požehnaný náš Pane Ježíši ...“

„Nikodéme ...“

„Jsme všichni s tebou, Svatý Proroku, jenž znáš minulé i budoucí časy ...“

„Ježíši, ty nekonečně dobrý a trpělivý, nyní musíme opustit hrobové místo. Budeš pobývat v mém domě, budeš mým hostem, než se zcela uzdravíš. Rány už tolik nekrvácejí. Odneseme tě nyní do paláce. Musíš pojít mlék s medem pro posílení.“ Josef z Arimatie mluvil zcela tiše, přece jen si nebyl jist zda venku někdo nenaslouchá. Nic se tam však nehýbalo.

„Musíme si pospíšet.“ promluvil Nikodém, „Mohlo by nás zastihnout svítání, a to už chodí první hlídky.“

Plátno plné aromatických látek zůstalo na kamenném lehátku a tělo Ježíše zahalili čistým, bělostným šatem, položili na silnou houni a opatrně nesli ven z hrobky – zahradou, ovocnou alejí až k domu, kde tiše zavřeli dveře i okenice – a uložili jej potom na pohodlné lehátko. Maličko zvedl ruku. Tu všichni poklekli kolem jeho bolestného lože, tiše na něj volali, mluvili konejšivá slova, zdálo se jim, že se maličko usmívá. Podali mu lžičku s mlékem a medem. Nepatrně ochutnal. Avšak přistoupil ranhojič, rozevřel svou skříňku a řekl důležitě:

„Rány Svatého muže teď ošetřím hojivou mastí zvanou balsamum, která pochází z cizí země a pomáhá každému.“

Všichni odstoupili a zvědavě přihlíželi.

Ranhojič nejprve připravil studené náčinky na opuchliny v obličeji a začal jemně natírat jednotlivá zranění na hlavě, způsobená trním keře, zvaného Paliuru spina. Bylo jich bezpočet, ale ranhojič zvládal trpělivě jednu

po druhé. Potom začal ošetřovat rány po bičování. Zdálo se mu, že zde nebyl dodržen zákon, předepisující pouze třicet devět švihnutí nejvýše. Římští žoldnéři zřejmě nešetřili námahou, či neuměli počítat.

Umučený povzdechl. Nikodém se vrhl k ranhojiči, hotov zabránit mu v dalším ošetřování, poněvadž se domníval, že bolesti Ukřižovaného se tím zvětšují. Ale Josef z Arimatie jej zadržel.

„To nebyl vzdech bolesti, nýbrž úlevy.“ řekl.

Mladý novic zatím vyměňoval chladivé náčinky. Zdálo se, že tvář poněkud nabývá svou pravou podobu. Ale otoky byly značné a víčko leželo zavřené jakoby mrtvé. Druhé se občas zachvělo, což všichni sledovali s povděkem, radostí a modlitbou v duši a srdci.

„Smrt se vzdálila,“ promluvil jeden z bíle oděných mužů, „tolik se vzdálila, že už nemůže Svatého Kazatele ohrozit. Ale co bude dále? Všichni ho poznají. A všichni nejsou přátelé.“

„I takzvaný přítel zradí leckdy.“ navázal Josef z Arimatie, „Něco se v člověku jakoby zlomí a on je naplněn důležitostí svého jednání. V té chvíli si připadá roven Bohu, neboť má ve své moci život, či alespoň pověst jiného člověka.“

„Domníváš se tedy, že Jidáš nezradil ze zloby?“

„Jistěže ne. Jakou zlobu by mohl chovat k tomuto Spravedlivému? Byl důležitý. Předváděl se před Římany, k nimž by se jinak

nedostal. Vůbec by si ho nevšimli.“ horlil Josef.

A přece mohl chovat zlobu ke Svatému Proroku.“ ozval se novic a sklonil hlavu při tomto pojmenování. Všichni na něho pohlédli nedočkavě, ale také hotovi bránit Ukřižovaného, kdyby na něm byla nalezena chyba, pro kterou by mohl být nenáviděn. „Ano – mohl chovat zlobu, ten zákeřný učedník Jidáš, a to zlobu závisti.“

Závisti ... snad máš pravdu, Abšalome,“ poprvé jej Josef z Arimatie oslovil jménem, a to byla velká čest, takže novic se pokorně uklonil, „máš pravdu – a tím se Jidášova vina znásobuje. Závist – nenávist – zrada. Tyto pocity na sebe navazují a plynou jeden z druhého.“

„Ovšemže byl rovněž důležitý. Prostě – oplýval nectnostmi.“

„A Petr – Šimon – rybář?“ ozval se Nikodém, „Nezradil přímo, ale zapřel. Jak toto soudit?“

„Bál se. Měl v sobě strach. Bláhově zapřel Mistra v domnění, že se zbaví spoluviny na jeho kázání. Říkám spoluviny, poněvadž Židé, farizeové a podobně pokládají jeho kázání za buřičská. Ale nezbavil se ničeho, vždyť ho všichni znají a kdyby Sanhedrin jenom naznačil, že mu nestačí ukřižování Mistra, že chce obětovat rovněž některé učedníky, žoldnéři by je s radostí pochytili. Za peníze všechno.“

V nádherné síni domu Josefa z Arimatie panovalo nyní naprosté ticho, neboť začali se vši vážností uvažovat o tom, co bude dále, co zařídit a podniknout na záchranu Ježíše, který zdaleka není v bezpečí. Leckterý ze služebnictva mohl prozradit, že pán má u sebe záhadného muže, plného zranění, chorého, ale také urostlého a krásného.

Musí opustit město, kraj, všechny přátele zde zanechat, učedníky rovněž – což víme, kdo z nich by se mohl stát zrádcem, či z důvodů neznámých se pochlubit, že hovořil s Mistrem? Ovšemže by uvedl, že Ježíš se mu zjevil, ale Římané, ani Sanhedrin samozřejmě na zázraky nevěří a okamžitě by začali pátrat. Takže není možné, aby dlouho prodléval v tomto městě, které měl tak rád a nad nímž nejednou plakal hořké slzy beznaděje.

Ale jak má odejít, vydat se na strastnou cestu, namáhavou i pro zdravého člověka? Rány se zhojí, ale co poraněné, krutě probité nohy, které patrně už nikdy nebudou sloužit jako dříve?! - Je nutno vyčkat.

Takto uvažoval Nikodém. Co si nejistého se objevovalo mezi jednotlivými myšlenkami, jakoby pobídka ťukala z povzdálí a tichounce na bránu srdce a duše. Avšak brána setrvávala uzavřená, snad úmyslně, snad nevědomky. Což nejistého se ozývá v propasti úvah? Je vhodné přivolat onu myšlenku, postavit se k ní čelem, zřetelně s ní pohovořit a – rozhodnout, je-li správná či nikoliv?

Nyní už nebylo vyhnutí. V nastalém tichu, kdy všichni lehce podřimovali, vzchopil se Nikodém a v duchu si jasně řekl: Mám putovat s ním? Mám jít s Ježíšem, Svatým Kazatelem a Prorokem? Ó Adonai! Hospodine! Nikdy jsi se mnou nepromluvil, ani jsi mně nedal jakékoliv znamení v mých strastech – a věděl jsi o nich – ale nyní tě prosím, Hospodine, pověz, co mám počít a já se podřídím. Sám jsem nerozhodný, můj statek, můj majetek mne váže k tomuto městu – a já vím, že bych se těžko vzdával nabytého jmění. Avšak staň se vůle tvá, Hospodine zástupů, staň se – jen mně

dej znamení – jakékoliv – pochopím vše a podřídím se – amen.

Potom čekal v tichu, noc pokročila k ránu, značně se ochladilo, novic se zahalil úže do svého bílého roucha. Nikodém však chlad necítil, bylo mu, jakoby se hřál u planoucího zdroje tepla, měl krásný pocit po rozmluvě se svou duší a s Bohem.

Uslyšel slabý šelest. Spící Ukřižovaný vztáhl poraněnou ruku, jen tak maličko se pohnul a promluvil:

„Nikodéme, příteli, můžeš mi podat vodu? Prosím tě.“ a zdálo se, že opět upadl do mrákot.

Podivné bylo, že ostatní se ani nepohnuli. Spali. Nikodém přiklekl k bolestnému loži s miskou vody v ruce. Ale Ježíš spal. A ve spánku – zdálo se – maličko pozvedl koutek rtů, jakoby to měl být úsměv.

Znamení! Volala Nikodémova duše a srdce bilo na poplach, neboť se právě stal zázrak a Hospodin promluvil. Dosud nikdy takového něco nezakusil, neprožil. Ano! Volala jeho duše – poslechnu tě, Hospodine, jehož jméno je zapovězeno přenést přes rty.

Té noci bylo rozhodnuto všechno.

Ukřižovaný se probudil z těžkého spánku, z něhož přetrvával smutek, ba zoufalství – zpočátku neznal příčinu, ale s obnovením bolesti si uvědomil celý ten hanebný, zrádný, nepřátelský děj, který mu bylo z vůle Hospodina prožít. Těžká zkouška dopadla na jeho ctnostnou duši, ale ona obstála, jenom neustále toužila po tom, aby se ztratily bolesti, aby zmizely do neznáma, odkud se tak náhle vynořily, způsobené lidmi, kteří přece jsou bližní.

Čím se stalo, že dovedou být suroví, zlí, zabíjející? - Miluj bližního svého jako sebe sama!

On – Svatý Prorok však v této chvíli nemiloval sebe sama, poněvadž jeho tělo bylo jediná rána, z níž tryskala bolest až do nejhlubších úkrytů zarmoucené duše. A v tom stavu bolesti se pojednou vyskytla spásná, posilující myšlenka: rány se přece zahojí a vše bude, jako bývalo. Rány se zahojí – ó Bože věčný, děkuji ti za útěchu, kterou jsi mně seslal, aby ochladila žhnoucí bolest, drásající utrpení, nepředstavitelný smutek.

Ano – rány se zhojí a zhojena bude i duše, aby nežehrala, nýbrž dospěla k potěšení a radosti z žití, které je konečné na této zemi, ale věčné tam, kam se všichni ubíráme.

Na dveřích se odhrnul závěs, novic opatrně nahlédl dovnitř.

„Jen přistup, Abšalome.“ promluvil těžce Ježíš, „Pojď – jsem už docela zdrav.“

Novic se vrhl na kolena.

„Ó Svatý Proroku! Svatý Kazateli! Promluvil jsi! Jaká radost!“ blížil se po kolenou k loži bolesti, „Musím to sdělit ostatním. Ale, Svatý Proroku, jen ještě spočívej na loži. Nejsi zdrav.“

„Abšalome, Abšalome! Tvá starostlivost mne dojímá. Jsi hodný. Můžeš mně přinést misku mléka.“

„Ó ano. Už běžím. Ctihodní mužové Josef a Nikodém čekají venku. Smí vstoupit? Rovněž ranhojič už má připraveny masti a mastičky. Pracoval s bylinami celou noc.“

a vyběhl.

Hovor doléhal až do komnaty utrpení. Horlivě se radili, jak a o čem promluvit, aby se chorý nerozrušil, vždyť by rány mohly začít znovu krváčet. Ježíš se chtěl usmát, neboť úsměv i vlastní je tak povzbuzující pro trpícího, ale rty jej neposlouchaly, naběhlé tváře zabořily a z rány na čele stekla kapka krve. Posléze se mu podařilo promluvit.

„Nikodéme! Josefe!“ řekl polohlasně, oni však to slyšeli a vešedše padli na kolena, hlavy skloněné k zemi. „Povstaňte, přátelé.“ oslovil je tiše. Přistoupili k loži. Ranhojič vešel, uklonil se po pás a začal rozkládat své kelímky.

„Hned se ti ulehčí, Svatý Proroku, hned ti bude lépe, Přesvatý Kazateli.“ hovořil útěšlivým hlasem jakoby s dítětem.

„Vždyť už jsem zdrav. Chtěl jsem vstát z lože.“

„Jsi těžce poraněn, Svatý Kazateli. Nejprve ti potru tvář hojivou masťou, která zahání horkost z opuchlin. Potom ošetřím ostatní rány.“

„Jsou to jen oděrky.“ promluvil Ježíš.

Mužové nazorejští, stojící v pozadí místnosti, ve zděšení zvedli ruce nad hlavu a nejstarší z nich zvolal:

„Hospodin zástupů! Slyšíš tohoto svatého, a přece pošetilého syna – neboť všichni jsme tvoji synové – slyšíš, jak nazývá svá smrtelná zranění_ Oděrky! Katané mu způsobili pouze oděrky! Ó Hospodine, dej, ať je poslušen

ranhojiče a nás všech, kteří se ho snažíme zachránit!“

Vonné masti, kterých ranhojič použil, utišily palčivý plamen bolesti po celém těle a Ježíš opět upadl do polospánku.

„Jakmile se Svatý Prorok vzbudí,“ šeptal ranhojič, „měl by pojíst polévku s chlebem. Rány na nohou jsou strašné, ale kosti nebyly poškozeny.“

„Bude schopen chůze?“ otázal se Nikodém.

„Jistě bude. Dlouhá léta prochodí, daleko dojde – a už se nikdy nevrátí.“

Po těchto slovech utichli. Pojednou se zde vznášelo cosi nepochopitelného, poněvadž to vyřkl prostý muž z lidu, který přece není prorokem, aniž dokáže vidět budoucnost. Ne – tato myšlenka tkvěla v podvědomí Ukřižovaného a ranhojič ji ve své prostotě, jež je přístupná vlivu silnějšího – zachytil. Sám potom nechápal, jak mohl takto promluvit, trochu se bál, trochu se pyšnil.

Všichni tiše opouštěli místnost. Josef s Nikodémem stanuli na ochozu. Dole zahrada již se probouzela, slunce dosud nevyšlo, ale vysílalo své záblesky přes vzdálené kopce, takže zřetelně zahlédli ženskou postavu spěchající postranní cestou od malé branky. Tato branka se pouze přivírala, aby zahradníci mohli časně ráno vejít.

„Je to Maria Magdalská.“ s jistotou řekl Josef.

Skutečně? Nebo spíše Maria Matka? Nevidím tak dobře.“

„Ne – ne – Maria Matka nosí šedé roucho a zahalení hlavy má temně zelené. Kdežto – pohlédni – Maria Magdalská nosí šat červený a roušku blankytnou, aby vynikly její krásné vlasy.“

Nevím ani, proč se jí přezdívá Magdalská.“ porkačoval v hovoru Nikodém a sledoval dění v sadě, pokud toho byl schopen.

„Žila několik roků v Magdale ... jsou tam boháči ...“

„Ach ano – už vím ...“ oba zmlkli a zamyslili se. Potom se ozval Josef z Arimatie, zcela tiše, jakoby pouze jeho duše hovořila s duší Nikodémovou.

„Nesudme, abychom nebyli souzení ...“

Drahnou chvílí zde vládlo naprosté ticho. Ráno mělo dosud svůj kalný přísvit, ale první paprsek slunce se přece jen objevil a ozářil dění, které pozorovali.

„Už běží ...“ řekl Nikodém, „Ano – je to Maria Magdalská.“

pěchala sadem k vedlejší brance, plakala hlasitě, volala – Mistře! Mistře! Kam tě uložili? - Na chvíli stanula – znovu pak začala volat: Ó Rabboni! Ó Rabboni! Kde jsi? Musím to vědět! Slušíš můj pláč, můj nárek? Mistře! A jako šílená vyběhla ze sadu na ulici dosud pustou a prázdnou. Srdce jí rval neskonalý zármutek. Zvolnila svůj chvat, opatrně nesla drahou nádobku s vonnou masťou, doufala, že se dozví, kde Mistr pohřben. Snad to bude vědět některý z učedníků. Ale kde je najít? Všichni se rozprchli, měli o sebe strach, ale On – On strach neměl! On je dokonalý – svatý!

Kam nyní jít? Vrátit se do Bethanie, kde žije u sestry Marty a bratra Lazara? Což když zatím přivezou Mistra, kterého možná omyli a pomazali v domě toho boháče ... Rozmýšlela chvíli, potom se rozhodla setrvat. I usedla na kámen u cesty, její drahý šat potřísnil se prachem, vlasy překryly skloněnou tvář, ruce se křečovitě zařaly, bolelo to, ale ona toužila po bolesti, toužila trpět, poněvadž On trpěl rovněž, a to k smrti.

Jak tak v tichosti seděla, plynuly v její duši myšlenky, které donedávna neznala.

Kéž bych mohla pobývat opět s ním, který j svatý a za mé hříchy mne nezatratil, nýbrž laskavě se mnou jednal jako dosud nikdo. Ne – všichni ti mužové, které jsem poznala, byli hrubí, chtěli pouze mé tělo, za peníze si kupovali jeho krásu – ale On – On laskavě mluvil k mé duši – k mé špatné, zlé, domýšlivé duši mluvil a já – přestože jsem prostá, nevzdělaná, vždyť ani číst neumím – já jsem jeho slova pochopila. Chtěl mi dát útěchu, nikoliv napomenutí, které bych si zasloužila.

Ano – hřímat měl nade mnou, jako to dělají kněží nad provinilými, slibující jim věčné zatracení. Ale On se laskavě usmál a řekl – nevím, co řekl, vždyť jsem ani nevnímala jeho slova, jen jsem hleděla na jeho krásnou tvář, na oči, které jsou temné jako – jako – ach! Jsem tak ubohá, že ani nevím k čemu bych jeho zrak přirovnala – ani nevím jak bych jej nazvala. Slitovným? Laskavým? To jsou slabá, všední, pošetilá slova.

Jeho zrak má v sobě duši. Ano! Ano! Jeho svatou, přelíbeznou, slitovnou duši. Chovám lásku k němu ve svém stokrát poraněném srdci, zraňovaném pokořením, posměchem, penězi, házenými k nohám ... Proč jsem tak žila? Pro přepych snad. Má krása mne k tomu vedla. Nejsem prokletá? Nejsem, poněvadž On se slitoval, slovem pohladil mou duši ... ale kde je? Kam jej odnesli?

V té chvíli pozdního rána Nikodém s Josefem zahlédli postavu ženy v šedém šatě, která spěchá postranní cestou k hrobce.

„To je Maria matka.“ řekl Josef z Arimatie, „Abšalome! Abšalome!“

Novic přiběhl, hluboce se uklonil a byl hotov naslouchat příkazům.

„Abšalome, do hrobky jde Mistrova matka Maria. Rychle – pospěš za ní a vysvětli jí, co je třeba!“

„Spolehni se, ó pane!“ a vyběhl do zahrady tak rychle, jak už to mladí lidé dokáží.

Maria matka stála nerozhodně opodál vchodu do hrobky. Nádobku s vonnou mastí držela zabalenou v bílém plátýnku a uplakanýma očima hleděla na skálu, v níž byl uložen její Syn. Má vejít? Nemá? Váhala. Což když z toho velkého domu, jenž je honosný, vyjdou sluhové aby odehnali kohokoliv z pozemku, náležejícímu jejich pánovi? Přece však se přiblížila o dva tři kroky, připraven nepozorovaně vklouznout dovnitř.

Tu se však před ní objevil bíle oděný mládenec. Ulekla se, ale on se usmíval a vůbec nevyhlížel, že by ji hodlal odehnat.

„Hledáš někoho, paní?“ oslovil ji.

„Ano – hledám svého Syna, jenž byl ukřižován. Řekli mi, že je pohřben v hrobce Josefa z Arimatie. Svého Syna hledám. Dovolíš mi vejít dovnitř, abych skropila jeho tvář vonným olejem?“

„Nehledej živého mezi mrtvými. Tvůj Syn byl odsud odnesen a nyní je v domě mého pána, kde jej ošetřují.“

„Ne – mýlíš se, hochu, byl ukřižován a zemřel na kříži ...“

„Pojď se mnou. Pojď, abys viděla pravdu.“

Poslušně následovala mládenec honosnou zahradou, kolem záhonů, jezírek a loubí, ale jakmile měla vkročit na mramorové schodiště, stanula užaslá nad tou nádherou a tvrdila že ona – chudá žena – nesmí do takového domu vkročit.

Mládenec ji ujal za ruku.

„Jen pojď,“ řekl, „chceš-li uvidět svého Syna ...“

„Ano – chci jej vidět, pohladit, pomazat – než bude uložen do hrobky.“

Šli poté chodbou, kde se mramor třpytil zlatými ozdobami, kde stály nádoby s kvetoucími keři – dlouhou chodbou, na jejímž konci ozdobné dveře uzavíraly místnost, obsahující tajemství největší a nejposvátnější.

Novic sáhl po dveřích, aby je otevřel. Ale Maria matka zadržela jeho ruku a v bázni promluvila stísněným hlasem.

„Ne – ještě ne – jen chvilku posečkej! Nejsem dosud připravena spatřit svého Syna mrtvého, uchystaného k uložení do hrobky.“

Víš – tam na Golgotě – na kříži jsem viděla, že žije, slyšela jsem jeho sípavý dech a pozorovala krev, řinoucí se z ran. A to se děje pouze u žijícího. Stále jsem doufala, čekala, že se stane zázrak, potom však nás odehnali vojáci. Snad ještě žil – můj drahý Syn. Ale teď – zde v přepychových komnatách, kam bych vůbec neměla vkročit – zde leží mrtev – chci jej vidět, ale bojím se pohledu na skutečnost.“

Polovina slov byla vyřčena, část se utvořila pouze v myšlence, poněvadž Maria matka nebyla zvyklá hovořit a v tomto honosném prostředí se ostýchala dvojnásob.

„Jmenuji se Abšalom,“ promluvil náhle mladík a usmál se.

„Nejprve jsem se domnívala, že jsi anděl. To bohaté třpytivé roucho ...“

„Nejsem anděl. Jsem novic řádu, ale dostal jsem významný úkol zavést tě k tvému Synovi. Vejdi prosím.“

Místnost se hroužila v pološero. Chvíli trvalo, než Maria přivykla, posléze bloudila zrakem po mramorové nádheře sloupů a stěn, úmyslně otálela s pohledem na lože, které okamžitě zahlédla. Nakonec se přinutila k několika krokům a stála potom tiše, hledíc na tvář k nepoznání změněnou. Je mrtev -můj Syn – myslila si – zabili ho – týrali ho jako zločince – mučili ho – do nekonečna protahovali jeho utrpení ...

Vtom uslyšela povzdechnutí. Ulekla se a odstoupila od lože. Její myšlenky běžely rychle – rychle – nebyla s to zachytit jejich sled ostatně v nich ani řád nebyl, neovládala je

a nakonec si pomyslela, že se jí vše jenom zdá, že honosný dům je snové mámení, vzdech jejího mrtvého Syna prelud a celé toto dění ďáblův úklad, kterým se jí snaží zmást a její duši uvést do stavu pomatenosti.

Ale mládenec promluvil:

„Slyšela jsi, matko Svatého Proroka? Dýchá. Promluv na něj přece. Neboj se. Nám odpovídá zřídka, tobě však jistě se ozve.“

Osmělila se nyní, poněvadž horoucí přání, aby Ježíš byl živ, nutilo ji přijmout onu touhu jako skutečnost. Přiklekla k loži.

„Synáčku ...“ řekla hlasem plným slz a čekala. Zraněný maličko zvedl ruku, nepatrně pootevřel víčko – a promluvil:

„Maminko ... čekal jsem tě ... ty jediná ...“ mlčel už.

„Ano, synáčku, budu s tebou, když tě všichni opustili. Nemám jim to za zlé. Báli se. Žiješ. To je nejdůležitější.“

„Budu muset ... odejít ... odsud ...“

„Všude s tebou půjdu. Kdo by se o tebe postaral? Půjdu s tebou – ano? Kamkoliv budeš chtít ...“

„Ano ... maminko ...“ zdálo se, že usnul. Tiše vstala, odstoupila poněkud a tu viděla, že síň je plná bíle oděných mužů, kteří sem nepozorovaně vstoupili. Také dva nádherně odění byli mezi nimi. Sklonila hlavu před tou vznešeností a přepychem. Ale Josef z Arimatie k ní přistoupil a promluvil slova, jež si pamatovala navždy.

„Ne ty nám, ale my tobě musím se klanět, Svatá Paní, matko Syna vynikajícího nade všechny, co jich Země nosí a bude nosit po všechny věky věků.“ Chvíli o této řeči rozpačitě uvažovala, potom však se pojednou před jejím zrakem objevila tisíciletí plynoucí do věčnosti jako do nekonečné propasti a v těch přeludných tisíciletích se vznášela vidina tváře jejího Syna, posvěcená utrpením největším.

Znovu promluvil Josef Arimatejský:

„Budeš nyní přebývat zde u mne, paní nejvznešenější, poněvadž dole ve městě není pro tebe nižádné bezpečí.“

Uklonila se a řekla pokorně:

„Neumím bydlit v paláci, mocný pane. Ale jestliže si to přeješ a souhlasí-li můj Syn, budu tě poslušna.“

„Je to pouze na doby, než se Svatý Kazatel uzdraví ze svých zranění, a to potrvá čtyřicet dnů jako každá nemoc. Nyní už není nebezpečí, že by se rány zanítily, ošetřili jsme je nejlepšími a nejvzácnějšími mastmi a drahými hojivými bylinami. V tom buď klidná.“

Váhala chvíli, než se otázala:

„Má bolesti? Je tak zbědovaný.“

„Bolesti necítí, dostává opojný odvar – proto s tebou mluvil tak málo a tak váhavě. Je prostě omámen. Ale to bude v pořádku.“

„Jakmile se uzdraví,“ ozval se Nikodém, „bude nutné, aby odešel z této země, z tohoto kraje – daleko – až tam, kde bude milován a uctíván po dlouhé roky.“

„Jak bude putovat, když má tolik poraněné nohy? Nebude schopen chůze.“
bědovala Maria matka v pláči. Viděla už před sebou ty daleké cesty, kterými jim bude projít, ty cesty plné prachu a drásajícího kamení, ten horký vzduch nezpůsobilý k dýchání a odporně zteplalou vodu jako nápoj záchrany. Byla by si přála mít klid, žít pokojně s Ježíšem, kterého tolik milovala, někdy si zajít poslechnout jeho kázání, plné příměrů a příkladů ze života. To však se nesplní. Budou putovat .... k obzorům ... a poté k dalším a dalším, které se vynořují stále a stále, ať jde člověk seberycheleji.

„Neboj se, Paní, obstaráme zvířata, povezou náklad i tebe ...“

„O mne přece nejde.“ namítla odvázně.

„Jsi příliš skromná ...“

Tu se lehýnce usmála, neboť si připomněla putování do Egypta i nazpět. Tehdy ještě žil Jusuf tesař a zakoupil dvě zvířata ... šli s karavanou ... teď půjdou sami ...

Nikodém jakoby naslouchal jejím vzpomínkám, navázal:

„Neboj se, Paní, nepůjdete sami. Setrváme s vámi v myslích po celou cestu, a potom i tam v dalekém kraji, kde prodlíte. Novic Abšalom půjde rovněž.“

Chlapec se usmál. Radoval se již z oné cesty, těšil se na to nekonečné putování, kdy pozná cizí kraje, ale hlavně bude v přítomnosti Svatého Proroka, Svatého Kazatele Ježíše, který zná veškerou moudrost, ba i takovou, jakou dosud nikdo netuší. Pojednou si uvědomil,

že se zde dotkl jakéhosi proroctví, vzdáleného předvídání, které se mělo uskutečnit v nedosažitelné budoucí době. I zalekl se svých myšlenek a připadalo mu, že podobné úvahy bude čerpat z Ježíšovy přítomnosti.

Neměl majetek mimo vlastní opánky a bělostný hábit. Neměl majetek, ani po něm netoužil, chápal však jeho užitečnost, neboť jak by mohlo být pomůženo Svatému Kazateli, kdyby Josef Arimatejský nebyl takový boháč? Rozhodl v mysli, že někteří touží po statcích pozemských, kdežto jiní se po nich nepídí.

Snáze projde velbloud uchem jehly, nežli boháč do království nebeského. Ano, ale to se týká těch jiných boháčů, kteří nedají žebrákovi ani grošík. Jistě se to nevztahuje na Josefa z Arimatie.

„Půjdu se Svatým Prorokem, kamkoliv bude chtít. Budeme volní v dalekých krajích, nemoci nás nebudou sužovat, poněvadž On je zažene svou svatou rukou, takže se od nás vzdálí naplněny strachem.“ skončil dětským chápáním léčení.

Dostavil se ranhojič, aby ošetřil mučedníka. Obzvláště poranění nohou mu dělalo starosti, poněvadž neustál krvácelo. Správně usoudil, že voják nedával pozor a zasáhl větší žílu, kterou proudí krev jako voda v aquaduktu. Ten se také nesmí poškodit. Ale doufal, že Svatý muž je natolik silný, aby vše zdolal. Zabil bych toho darebáka – uvažoval, římského žoldnéře – s chutí bych mu podřezal krk.

Vtom se Ježíšovy oči pootevřely a ranhojič se ulekl tak, že mu vypadla z ruky miska s mastí. Spadla však na pokrývku.

Rychle poklekl k loži.

„Měl jsem nedobrou myšlenku, Svatý Kazateli. Podle tebe nedobrou, ale pomysli sám, nezasloužil by ten žoldněr? Zabít ne – to jsem jen tak přeháněl, ale výprasky by měl dostat, pěkně holí po zádech. - Teď to trochu zabolí, musím strhnout zaschlou krev, ale ...“ zadíval se Ježíšovi do tváře a viděl nepatrný úsměv, pokud to otoky dovolovaly. Znásobil svou horlivost a jásal nad tím, že pravá noha již nekrvácí, což také oznámil všem – stojícím v pozadí místnosti.

„Kdy vstanu?“ promluvil náhle zraněný téměř již obvyklým hlasem a pokusil se nadzvednout.

„Ne! Ó Pane, Svatý Proroku, ještě nemůžeš vstávat. Všechny rány by se otevřely. To by dopadalo! Ale za týden vstaneš. Pokud nebude levá noha krváčet.“ sliboval, nebyl si však svým tvrzením jist. Však nelžu – pomyslí si, jen se snažím Svatého muže potěšit.

„Potěšil jsi mne.“ šeptem pronesl Ježíš a opět se na jeho rozpukaných, rozbitých rtech objevil úsměv. Matka Maria k němu přistoupila, on však již usnul a byl to spánek posilující, což se projevilo na klidném výrazu rozbolavělé tváře. Všichni tichli a zvolna opustili tu nádhernou místnost, v níž odpočíval král židovský, jak jej nazval Pontius Pilatus, aniž si uvědomil, že vyřkl velkou pravdu.

Zatím se událo to, že Maria Mgdalská běžela za Petrem a Janem, nejvěrnějšími učedníky Pána, Mistra, Svatého Kazatele, jehož nazývala Rabboni. Petr a Jan skleslí a unavení smutkem dleli v malé jizbě, přiléhající ke

kuchyni, kde se pekly ryby a pomocná dívka prozpěvovala jakousi táhlou melodií plnou zármutku a lítosti.

Oba učedníci prudce vstali ze svých stoliček a s očekáváním hleděli na rty Marie Magdalské, chtiví slyšet něco příznivého, spásná slova, která by jim oznámila, že se stal zázrak boží a Syn člověk žije. Ale ona se dala do pláče a nářku.

„Promluv, Maria! Co se děje?“

„Čekáme na zprávu o Mistrovi. Je pohřben? Je opatřen vším, co náleží k uložení do hrobky?“

„Ne ...“ Maria Magdalská vzlykla, „byla jsem tam, hrobka je otevřená – On – On tam není, Vzali ho – někam odnesli – a nevím, kde byl uložen.“ plakala, poté se zmohla na slova, „Pojďte se mnou a přesvědčte se. Byla jsem – ne – nevešla jsem dovnitř – bála jsem se – ale – vím, že jsou tam pouze plátna, jimiž byl asi zahalen – plátna jsou tam – On však tam není. Není!“

„Utiš se.“ řekl Petr, „Půjdeme s tebou a sami se podíváme. Ten pozemek náleží boháči Josefu z Arimatie. Je hlídán? Třeba psy – nebo ....?“

Bojí se – uvažovala Maria Magdalská – bojí se jako vždycky. Však jde o něm pověst, že Mistra zapřel. Báł se. Pěkný učedník a přítel Rabbiho! Bojí se psů a stráží!

„Ne – hlídáno to tam není. Pozemek je od vlastní zahrady oddělen takovým okrasným plotem. Ke hrobu je volný přístup.“

Bylo to tak zařizeno úmyslně, neboť si byli jisti, že Ježíš bude zachráněn, ačkoliv tomu nic nenapovídalo, ukřižování je strašná,

mučednická smrt, vyskytuje se pramálo výjimek přežití. Ale oni si to přáli tolik a tak vroucně a zoufale, že snad zapůsobily jejich myšlenky. Je přece psáno, že přeje-li si někdo smrt jiného člověka, může ji touto svou myšlenkou přivodit. A stejně tak síla myšlenky musí zachovat život. Věřili tomu se vši horoucností svých srdcí, bijících nyní pouze pro Něho, pro Svatého Učitele a jejich víra je nezklamala. Proto hrobka byla vytesána opodál domu i okrasné zahrady, aby z ní bylo snadné odnést zraněného, aniž by služebnictvo něco zpozorovalo.

Kdoví jaký by se mezi nimi mohl najít. Rovněž počítali s ženami, které jistě přijdou s vonnými mastmi. Nebylo by dobré, aby se pohybovaly v blízkosti domu.

Nyní téměř běželi: Petr, Jan a Maria Magdalská. Bylo už plné světlo, když došli ke hrobu. Maria znovu nahlédla dovnitř a opět se dala do pláče.

„Není tam. Nevidím ho! Rabbi! Rabooni! Kde jsi? Kam tě odnesli?“

Jan se vzchopil a rovněž nahlédl dovnitř. Vanulo odtud chladno a on couvl.

„Pohřební plátna tam leží.“ řekl jen.

Petr vešel. Chvíli stál nad plátny, uvažoval, co se mohlo přihodit, proč je Mistr pryč, ale roušky tam zůstaly. Posléze sáhl nesměle na omamně vonící tkaninu a ulekán se ohlédl. Nic se nepohnul. Vzal plátno do rukou, zřetelně viděl stopy krve, které už se barvily do hněda – a jakoby naznačovaly obrys těla. Opatrně plátno skládal. Odhadl jeho šíři na dva

filetarské lokty a dělí na osm takových loktů. Znal tyto míry z tržiště, kde kdysi prodával ryby a vedle sebe měl kupce s látkami všeho druhu. - Pečlivě složené pohřební roušky přitiskl na hrud' a v té chvíli měl dojem, že objímá svého drahého mistra.

Vtom se objevila myšlenka jako blesk, Petr vyběhl z hrobky a tajuplně sděloval Janovi a Marii, že Pán vstal z mrtvých, že odešel, aby dále učil, že se s ním setkají! Ale Marii nevěřila. Viděla ho přece zemřít na kříži. Všichni to viděli, nemohl tedy odejít. Mrtví nevstávají ...

Petr jí odporoval, uváděje, že bylo psáno ...

„Ty mnohé nevíš,“ odpověděla mu, „nevíš, co je psáno, vždyť neumíš číst, neznáš mluvicí znaky. Víím, že zemřel. Odesli jej a uložili někde jinde. Neustanu v hledání, pokud nepoznám pravdu.“ a odešla od nich, rozhodnuta čekat ...

Toho večera usedli Nikodém a Josef Arimatejský za svitu malé olejové lampičky, aby si promluvili, neboť Nikodém prosil Josefa o rozmluvu.

Mlčení se protahovalo, obloha mezitím zhasila svůj blankyt, zastřela jej rouškou temnoty, v níž se rodí důvěra mezi přáteli a také potřeba říci, co by za slunečního jasu nikdy řečeno nebylo, snad pro dojem, že se obnažuje duše, snad také z ostychu. Ale noc je hladící a něco z její něhy přenáší se i do slov promlouvaných a myšlenek mnohdy překotně běžících.

„Objevila se první hvězda,“ tiše promluvil Josef, ačkoliv jindy si podobných úkazů nevšímal. Nikodém uvítal tento začátek řeči a bylo nyní snadné navázat.

„Rovněž při jeho zrození se ukázala hvězda. Podivná prý – velká, zářící, ukazující cestu k němu.“ řekl spěšně.

„Slyšel jsem o tom. Cestu k němu však stále ukazuje hvězda – hvězda radosti – nebo potěšení – či jak bych se vyjádřil ...“

„On sám však jde cestou kamenitou. Ne – kamenům se lze vyhnout, ale on putuje cestou plnou oblázků, na něž je nutné šlápnout, poněvadž leží všude, a není místa mezi nimi.“

„Ano, máš pravdu, příteli. On je zvláštní a podivuhodné je to, že nejen přijímám jeho učení, ale také jej miluji.“

„Řeklo by se, že jej musí milovat každý, ale má mnoho nenávisných, nepřátelských proti sobě. Umínili si, že ho ukřižují a také to udělali. Je to sebranka, mezi kterou počítám celý slavný Sanhedrin.“ skončil Nikodém rozechvěle. Po chvíli se vzchopil, „Poslyš, Josefe, něco ti povím.“

„Poslouchám, jen mluv, Nikodéme. Slovo vždy odplavuje tíseň z duše a úzkost ze srdce, i kdyby to bylo slovo zcela běžné, jež promlouváme ke kolemjdoucímu.“

„Řekl jsi před chvílí, že cesta k němu je označena hvězdou – radostnou – potěšující. Chci ti sdělit, že za tou hvězdou půjdu. Rozuměj mně – on musí odejít a já půjdu s ním. Nechám všeho a půjdu. Víím – bude to daleká cesta, mně však se bude zdát krátká, poněvadž budu s tím, jehož si Bůh vyvolil.“

Josef z Arimatie chvíli uvažoval, jak má odpovědět. Popravdě řečeno byl Nikodémovým

rozhodnutím zaskočen. Nejprve mu napadlo, že pozbude přítele, pokáral se však za sobeckou myšlenku a jakoby vše bylo jasné a v pořádku řekl:

„A co tvůj majetek? A Sanhedrin? Ale o ten ti asi tolik nejde, avšak uvědom si, že opustíš vše, o co jsi se až dosud snažil. Své vážené postavení, svou pověstnou zběhlost v Zákoně – nebudeš ji mít kde uplatnit.“

„Uplatním ji sám pro sebe, a to je zásluha největší. Neukazovat své vědomosti navenek, mít je pro svou duši a pro svůj život.“

„Možná že máš pravdu. Ale – znovu se navracím ke své první otázce. Co tvůj majetek? Je značný a měl jsi z něj mnohé potěšení.“

„Chci tě poprosit – ujmi se mého majetku a přičleň jej ke statkům svým.“

„Mám se stát jeho správcem?“

„Ne – nýbrž majitelem.“

„Ale – tomu nerozumím, Nikodéme. Proč majitelem? Což ...“

„Uvažuješ správně. Už se nikdy nevrátím. Počkej – neprotestuj! Nehodlám se už vracet. Prostě půjdu s ním, pokud bude živ. Půjdu s Ježíšem na cestu, jež jistě povede daleko. Tak daleká bude, že si ji nikdo neumí představit – vedoucí do neznámých krajů, které dosud nikdo z nás nespatriil. Prostě s ním půjdu.“

„Nejsi zvyklý na strasti takového putování.“ Josef vyřkl svou poslední námitku a doufal, že před ní couvne ten pošetilý Nikodém, jenž se řítí do čehosi, co nezná, co mu zcela

jistě neprospěje ani na těle, ani na duchu. Ale zároveň věděl, že se mylí.

„Zvyknu si. Budu silný, jako je on, vytrvalý, jako je on a rovněž tak odhodlaný.“

„Je mladý, silný a prošel tolika strážněmi, že námaha putování pro něho nebude než radost ze svobody.“

„Což já jsem neměl strážně? Rút zemřela ...“

„Nechť je jí Šeol domovem laskavým. Byla to pro tebe bolest – vím – ale věř mi, že duševní utrpení nepřidává odolnost a sílu pro tělo. Naopak – ono tím slábne.“

Oba přátelé se odmlčeli, pohlížejíce na nebesa, plná zářících hvězd. Rozklenula se překrásná noc, žádné útržky mlhy se netoulaly temnou zahradou, aniž vítr zpíval ve stromoví. Pouze z města, z nesmírné dálky přiletěl tón hudby, snad to byla flétna, píšťala, či strunný nástroj? Ano – ozývalo se obojí v té utichlé noci, kdy se utvářely osudy několika poutníků života. Snad to bylo dobré znamení – uvažovali oba. Pojednou Josef promluvil.

„Víš, Nikodéme, že Ježíš může zítra vstát a zkusit pár kroků?“

„Ne, to jsem nevěděl. Bude to bolestné, ale on vůbec nedbá na bolest. Oděrky! Pamatuješ?“

Oba se usmáli a pomyslili si, že On vše jaksi usměrňuje, zmenšuje – zejména tělesné utrpení. Pro něho neznamena nic. Také různé spory a nesnáze mezi svými učedníky dokázal vždy urovnat a říci svářícím se, jak jsou pošetilí a jejich spory malicherné.

Jednou jim řekl:

„Pohleďte na zemi, na celý kraj kolem nás, jak je širý, radostný, krásný – a vy dva v něm nacházíte málo místa pro sebe? Pohleďte na oblohu nebeskou, jak je nekonečná, jak do sebe pojme Slunce, Měsíc i hvězdy, jež jsou ohnivé, jak dává déšť, aby chléb vzešel, jak hladí tvář a duši člověka, jak tiší jeho srdce v bolesti – a vy nedbáte všech těch krás a vynalézáte, čím byste si zhořkli život. Ale pravím vám – kraj širé a obloha blankytná nikdy nezaniknou. Amen.“

„Ano – tak pravil jednou, sám jsem ho slyšel, když se jeho učedníci dohadovali o věci, která byla jistě nepodstatná, byli by se málem poprali – už jsem si vzpomněl – přeli se, kdo včera chytil větší rybu.“ dodal Josef Arimatejský.

„A potom? Po těch jeho krásných slovech?“ tázal se Nikodém.

„Zmlkli samozřejmě. Myslím, že se zastyděli a Šimon – ten vysoký rybář se začal omlouvat. Musel jsem se usmívat a On – Mistr se usmíval rovněž. Stává se to tak zřídka. Šimon totiž začal koktavě vysvětlovat, že chtěl dokázat, že právě ten druhý chytil tu největší rybu. Chtěl prý jej přátelský potěšit. Ano, Pane – dodal – my si vzájemně přičítáme zásluhy vždy jeden druhému, protože ... A Mistr odpověděl: Vždyť já vím, Šimone, že to myslíš dobře.“

„Takový on je. Shovívavý až nekonečně.“ promluvil Nikodém, „Prosím tě, opakuj mi ještě jednou jeho krásná slova. Chci si je zapsat.“

„Kéž by všechny jeho věty někdo zapsal! Ale kdo? Učedníci jsou prostí lidé, v písmu se nevyznají ...“ Josef z Arimatie umlkl. Noc už rozestřela své temnotné závoje nad městem, jež bude kdysi posvátné, nyní je však plné zloby, a to zloby Římanů i lidí domácích, kteří by přece měli své město milovat, sebe navzájem ctít, a nenechat se koupit nezvanými vládci. Ale jsou takoví mezi nimi. Za pár stříbrňáků křičeli: „Ukřížuj! Ukřížuj!“ – Josef se až otrásl při té vzpomínce.

„Víš, Josefe,“ promluvil Nikodém, „také proto s ním půjdu, abych zachytil a zapsal všechna jeho slova. Domnívám se, že by měla být zachována pro naše potomky.“

„Jistěže. Ale uvaž, zda ti, kdož přijdou po nás budou mít o jeho slova zájem. Kdoví, co se zachová. Zda úcta, láska, zbožnění – či nenávist a prokletí, kterého se mu dostalo z úst vlastního národa.“ Josef se hluboce zamyslel a v těch myšlenkách plynuly věky, aniž by byl s to pochopit vlastní úvahy.

Co bude provždy zachováno v paměti? Provždy? Co takové slovo znamená? Snad tisíc let? Dva tisíce let? Ne – tak dlouho netrvá paměť – dobrá či špatná.

Jeho úvahy přerušil Nikodém.

„Proklínání bylo bezprávné. Ničím se neprovinil, pouze tím, že kázal proti pokryteckým kněžím, boháčům ... Nikdy neublížil. Proto se prokletí může ztratit v hloubce a dálce věků. Setrvá pouze láska, úcta, zbožnění. Věř mi. Vím to, poněvadž mně to pojednou je dopřáno vědět. Jeho slova budou zachována po celé věky. Už dnes je svatý a nesmrtelný. Půjdu s ním.“

„Přeji ti, Nikodéme, abys našel v onom putování štěstí, jaké ti až dosud nebylo dopřáno. Ujmu se tvého majetku, který budu spravovat ke tvému prospěchu, abys našel potěšení v tom, co ode mne přijmeš, jakmile se navrátíš.“ Stále totiž nevěřil, že by Nikodém už nikdy nepřišel nazpět. Pokud jde o něho, nemohl by se odloučit od svých statků, bylo by mu líto nechat vše a odejít ... neustále by cestou myslil na svůj palác ... což je proto špatný? Ne – všichni nejsou a nemohou být stejní!

„Stále mě nevěříš?“ Nikodém se usmál, „Nyní tě nemohu nijak přesvědčit, ale sám poznáš skutečnost.“

Vtom se někde v křovinách ozval pták, ospale, malátně, nesměle – avšak oznamoval, že už bude svítat. Oba přátelé vstali.

„Byla to krásná noc. Nejkrásnější ze všech v mém životě.“ řekl Josef.

„Byla to noc hluboká. Její hloubka pojala do náruče naše myšlenky, naše srdce a city. Nezdá se ti, Josefe, že jsme se stali bratry?“ odpověděl Nikodém.

„Tím bolestnější bude rozloučení.“ Josef umlkl, oba potom se srdcem tlukoucím pro krásu svítání, pozorovali volné nadcházení dne – jasného a jásavého – po noci plné porozumění, v němž se však ukrýval smutek z rozloučení.

Podivuhodný byl vztah Josefa Arimatejského k Ježíšovi, který se vůbec nechoval jako pravověrný, nejhorší bylo, že nedodržel sabbat, a také ovšem jeho řeč o tom, že Bůh nepotřebuje chrámy, nýbrž jeho svatyní je širá země, příroda, strom, pod nímž chudák

u boháč najde pohostinný chládek. Pod takovými stromy s oblibou kázal, nic nehleděl na nevráživost Sanhedrinu, jakoby mu nemohli ublížit, jakoby nad ně všechny vynikal nedotknutelností. Josef nevěděl, zda je to hrdinství, či pohrdání životem, poněvadž to mohlo špatně skončit, a to se také stalo.

Souhlasil s ním v mnohém, bál se to však přiznat sám sobě, poněvadž si myslel, že bude stížen hněvem Hospodinovým, a potom si zase říkal, že Hospodin ve své velikosti mnohé promine a přehlédne. Jistě se nebude zabývat jedním člověkem, který v sobotu poruší zákaz a urobí ze dřeva koníka pro malého synka. Ať už je tomu jakkoliv, Josef si byl vědom jednoho, a to že Ježíše miluje zvláštní láskou člověka k člověku, která si nežadá opětování, nýbrž chce pouze dávat, cokoli pro něho učinit a obětovat.

Dnes tedy měl být onen slavný den, kdy Mučedník vstane z lože bolestného a pokusí se kráčet na svých probodaných, málo dosud zhojených nohou. Bolesti nebude dbát, jeho rty se maličko usmějí, jakoby vše bylo v naprostém pořádku – a řekne: Vždyť to byly jen oděrky!

Vstoupili s Nikodémem do léčebné síně, jak se oné nádherné místnosti začalo říkat. Vstoupili a užasli.

Ježíš seděl na pohodlném křesle, bradýř mu pozorně a pečlivě upravoval vlasy a vous, ranhojič pobíhal kolem s kelímky a novic Abšalom klečel, modle se za jeho uzdravení.

„Ó Hospodine Bože Věčný!“ zvolal Josef Arimatejský, „Pohlédni na svého syna – neboť všichni jsme tvoji synové – pohlédni na něho, kterak nedbá o své zdraví, jež mu bylo tebou dáno – kterak na ně nedbá, sám vstává z lože

bolestného, pokoušeje se chodit na zmučených nohou!“ a vztáhl ruce do výše. „Odpusť mu, Hospodine, vezmi jej na milost a dej mu zdraví, po němž tolik touží, že nevyčká pomoci, opory – a násilím nutí své umučené tělo k poslušnosti.“

„Přátelé moji,“ řekl Ježíš téměř už obvyklý, krásným hlasem, „chováte přílišnou starost o mne, o mé tělo. Ale má duše je zdravá, schopná čelit jakýmkoliv překážkám. A jestliže je duše silná, posílí se i tělo.“

„Ano – ano – z ničeho se posílí, synu,“ zvolal vstoupivši stařec v bělostném rouchu esejských, „to se mýlíš. Nejprve dostaneš chléb s medem a bylinný odvar, jenž je dobrý pro srdce, které následně bude schopno rozproutit krev do nejmenších žilek.“ Byl to zkušený lékař, u něhož vystudoval ranhojič, pyšný na svého dědouška, jak mu potají říkal.

Oslovil jej uctivě.

„Velebný kmete,“ řekl pokorně, „bude na místě a rozumné, jestliže Svatý Kazatel začne už chodit?“

Stařec přistoupil blíže, uklonil se mírně před Mistrem, vztáhl ruce nad něho, jakoby mu žehnal a Ježíš sklonil hlavu na znamení úcty ke stáří.

„Podíváme se, jak se zranění hojí, synu ... hleďme, hleďme, zdá se, že je to lepší, což jsme předpokládali. Někdo ti pomůže vstát. Ale z nás ...“

„Strážte!“ zvolal Josef Arimatejský. Okamžitě vstoupili dva žoldnéři, kteří dostávali za hlídání přede dveřmi bohatě placeno, „Pomůžete Svatému Proroku vstát a udělat pár kroků.“

Pozdravili Ježíše úderem kopí o štíty, jak byli zvyklí a naučení. Potom zbraně odložili, lehce jej zvedli a on stál mezi nimi vzpřímen, krásný – jakoby se jej nemoc vůbec nedotkla. Udivení vojáci shledali, že je stejně vysoký a snad i tak silný – až bude ovšem zdrav – jako jsou oni.

Prošli s ním celou velkou místností, aniž by dal najevo nějakou bolest, zřejmě si jí nevšímal. Nikodém si umínil, že se ho jednou otáže, jak lze takové odolnosti docílit. Potom Ježíš znaveně usedl na lože, odmítal však ulehnout.

„Jsem naprosto zdrav,“ prohlásil a něco z bývalého lesku se navrátilo do jeho temných zřítelnic, „Nebolí mne ta nepatrná zranění, to vše bylo jen povrchové.“ a maličko se usmál.

Stařec v bílém oděvu zvedl ruce nad hlavu.

„Slyšíš jej, Hospodine věčný? Slyšíš, kterak pohrdá zraněným tělem, jež mu bylo tebou dáno krásné a ztepilé a které katani potupili? Ó Hospodine věčný, nedovol, aby jim odpustil! Měl by jim zlořečit, proklínat je, svolávat na ně tvůj nekonečný hněv ...!“

Ježíš zvedl ruku konejšivým gestem.

„Velebný kmete,“ řekl uctivě, „ už se stalo. Odpustil jsem jim. Jsou to vojáci, prostí lidé poslušní příkazů. Odpusť jim rovněž ty.“

„Nikdy! Ve své dobrotě přehlížíš jejich zlé úmysly. Chtěli tě přece zabít!“

„Mnozí mne hodlali zabít.“ řekl šeptem Ježíš a zamyslíl se. Nikdo jej nerušil. Nikodém na něj hleděl starostlivě.

Snad už nebude, jako býval – napadlo mu. Snad všechno utrpení, zrada, mučení – zanechá stopy na jeho duši a on už nebude dbát na své učení, přestane si všimnout ubohých a trpících, nýbrž utone ve svém zklamání a v bolestném pocitu, že vlastní lidé ho nepřijali a dokonce pokládali za lháře, podvodníka, rouhače.

Ale tu najednou se Nikodéma zmocnilo cosi jako nadšení, či veliké odhodlání, síla se vlévala do jeho duše i srdce a on si byl jist sám sebou jako dosud nikdy. - Je zesláblý – řekl si v duchu, Ježíš je zeslaben utrpením a ztrátou krve, která je životodárná. Do času, kdy bude muset odejít, krve nenabude, tělo si jí dostatek nevytvoří, takže cestování kamsi do krajů dalekých, vzdálených mu připadá obtížné a namáhavé.

Ale já budu s ním! To je ta síla, kterou pociťuji, to je to statečné odhodlání nést jeho břímě, být mu oporou, povzbudit jej, kdykoli bude klesat na mysli, což se mu však prozatím nestalo – povzbudit jej, byť například pouze svým přátelstvím a tím, že půjdu vedle něj a on pozná ve mně skutečného přítele, když všichni ochabli a dokonce i zradili. Budu naslouchat jeho slovům a tajně, aby nevěděl, je zapíši pro všechny věky.

„Mnozí mne chtěli zabít,“ opakoval Ježíš, „ale pravím vám, že nikoliv prokletí, ale soucit zaslouží, soucit s ubohou svou duší jeden každý z nich. Neboť duše jejich jsou jako silnice pustá, vypráhlá, po níž už nikdo nechodí, poněvadž daleko široko by nenašel vodu spásnou a plod stromu osvěžující.“ odmlčel se, že unaven dříme, všichni se utišili. Jen kmet

v bělostném oděvu šeptal modlitbu vroucí za posílení tohoto Svatého Kazatele, Svatého Proroka, jenž nezná zlobu ve své nekonečné dobrotě.

Pravda – uvažoval kmet – druhdy se zlobíval se svými učedníky, ale v jeho srdci zloba netrvala, odlétala s vyslovením kárné či napomínavé věty, a více se nevracela.

Ranhojič rozložil na zemi své kelímky a horlivě – ohleduplně však – začal ošetřovat nohy. Chvilí dumal nad tím děsivým poraněním, potom otevřel kelímek se zvláštní masťou. Po sundání obvazů stráže poněkud couvly a přestože žoldnéři byli otrlí, zděsili se. Mlčeli však, neboť nebylo dovoleno promluvit ve společnosti bohatých a svatých mužů. Znali ovšem trest ukřižování, ale takto zblízka dosud neviděli následky. Ostatně – na křížích většinou končili vrazi a zločinci vůbec – a ti byli házeni do společné jámy i se svými hadry. Tento však přežil, což samo ukazuje na výjimečného člověka.

Hovořili potom spolu šeptem, když už stáli za dveřmi na stráži.

„Viděls?“

„Ty probodené nohy? U Joviše! To přece musí být bolest!“

„Ale on je silný. Co myslíš, je to skutečně svatý muž, jak říkají?“

„Možná je. Nerozumím tomu. Ale když je svatý a oni ho pro nic za nic ukřižovali, tak jim buďte bohové milostiví! Sesype se to na ně!“

„To bych řekl. Bohyně Nemesis bude řídit. A jemu, tomu Svatému Proroku přeju, aby žil do sta let.“

„Ty jsi dobrý! Sto let. Nikdo se to nedožije ... ale on ... možná ...“

„Třeba ho bohové odmění za to, co přestál.“

Umlkli potom, prohlíželi denáry, které dostali a usoudili, že to postačí na koupi malého pozemku a několika ovcí – pro začátek. Byli spokojeni.

V léčebné síni vládl klid. Všichni odešli, novic Abšalom přinesl čerstvou pomerančovou šťávu a po špičkách opustil tichou komnatu. Ježíš však neusnul, pouze odpočíval a když se vše utišilo, vstal, pokusil se jít a shledal, že je schopen chůze. Snadno vyšel na terasu. Zahrady vydechovaly sladkou vůni a posečená tráva vysílala své omamné vlny až nahoru k němu. Opatrně sešel po schodišti, přidržuje se mramorového zábradlí. Mezi růžovými keři téměř zmizel. Věděl přesně, kam jde, ono místo jej přitahovalo, musel se tam podívat, do hrobky, jež se stala jeho záchranou a útočištěm.

Prošel již ozdobnou zahradou, vešel do sadu – přece jen to bylo daleko ... odpočíval chvíli na kamenné lavici a doufal jen, že ho nebudou hledat. Zvedl by se křik po celém domě, po zahradě – maminka by se vyděsila – pomyslí si něžně a usmál se. Tváře a rty dosud bolely, přestože byly natřeny léčivými mastmi.

Jakýže nastane nyní život? Budou to dny útěků či návratů? Což nikdy nepřejdou nejistoty a pochybnosti? Jak dalece je možné ukázat se učedníkům? Polekají se, a potom budou šířit pohádku o zmrtvýchvstání! Neuvěří, že je živ a pokládajíce jej za ducha, ze strachu se budou před ním skrývat. Ale – velmi toužil uvidět je, ty prosté lidi, oddané až k smrti a přesto pochybující, ba i zrazující, což jim však nelze zazlívát, neboť byli ochromeni

strachem. Jidáš ovšem, oslněn penězi, navždy zůstane v paměti písma i lidí jako vzor falše. Ubohý Jidáš! Za mrzký peníz prodal svou duši!

Ježíš náhle zpozoroval pohyb na okraji sadu, kde byla malá branka, vedoucí k postranní silnici. Povstal a hodlal odejít, řece však byl dosud sláb, takže na nějaký útěk nebylo pomyslení. Odcházel zvolna.

„Pane! Pane!“ volal udýchaný ženský hlas, který by poznal mezi tisíci, „Patříš k domu boháče Josefa z Arimatie?“

Stanul a obrátil se k ženě, jež už doběhla na vzdálenost několik kroků. Znovu volala:

„Patříš? Pověz, kam odvedli Mistra? Svatého Proroka? Kam? Čekám zde už mnoho dní ...“

„Maria,“ řekl, „nepoznala jsi mne?“

Tu se zarazila, vzlykla, klesla k zemi a po kolenou se blížila k němu.

„Rabbi! Rabboni! Tys to! Ó, Bože věčný, jak jsem šťastná! Vše bude, jak bývalo!“ vzlykala, smála se, vztáhla ruce, aby objala jeho nohy – poraněné, ubohé nohy.

Uvědomil si, jakou bolest by zakusil, či už byl vzdálen duší, odloučen od zdejšího dění, na něž hodlal zapomenout. V srdci se objevila vzpomínka na přítele Lazara, Martu – na krásné pobyty v Bethanii – ale to vše již bylo matné, poněvadž začal nový život, který se přihlásil daleko důtklivěji, než ten dosavadní.

Nechtěl Marii Magdalskou zarmoutit. Přesto však tiše řekl:

„Ne – nedotýkej se mne!“ a když pro pláč nebyla s to promluvit, dodal, „Což nevíš o mém poranění? Maria! Nejen tělo, nýbrž také

duše, která je zklamaná, zarmoucená, již vzdálená – je poraněna. Nikdy nebude vše, jak bývalo. Neplač, Maria, musíš se smířit a ve smíření setrvat, jako i já setrvávám.“

„Rabbi! Rabboni! Mistře! Jsi nemocen! Jsi trpící, ale časem vše přejde! Vím, že přejde! Tvář tvoje dosud nese známky surovosti, ale vyléčíš se v našem středu, víš přece, jak tě Lazar miluje, jak je ti moje sestra oddána, jak tě miluji já, která jsem nehodná tvého pohledu. Naše láska tě uzdraví na duši ...“

Maria – neplač – musím už odejít – nemám dosud povoleno chodit ...“

„Ach Mistře, tvé svaté, poraněné nohy pokropila bych vonným nardem a svými vlasy je otřela! Všechno, všechno bych pro tebe učinila!“

„Vždy jsem věděl, že jsi hodná.“ položil ruku lehce na její bohaté vlasy. Celá se pod tím vytouženým dotekem zachvěla, schoulila se k zemi a přála si jen, aby takto mohla setrvat věčně.

Ale Ježíš odcházel. Zvolna stoupal alejí ke květinové zahradě, a potom k domu. Dívala se za ním klečíc, on se však neohlédl, aniž jeho myšlenky setrvaly u ní.

Měla pocit, že je chladno, vše studilo, propast se rozšiřovala s každým jeho krokem, kterým se vzdaloval. A tu začala – poprvé začala uvažovat o sobě zcela otevřeně a pravdivě.

Jsi hodná, řekl, ale neměl pravdu, mýlil se. On se však nikdy nemýlí. Snad tedy jsem hodná. Nebyla jsem však – tam v Magdale jsem se ukazovala mužům zcela obnažená – ano zcela – měla jsem radost, že za to tak neuváženě platí.

Ano – a ti, již mne zvali do lože, ti platili ještě více – jako posedlí byli po mé kráse. Nemilovala jsem nikoho z nich. Penězi se láska nekoupí.

Řekl, že jsem hodná – je však hodný on a podle sebe posuzuje ostatní. Jeho miluji! Láskou, ve které se nevyznám, duše má, srdce mé, myšlenky moje ho milují – svou krev bych pro něj obětovala, zemřela bych pro něho, kdyby mu to bylo prospěšné. Ale on ode mne oběť nežádá, nechce ji – ví o mé lásce, ale nedbá o ni. Všechno se změní. Opět bude u nás a já budu naslouchat jeho slovům, klečíc u jeho nohou. A on jako vždy pochválí Martu za její pečlivost, Lazara za píli v práci a mne pohladí svou svatou rukou, jež je něžná pro dotek a řekne: Maria, Maria – kterak je správném, že nasloucháš mým slovům. Podrž je v srdci a duši a ona tě posílí na tvé nové cestě.

Tak jednou promluvil. Avšak jak si mám pamatovat jeho slova, když ani nevím, co říká, pouze naslouchám jeho hlasu, plnému něhy a očima utkvívám na jeho krásné tváři. A když potom odchází, dlouho za ním hledívám, on se však nikdy neohlédne. Jenom jednou prý se ohlédl, ale to byli venku Lazar s Martou.

Ach Rabbi, Rabboni, miluji tě láskou věčnou, v níž jsou obsaženy hvězdy, slunce, nekonečná obloha, květiny, bystré vody i věčnost. Věčnost – jaké to podivné, těžké slovo, znamenající čas bez ukončení, na jaké jsme zvyklí. Věčnost nekončí – jak je to možné – zdá se mi, že kdysi o tom promlouval, ale slova si nepamatují.

Jak jsem hloupá! Kdybych pamatovala, mohla bych si je opakovat, nebo by je Marta zapsala. Umí psát i číst a On ji za to pochválil. Já však jsem se domnívala, že moje krása je všechno, že mně vystačí pro celý život. Nyní vidím, že

nic neznamená. K čemu krása, když neslouží lásce. Tiché, pokorné lásce, jakou si On zaslouží.

Maličko se šerilo již, takže Maria Magdalská musela odejít, chtěla-li se vrátit do Bethanie, než nastane noc. Spěchala tou známou cestou, chtěla se podělit s Lazarem a sestrou o svůj překrásný zážitek a také, aby je oba potěšila. Poslední úsek cesty běžela, udýchaná k zalknutí a vběhla do dvora spolu s posledními ovci, které rovněž pospíchaly pod střechu.

„Mluvila – mluvila jsem s ním!“ křičela, takže Lazar vyšel rozvázně na zápraží a Marta vyběhla, utírajíc ruce do zástěry.

„Co se děje? S kým jsi mluvila?“ zvolali oba.

„S ním! S Mistrem! Rabbi žije! Není v hrobce! Čekala jsem. On přišel do sadu! Žije! Mluvil tak podivně – slova si nepamatuji ...“

„Ah!“ řekla Mara. Poté klesla na kolena, vztáhla ruce k temné obloze a vyřkla vroucí, krátkou modlitbu: „Ó Bože věčný, zachovej Mistra po dlouhé roky, aby jeho utrpení bylo vykoupeno krásným životem, jenž by jej naplnil radostí a uspokojením – Amen.“ sklonila se. Její rozpuštěné, popelavé, téměř bezbarvé vlasy, jakoby pojednou byly změněny ve stříbro, kterým je zaplavil časný Měsíc.

Vešla do stavení. Slyšela Mariin hlas, trochu rozechvělý, její vzlyky, neboť i z radosti přichází pláč – stoupla si k ohništi, aby ohřála mléko k večeři, sestra je jistě vypráhlá i hladová – nalámala chléb ...

„On říkal, Rabboni říkal, že nic nebude jako dříve, ale já vím, že až se uzdraví, zase přijde, aby s námi pobesedoval na dvorku, zase nepohrdne chlebem s medem, zase budu naslouchat jeho slovům ...“ slyšela Marta.

Usmála se smutně.

Ubohý Svatý Učitel, ubohý Mistr, ubohá Maria Magdaléna! Jak by se vše mohlo vrátit? Nic se nevrací, čas postupuje podle své vůle. To by se snad musel zastavit. Není to možné. A on – Mistr – bude změněný. Utrpení nechává takové stopy na duši, že je nelze překonat. Lazar je také jiný od své smrti, ze které byl vzkříšen. Vážnější – a všechno bere tak těžce.

Také je jisté, že zde nebude moci zůstat. Znovu by ho chytili a podruhé by mučení nepřežil. Bude smutné, když odejde, ale já mu přeji, aby se dožil kmetského věku, třeba sta let, a po celou dobu kázal a učil, jak žít, jak se zalíbit Hospodinu – lidé to stejně nepochopí – ale možná – On vždycky věřil, že se mu podaří aspoň jednoho jediného vrátit k dobru a já vím, že se mu to dařilo. U naší Marie zvláště. Je teď hodná – pracuje dokonce na sadě ...

Posléze Lazar s Martou vedli vážný rozhovor o této záležitosti a dospěli k názoru, že Mistr odejde, poněvadž zde není pro něho bezpečí.

„Věčně by mu byli v patách,“ bručel zlostně Lazar, „musel by se bát vyjít na ulici. I kdyby si všichni jeho věrní ...“

„Kolik jich je?“ řekla Marta pochybovačně.

„Málo. Možná jsou mu věrni ve své duši – víš tajně, aby o tom nikdo nevěděl – ale navenek by se neopovážili svou věrnost ukazovat. Vezmi si Šimona ...“

„Pěkně se předvedl, jen co je pravda. Musel přece vědět, že ho kdekdo zná. Ale On – On mu to jistě odpustil, nebo na to ani nepomyslel, nebude to za nic pokládat, až se o tom dozví.“

„Chtěl jsem říci, že jeho věrní jsou prostí lidé. Učedníci ... prosím tě co se od něho naučili? Budou si myslit, že je duch. Ale Římané, či Pilatus na to samozřejmě neskočí. Ti by jim dali ducha! Uspořádali by na něj hon – to si nepřej vidět!“

„Prostě odejde ...“ hlesla Marta.

„To se lehko řekne, ale těžko uskutečňuje. Kam odejde?“ brumlal opět Lazar, „Taková cesta do daleké země není snadná. Půjde sám? Nebo vezme s sebou své učedníky? To by si dal! Vždyť by se o ně musel starat!“

„Třeba jeho matka ...“

„Je tak slabounká. Copak by vydržela takovou dalekou cestu?“

„Věřím, že to Mistr nějak vyřeší.“

„Můžeš věřit cokoliv. Teprve skutečnost ukáže, jak se vše podařilo.“

„Bude bez něho smutno. Mám ho ráda.“ řekla Marta upřímně.

„Vždyť on tebe rovněž. Jenou se o tom zmínil.“ laskavě pronesl bratr.

Marta oživila. Oči jí zazářily, obličej zkrásněl, takže se Lazar na ni udiveně podíval. Vždyť ona ho miluje – pomyslí si, překvapen – že v té dalo by se říci popelavé dívce se objevil tak hluboký cit.

Vždyť jsem si toho měl všimnout dávno – myslil si. Stará se o něho, kdykoliv přijde. Pečuje o něho! Nechová se jako Maria, která na něm neustále loudí, aby mluvil a mluvil. Víím dobře, že jeho slovům téměř nerozumí, jen hltá jeho krásný hlas a zbožňuje ušlechtilou tvář.

Kdežto Marta! Onehdy přece vyprala jeho plášť a sušila jej na slunci a větru, takže byl potom nádherně modrý, jak má být. Prostě ho miluje. Ubohá!

„Zmínil se?“ Martin hlas zněl nadšeně, radostně – jak ji dosud neslyšel, „Jak mne to potěšilo, bratře! On o mně mluvil?“

„Ano. Procházeli jsme se v sadě – víš přece, jak ram rád pobýval – a on řekl něco jako – Marta je milá dívka, milá a hezká, okrášlená všemi ctnostmi ...“

„Ach Lazare – jak jsem šťastná. Pro ta slova budu žít po celý život.“ a rozpačitě vyběhla z místnosti.

XXXXXXXXXXXXX

Zjasněný den

Pojednou nastala doba, kdy uplynulo 40 dnů od ukřižování, umučení, poranění duše i těla. Tělo však se postavilo na odpor zraněním, rozhodlo se nedbat jich, zacelovat je, dodávat novou, čerstvou krev, nesoucí živiny pro potlačení ran, dosud se projevujících zarudnutím, či malým hrbolkem. Tvář však setrvala bolící, bolestná, viditelně opuchlá, přestože ranhojič se snažil seč byl, aby otok odstranil. Posléze se vyslovil, že je asi přehozený sval a mínil to zcela vážně.

„Viděl jsi někdy sval, Jehudo?“ otázal se Ježíš.

„Ano, Svatý Proroku, viděl. Když jsem stahoval tažné hovado ...“

„Dost!“ zvolal stařec bíle oděný, „Co si to dovoluješ, ty ... jak to hovoříš se Svatým Učitelem?“

Ranhojič se vrhl k zemi, hotov přijmout smrt za svá neuvážená slova. Byl si jist, že ji může jeho učitel přivolat jediným slovem.

„Zadrž, velebný kmete!“ hlasitě pronesl Ježíš, „Kterak se můžeš hněvat na tohoto prostého muže za to, že nezná jiné přirovnání? Sval zvířete je jako sval člověka. Nebudiž prosím hněvu ve tvém srdci, aniž použiješ prudkých slov.“

„Odpusť mi, Svatý Kazateli. Ale právě prostota tohoto muže by mu měla prikazovat, aby ve tvé přítomnosti nepoužíval nepřiměřených slov.“

„Žádné slovo není nevhodné, jestliže je míněno poctivě a bezelstně. Jehuda chtěl prostě vyjádřit své znalosti pokud jde o svaly. Netrap se již pro něho, velebný kmete. A ty Jehudo, neboj se a řekni, co radíš učinit s mou chorou tváří?“

„Ó Svatý Proroku! Bojím se to vyslovit, abych zase nebyl napomínán.“

„Nic se ti nestane. A jestliže znáš pomoc, vyjádři se.“

„Ano, Svatý Proroku. Ve tvé bolestivé tváři byl poškozen sval. Ten dosud krvácí a špatná krev nemůže ven, takže tlačí sval na nesprávné místo.“

„Pokračuj. Co radíš?“ Ježíš se nepatrně usmíval, poněvadž věděl, že nastane pozdvižení mezi důstojnými muži essejskými, ať už ranhojič řekne cokoliv. Soudili totiž o nm, že je příliš mladý, a nemůže tedy mít žádné dalekosáhlé vědomosti, aniž dokáže uvážit, co by prospělo zraněnému.

Ranhojič několikrát přešlápl, než řekl:

„Radím otok naříznout, aby špatná krev mohla ven.“

Zcela podle Ježíšova předpokladu zvedl se takový pokřik, že nebylo rozumět slovům, která mluvili všichni najednou.

„Naříznout!“ bědoval stařec v bílém odění, „Hospodine zástupů, slyšíš tohoto mladého

tvora, který hodlá řezat obličej, beztoho již umučený přes míru? Slyšíš jeho troufalost a bezohlednost vůči Svatému Proroku, jenž utrpěl bezpočetná zranění a teď by měl být zraněn znovu?“

„Je nutné poslat ranhojiče pryč,“ křičel jiný essejec, „je příliš mladý, takže své práci nerozumí!“

Ježíš vstal. V té chvíli pocítil závrať a mrazení v celém těle, přesto však se přemohl a promluvil klidně.

„Utište se, poněvadž křičíte a lajete bez příčiny. Nic se přece nestalo a ranhojič pouze vyjádřil slovy své myšlenky. Jehudo, neboj se. Jak hodláš zakročit? Mluv.“

„Svatý Kazateli, dovol, abych se dotkl svou nehodnou rukou tvé vznešené tváře. Posad' se, Svatý Kazateli, neboť zkažená krev koluje již v tvých žilách a vytváří malé červené skvrnky zde mezi vousy a dokonce na hrdle.“

„Učiň, co uznáš za vhodné.“

Ranhojič pečlivě omyl tvář kouskem plátna, smočeným v čisté vodě. Vzal potom ze svého vaku lékařský nožík a opatrně řízl do temně zbarveného místa. Okamžitě vyteklo množství žluté a modré až fialové krve. Zachycoval ji do připravených pláten, opatrně tvář tiskl, takže se všechny zbytky otrávené krve dostaly ven.

„Žoldněř ti poranil tvář, Svatý Proroku a do rány se dostala nečistota z jeho rukou. Tím se krev otrávila. Ale už to bude v pořádku.“ promlouval opět jako s dítětem, „Dám hojivou mast, ona všechno vytáhne.“

Již delší dobu stáli v místnosti Josef s Nikodémem. Teď Josef hlasitě promluvil:

„To byli germánští žoldnéři? Mor na jejich hlavu!“

„Germáni jsou obzvláště suroví.“ pronesl někdo, „Víte – jak před léty vyhráli lstí válku s Římany v teutoburském lese? Surově pobili vzdávající se vojáky. Ne že bych měl Římany rád!“

„To jistě ne. Ale já vám říkám,“ promluvil jiný, „že to byla poslední válka, kterou Germáni vyhráli.“

„A co když svět potrvá ještě tisíc nebo dva tisíce let?“

„Byla to jejich poslední vyhraná válka.“ vztekle pronesl jeden z essejských, „přeju jim ze srdce, aby vždycky byli poraženi, pobiti, zneuctěni, hozeni psům!“

„Štěstí že Svatý Prorok zdřímnu. Ten by ti za taková slova vyčinil tak mírně a jemně, že bys Germány začal milovat.“

„Vždyť se nic nestalo,“ náhle promluvil Ježíš, až se všichni polekali, „zranění se opět zhojí, takže ani vzpomínka nezbude.“ a nepatrně se usmál. „Je mně naprosto dobře a brzy se vydám do města. Musím vidět své učedníky, než odejdu.“

Všichni umlkli. Z posledních slov vyvěral takový smutek, že jim byli zaplaveni, spoutáni – jejich myšlenky ustrnuly na jedné, jediné skutečnosti: On odejde! Svatý Prorok, Svatý Kazatel odejde! Zůstaneme sami, opuštěni! Dokud bude zde, v tomto nešťastném Jeruzalémě, jenž zabíjí proroky, dokud zde bude, nejsme osamoceni, i když právě nedlí s námi. Jeho

duch, jeho duše, síla jeho bytosti objímá i ty, jež ho nevidí. Je ztělesněním lásky, smířlivosti, míru a klidu. Kam se to vše poděje, až tu nebude?

A on – on bude rovněž opuštěn a osamocen, jakmile se vzdálí důvěrně známého kraje, ježž proputoval v dobrých i zlých časech. Jaké mu asi připadnou ty cizí končiny, hory, cesty ... bude mít s sebou svou matku, ale spíše se musí postarat on o ni, nežli ona o něho. Je sklíčená prací a utrpení posledních dnů jí na síle a odolnosti nepřidalo. Bojí se. Strach v ní přetrvává, přestože syn ji těší a povzbuzuje.

„Budeme spolu, maminko,“ říká, „budeme mít zvířata velká, to jsou velbloudi a několik malých mezků. Každé z těch zvířat unese tak slaboučkou bytost, jako jsi ty.“

Tak s ní onehdy promlouval před Josefem Arimatejským a Nikodémem, který jeho slova zapsal do záhlaví svitku papyru. Papyrové svitky nakoupil ve značném počtu Josef, když se dozvěděl o Nikodémově plánu.

„Nebojím se cesty, ani toho, co bude,“ odpovídala moudře, jakoby předtím hovořila se svou duší, „ale toho, co bylo. Celý ten strašlivý děj setrvá v mém srdci navěky. Možná tisíc či dva tisíce let. Nelze jej odstranit, ani smazat. Rve mé srdce, kdykoliv na něj pomyslím.“

„Už se vzdálil – ten smutný děj. A bude se vzdalovat víc a více – jen co tento kraji opustíme a odebereme se až tam, kam nesahá moc Říma.“

„Sanhedrin však ...“ mlčela, jakoby se zalekla i názvu.

„Jeho moc končí u hradeb Jeruzaléma.“ těšil ji polovážně, polo žertem, ale sám uvažoval, kam až by mohl Sanhedrin dosáhnout.

Toho večera Ježíš tajně a tiše opustil palác Josefa z Arimatie. Strážě se neodvážily zastavit jej, připadal jim jako zjevení, jako postava z jiného světa, kraje, doby. Ano – z jiného času přišel – mínili mnozí, kdož jej potkávali v domě a tato pověst šířila, přestože si nikdo neuměl představit, jak by se to mohlo stát. Přišel z jiného času.

Oděn v bílém rouchu esejských, maličko dosud znaven, ale bystrý v myšlení, jež ho posilovalo, spěchal ztichlými ulicemi Jeruzaléma, kde panovala temnota, v níž mizel jako prelud. Dva žoldnéři přešli mimo, živě se bavili, ale posléze se zastavili a ohlédli. Viděli odcházet vysokou, bílou postavu.

„Co to je? Člověče, co to bylo? Zjevení?“

„Nesmysl. Ačkoliv tady na východě jeden nikdy pořádně neví. Oni jsou čaroději.“

„Že bych tdy příliš rád sloužil – se nedá říct.“

„Hej!“ zvolal jeden z nich, „kdopak jsi?“

Ježíš stanul a zvolna se obrátil. Vtáhl ruku, žoldnéři ustoupili o krok a sáhli po svých mečích.

„Což vás ohrožuji?“ otázal se Ježíš mírně, „Jsem snad ozbrojen?“

„Ne, to nejsi.“ váhavě promluvili, „Ale něco je na tobě divného.“

„Ano – divného.“ přidal se druhý.“ protože v této noční chvíli jsou v ulicích už jen tuláci a pobudové. Ale ty jsi oděn v šatě bílém jako sníh tam u nás na severu.“

„Odkud pocházíš?“ nad městem se pojednou rozklenula noční obloha plná zářících hvězd. Jejich slabý svit prozářil Ježíšovy upravené vlasy, zalil je nepatrnou, přesto však viditelnou září. Žoldnéři opět couvli o krok.

„Colonia Agrippina je naše rodiště.“ odpověděl ten srdnatější.

„Jste Germáni?“

„Ano, v římských službách. Ale divíme se, že ty, pane mluvíš tak dobře latinsky. To my neumíme a jsme už deset let ve službě.“

„Každé řeči se lze naučit.“ Ježíš se usmál.

„A ty? Kdo jsi ty? Řekneš nám to? Víš – my vojáci se hned tak něčím nenecháme překvapit, ale s tebou je to tak divné. Kdo jsi?“

„Ježíš Nazarénský. Pocházím z Beth-lehema.“

„Ale – počkej – ten přece byl ukamenován, či co!“

„Ukřižován.“ tiše pronesla bílá postava. Žoldnéři ustoupili o pár kroků. Popravdě řečeno, byli by se dali na útěk, jenže vojenská čest jim to zapovídala. Rychle se vzdalovali.

„Poslyš, kamaráde, myslíš, že to byl duch?“

„Co jiného?“ Vždyť ten Ježíš Nazo – nazarénský zemřel na kříži. Už si vzpomíná,. Přece se o tom hovořilo v kasárnách, když se vrátil z Golgoty Longinus. Tak to musel být duch.“

„Ale mluvil s námi.“

Duch může všechno. Čert aby sebral tuhle záhadně potouchlou zemi. Ještě rok tady odsloužím a potom se už nikdy nevrátím.“

„Řeknu ti, že je lepší bojovat v Teutoburském lese jako můj otec, než sloužit v Judeji.“

Jejich slova zanikla. Ježíš vyšel ze stinného úkrytu a spěchal nyní zužující se ulicí ke známému domu. Spěchal – pociťoval však palčivou bolest ve zraněných, dosud nikoliv zcela zhojených nohou. Odpočíval chvíli, přemáhaje bolest a celého jej opanovala naděje, ba jistota, že rány se zhojí, že bude vše, jak bývalo, že ujde celou tu dalekou cestu, na kterou se chystá a má ji v duchu do podrobnosti promyšlenou, jakoby ji ušel včera. Zatím už je tomu téměř deset let, kdy se navracel ze studií ve Šrínagaru, kde je krajina nikoliv pustá, nýbrž pohostinná, rozdávací své dary plnými náručemi.

Přerušil své myšlenky. Stanul za okovanými dveřmi, za nimiž bylo slyšet zcela tlumený hovor. Zřetelně však rozeznal hlas Petřův, který vždycky vynikal jak vzrůstem, tak i dunivostí svého basu. Někdo mu polohlasně odpovídal.

Opatrně pootevřel dveře, pouze tak, aby prošel a stanul v místnosti. Jeho druhové byli zabráněni do hovoru o Římanech, že jej nezpозorovali. Zcela bez hluku zavřel dveře.

„Pokoj a mír budiž s vámi.“ řekl a mírně se usmíval.

Prudce vstávali ze svých sedátek, třestili oči, bez dechu otevírali ústa, třásli se.

„Duch našeho Pána ráčil se nám zjevit!“ zvolal kdosi a vrhl se k zemi. Ostatní stáli jako zkamenělí. Ježíš se usmál.

„Čeho jste se tak polekali, bratři moji milí? Mne? Či jste se domnívali, že přichází někdo nepřátelský?“

Tu se osmělil Ondřej. Vztáhl však ruku s rozestřenou dlaní jako na obranu.

„Jsi-li duch, Pane, prosíme tě, neškod' nám. Vždyť jsme tví pokorní učedníci, a ničím jsme se neprovinili.“

„Bláhoví! Kdože je duch? Jsem živ a zdrav a přišel jsem se s vámi rozloučit, neboť opouštím tento kraj, tuto neblahou zemi, abych se už nikdy nevrátil.“

„Mrtví se nevracejí.“ řekl Jakub starší rozvážně.

„Z velkého smutku nad ukřižováním našeho Pána bloudíme a vidíme přelud.“ promluvil Petr mimořádně tiše, což u něho nebylo zvykem.

Ježíš se zasmušil. Jeho tvá, radostná při spatření učedníků, podobala se nyní ztělesněnému smutku. Čekal uvítání – vždyť, kdo by mohl pochybovat o tom, že žije, když mluví, když usedl na sedátko, když ... tu se naskytla myšlenka nutící k úsměvu. Pojí s nimi. Pečené ryby jsou uchystány. Promluvil.

„Smím s vámi povečeřet?“

Tu přistoupil jeho nejmilejší učedník Jan a položil před něj misku s kouskem ryby a chlebem.

„Jiného nic nemáme, Pane, jenom ještě trochu vína.“ a hleděl na něho bázlivě.

„Čeho se bojíš? Vždyť vidíš, že nejsem duch. Duchové nepotřebují potravu. Věříš mně?“

„Vždy jsem ti věřil, Pane.“ byla to vyhýbavá odpověď, která Ježíše zamrzela. Ani Jan, jeho učedník nejmilejší, nevěří. Ne! - Je lépe odejít z této země, která kamenuje proroky, posílá je na kříž, utíná jim hlavy. Co je to za nekalé pokolení? Povznést tuto zemi z nevědomosti je nadlidská práce. Naučit je snášenlivosti a tomu, že Věčný Bůh nežádá krvavé oběti, peníze, pocty ... marné uvažování! Na to bude dost času až cestou. Až při putování ... tam daleko, kde kazatelé a proroci jsou bezpečni, kde každé uzdravení není pokládáno za čarodějnictví, ale za povědomost o léčení.

„Nevěříme,“ ozval se zarputilý hlas, trochu roztřesený, v němž Ježíš poznal Tomáše, „nevěříme, že náš Pán žije, vždyť jsme ho viděli zemřít na kříži.“ při těch slovech se Tomáš přiblížil, jeho tvář byla temná, výhružná, „Nevěříme. Jsi duch! Odejdi!“

„Tomáši, Tomáši!“ Jen přistup bližší, abys pohlédl na mé zranění, ne mé rány, které dosud někdy krvácejí – jen pojď a podívej se.“ uchopil jej za paži a obnažil ruku, až se ukázalo probití v zápěstí. Poté maličko nadzvedl své bělostné roucho a Tomáš s úžasem hleděl na zraněné nohy, dosud zcela nezacelené. „A mou tvář vidíš, ty nevěřící, ty pochybovači, ty umíněný člověče, trvajících na svém přesvědčení, i když víš, že je mylné!“

Po delší odmlce, kdy všichni byli tiší a rozpačití, Ježíš promluvil:

„Poslyšte má slova, přátelé moji: Stalo se, že snacha koupila pro svou tchýni krásnou, drahou látku. Tchýně pak pravila, že je to látka ze zbytků, jaké prodávají podvodníci a ziskuchtiví obcházející dům po domě. Když potom snacha zavedla tchýni k váženému obchodníku, který dosvědčil, že látka byla koupena u něho – tvrdila tchýně, že snacha je s ním domluvená.

Pravím vám, přátelé moji, že setrváváte na svém omylu jako ta pošetilá žena, která nechtěla připustit, že se mýlí.“

Tomáš mlčel. Mlčeli všichni, jsouce ustrašeni, nedůvěřiví, pošetilí a kradí naslouchali, nejde-li římská stráž, jež leckdy zacházela i do úzkých, postranních uliček. Jediné slovo nebylo nadále promluveno.

Ježíš se vzdálil tiše, jako přišel a oni si jednak oddechli, když už ho neviděli, jednak se navzájem utvrzovali v tom, že se jim zjevil duch jejich Pána a přáli si pouze, aby už nadešel den, který by rozptýlil a zahnal děsivou temnotu.

Svatý Kazatel zvolna procházel ulicemi, nyní zcela pustými, neboť po půlnoci bylo zakázáno vzdalovat se domova, on však nedbal římských nařízení a zákazů jako už tolikrát. V srdci měl hořkost a na duši ležela tíha.

Mezi své jsem přišel a oni mne nepoznali – problesklo mu několikrát hlavou. Mezi své nemilejší jsme přišel, oni však to nechtějí a nepřejí si to. Touží, abych byl mrtev – ne takovou myšlenku jim nesmím přičítat. Ale pravdivá je. Bojí se mne živého – jak by ne, vždyť za mnou stojí pěstí hrozící Římané!

Jak pusté je toto město v noci! Jak pustá je duše, nemá-li ty, ve které doufala. Jak prázdné je srdce bez přátelských slov. Ale oni jsou jen pošetilí. Nikoliv zlí či nepřátelští. Jsou prostí, tak prostí, že ani těch několik let učení, kázání, vychovávání je nepředělalo. A lze vůbec změnit bytost lidskou v jejím chápání, myšlení, názorech?

Náhle byly jeho úvahy přerušeny neznámým hlukem, jaký by se neměl za noci vyskytovat. Přece jen couvl, zastavil se, ale posléze se usmál. Do města vcházela karavana, velbloudi hýkali, cítili vodu, které se jim pak dostalo měrou vrchovatou.

Muži uvazovali jednotlivá zvířata ke kruhům, zapuštěným v hradební stěně, jiní jim odebírali břemena, pokládajíce je na úhlednou hromadu. Krčmář v nedaleké hospodě spěšně rozdělával oheň a začal opékat berany. Nalil vína, nesl pak pohár vůdci karavany, aby jej náležitě uvítal, poněvadž to musela být velmi bohatá karavana, jestliže si zaplatila vstup do města před svítáním.

Z vysokého zvířete, poslušně klečícího na zemi, sestoupil bohatě oděný muž v cizím kroji, ozdobeném nezvyklou nádherou. Šel přímo za krčmářem.

Ježíš spěchal do paláce Josefa Arimatejského, najednou se cítil být malým, provinilým chlapcem, který se zdržel do noci mimo domov a nyní za to bude vyplíněn. Vešel tiše do brány kterou stráž uctivě otevřela a téměř běžel do nádherné haly.

U jednoho ze sloupů stál jako ztělesněná pomsta nejstarší z esejských. Jako vždy zvedl ruce do výše.

„Ó Hospodine zástupů“, zvolal, „vidíš svého bloudícího Syna – neboť všichni jsme tvoji synové – vidíš ho, jak se bezstarostně toulá nočními ulicemi, kde mu hrozí ještě větší nebezpečí, než ho potkalo a na které on vůbec nedbá? Vidíš, Hospodine, jak se vrací s tváří potěšenou i smutnou?“ a opět zalomil rukama.

„Máš oči plné zármutku, Svatý Kazateli,“ řekl další esejský, jenž se zatím dostavil, „potkalo tě zklamání?“

„Mezi své jsem přišel a oni mne nepoznali.“ odpověděl Ježíš sklesle. Zároveň však s onou skleslostí bojoval, vynacházeje nové a nové omluvy pro své učedníky. Opět si opakoval, jak jsou prostí, pošetilí, neschopni své myšlení změnit, ani podle prokazatelné skutečnosti. Ozvala se svíravá bolest be zraněných nohou a rovněž pohmožděná tvář trnula, přestože už byla téměř zahojená.

Tu k němu přistoupil Nikodém a jako vždy srdečně pronesl:

„Pojď, Svatý Kazateli, je čas k odpočinku. Nemyslím, že je nutné trudit a rmoutit se kvůli učedníkům. Byl jsi přece mezi nimi, nebo se mýlím?“

„Nikoliv. Mluvil jsem s nimi, pojedl jsem s nimi, ale oni trvají na tom, že jsem zemřel a přišel za nimi v podobě ducha. Jsou pošetilí. Jsou ...“ nechtěl obvinít nikoho, proto mllčel již, ale cestou palácem se najednou změnil v chlapce a v očích se objevily slzy, „Proč mně nevěří, mám si snad myslit, že nikdo nevěří ničemu z toho, co jsem učil? Nejsm živ, tedy

i mé učení musí zmizet, být odstraněno ze všech myslí, poněvadž nejsem! Nejsem! Nikodéme, příteli, můj život byl zbytečný, mé přežití vlastní smrti je zbytečné, vše co znám je k ničemu! Chtěl jsem tento národ pozvednout z nevědomí, umírnit jeho kruté zákony, ale oni mne zapřeli, odmítli, vydali soudci!“

Nikodém věru nevěděl, jak promluvit k tomuto vysokému, vznešenému člověku, jenž je zván svatým, což se žijícím nestává. Poznal, že za vším věděním, za silou, pro kterou se k němu mnozí utíkají, se skrývá poraněná duše potřebující útěchu.

Ale jak lze utěšit ducha tak vznešeného, jehož se mnozí bojí, jehož mnozí obdivují a nespočetní milují? Také je nenáviděn. Ale o tom není nutno uvažovat, poněvadž nenávisť je zakořeněna v člověku stejně jako láska. Člověk se musí rozhodnout. Bude milovat, či nenávidět?

„Já vím, Nikodéme,“ promluvil Ježíš už opět jistým hlasem, „vím, o čem uvažuješ. Přemýšlíš, jak bys mne mohl nebo měl potěšit. Ale pravím ti, že nikoliv slova, nýbrž tvá myšlenka, zkoumající, kterak učinit, abych se opět posílil v duši – je pro mne útěchou největší. Jsem ti vděčný.“ a zmizel pojednou za nárožím chodby.

Nikodém byl v pokušení nahlédnout za ním, řekl si však, že by to bylo nedůstojné. Snad nehodlám také pochybovat – řekl si káravě.

Té noci se karavana ubytovala v krčmě. Hodlali zůstat několik dnů a prodat část ze svého cizokrajného zboží. Jen bohatě oděný muž, doprovázený několika otroky se chystal setrvat, jak dlouho bude potřebí. Byl si jist, že záležitost, kterou jej pověřil jeho panovník

Abgar Ukkama, král v Edesse, nebude vyřízena jednoduše, ale zabere mnoho času, poněvadž hledal někoho, jehož neznal, ani nevěděl jméno – panovník jen řekl, že je to svatý muž a koná zázraky s uzdravováním chorých. Prý je docela mlád, jak mu sdělili jeho velkovezírové Mar-Ikap a Semšquam, kteří procestovali celou Palestinu a doslechli se o Ježíšových zázracích, jichž se také stali svědky.

Vznešený dvorský úředník si povzdechl. Zpočátku byl potěšen úkolem, kterým jej panovník pověřil, ale nyní v cizí zemi si uvědomoval, jak bude nesnadné jej splnit. Znovu si prohlédl svitek panovníkova dopisu a zamyslel se. V cizině si uvědomoval, že král bohatého města Edessy, ležícího na významné hedvábné cestě, zde nemůže mnoho znamenat. A ten tón, který se zdá zvučet ze všech Abgarových slov, není také zcela vhodný, jde-li o muže tak významného, jak byl král ujištěn.

Doslechl jsem se – psal Abgar – že jsi dovedný léčitel. Dostav se na můj dvůr, kde budeš mít veškeré pohodlí. Všichni moji lékaři dohromady nestojí za nic. Moje vyrážka se nehojí, nýbrž zhoršuje. Moje královská výsost doufá, že budeš dovednější. Odměna tě nemine a bude značná.

Králův posel a pověřenec Hannán rozmýšlel, má-li vůbec onoho zázraky činícího muže vyhledat, vždyť by se přece nad takovým dopisem přinejmenším pozastavil, ne-li přímo urazil, a nemusel by vůbec králi vyhovět. Hledat ho, nebo krále trochu obelhat v této zapeklité věci? Říci například, že onen muž nedávno

zamířil do jiných zemí, a není tudíž k nalezení?

Vtom někdo zaklepal a po vyzvání vešel s mnoha úklonami majitel hostince, opásaný čistou zástěrou.

„Vznešený pane.“ řekl, „potřebuješ něčím posloužit? Víno ... ovoce ... otrokyni na noc ...“

„Ne – nic takového nepotřebuji.“ odpověděl Hannán a náhle se rozhodl, „Snad bys mně mohl poradit ...“

„Stran koupě diamantů? Či potřebuješ bankéře?“

„Ne – ne. Poslyš! Mocný král v Edesse mne vyslal, abych vyhledal v této zemi jednoho muže. Je prý dosud mlád, avšak vyhlášený léčitel. Snad prý dokonce dělá v tom směru zázraky. Král by potřeboval ...“

Hostinský se vyděšeně ohlédl na všechny strany.

„Ó pane!“ šeptal, „Vím, koho myslíš. Ale o tom se nesmí mluvit. Sanhedrin má oči všude. Odsoudili ho ...“

„Jak – odsoudili! Za co?“

„Odsoudili ho k smrti. Co ti vyváděli! A to jen proto, že jim říkal pravdu do těch jejich potměšilých očí.“

„Bohové! A co se s ním stalo?“

„Ukřižovali ho jako posledního zločince, vraha, otroka“ Zemřel na kříži – bude tomu tak půl roku. Ale o tom se nesmí mluvit. Sanhedrin ...“

„Sanhedrinu se nebojím. Ukřižovali! Svého člověka! Poslyš – měl přece přátele, někoho

blízkého – kdo by mně mohl sdělit podrobnosti. Připadá mně pojednou, že jsem pod jeho vlivem, ačkoliv ho neznám – a on je mrtev. Vaše země je celá záhadná ...“

„Pane, jeho přátelé se rozprchli jako hejno vrabců, když do něho střelíš z praku. Jen jeden – jeden si vyžádal jeho tělo k pohřbení. Mám ti to sdělit? Bojím se.“

„Nezradím tě. Kdo to byl? Řekni!“ na stole se ocitlo pět zlatých denárů, takže strach byl zahnán a hostinský promluvil:

„Tiše – aby nás někdo neslyšel. Byl to mocný a bohatý pán. Tak bohatý, že mu není rovno v celé zemi. Jmenuje se Josef. Josef z Arimatie, odkud pocházeli jeho rodiče a kde má statky jako nikdo jiný. Ten si vyžádal tělo popraveného léčitele. Říkají, že to byl svatý muž. Svatý a neobyčejně krásný. - Tak jeho tělo si vyžádal mocný pán Josef z Arimatie, aby ho důstojně pohřbil.“

„Popraven! To se přece nedělá!“

Krčmář pokrčil rameny.

„Obžalovali ho, že prý pobuřuje lid. Ale někteří povídají, že to nebyla pravda, že jen kázal proti nešvarům, hříchům, cizoložství – řekni sám, vznešený pane, je to pobuřování?“

„Víš – jestliže významní lidé jsou hříšní, kradou či okrádají lid, cizoloží a podobně – neradi slyší pravdu, i když zastřenou v obsahu kázání.“

„dovol mi, vznešený pane, abych ti řekl, že mně mluvíš z duše. Samozřejmě že jsou takoví. Smečka chamtivců celý ten jejich Sanhedrin.“

„Můžeš mně sdělit, jak se dostanu k Josefovi z Arimatie?“

Krčmář podrobně vylíčil, kudy má Hannán jít, jmenoval mu jednotlivé ulice a uličky a doporučoval, aby si najal dva nebo tři žoldnéře k ochraně, poněvadž ve městě není bezpečno, jelikož mnozí nenávidí nejen Římany, ale i všechny ostatní cizince.

Velmož se tedy zařídil podle jeho rady a když stanul před mramorovým palácem Josefa z Arimatie, zůstal jakoby omráčen. Takovým přepychem se nemohl honosit ani efeský panovník a byl to muž velmi bohatý. Stráž u brány zastavila nosítka, prohlédla si otroky, na nichž nenašla nic zvláštního, promluvila s žoldnéři jazykem, jemuž Hannán vůbec nerozuměl, a potom vyšel muž, podle oděvu snad úředník, jenž se otázal řecky, v jaké věci vznešený pán přichází.

Hannán řečtinu ovládal jen spoře, taktak že se domluvil, ale odpověděl pohotově o svém přání mluvit s majitelem tohoto vznosného domu. Poté byl vpuštěn dovnitř. Žoldnéři zůstali ve strážnici a za chvíli byl odtud slyšet smích.

Hannán byl vyzván ke vstupu do přijímací síně.

Protějšími dveřmi vešel Josef Arimatejský, oděn v šedé roucho bez ozdob, sahající až k zemi. Tu se Hannán zastyděl za svou nádheru a byl by ji nejraději strhal. Josef se usmál.

„Co tě ke mně přivádí, vzácný cizinče?“

„Jsem Hannán, posel krále Abgara z Edessy.“

„Významné město na hedvábné cestě. Buď vítán. Buď žehnán ty a rovněž tvůj panovník, proslulý svým bohatstvím.“

Hannán se cítil poněkud zklamán a dotčen tím, že Josef z Arimatie nemluví například o králově moudrosti, jak by se slušelo, nýbrž pouze o bohatství. Nechal si však své myšlenky pro sebe a pokračoval ve vysvětlování důvodu svého příchodu.

„Král mne vyslal do tohoto města, poněvadž se doslechl od svých dvořanů, kteří tudy cestovali, o muži činícím zázraky, pokud jde o nemoci, ba dokonce úmrtí. Ten muž prý dovedl vzkřísit mrtvé. Můj panovník je nemocen.“

„Těžce nemocen?“

„Ošklivá vyrážka mu rozedírá kůži. Nelze ji ničím odstranit, ačkoliv se věhlasní lékaři pokoušejí všemi možnými způsoby. Král věří, že onen muž, onen léčitel by mu pomohl.“ Hannán se odmlčel a dodal: „Říkám, že věří, ale on to s jistotou ví.“

Josef Arimatejský neodpovídal. Slušelo se, aby Hannán pokračoval.

„Žel, doslechl jsem se, že byl popraven. Ukřižován. To je surovost! Bohové věční! Ukřižovat vzdělaného, milosrdného člověka! Proto jsem přišel za tebou. Tys prý sis od prokurátora – jak se ...“

„Pontius Pilatus.“

„Divné jméno. Latinské. Vyžádal jsi tělo popraveného a pohřbil jsi jej ve své hrobce. Z toho soudím, že jste byli přátelé. Mohl bys mně o něm povědět? Abych aspoň znal některé

podrobnosti z jeho života, které bych mohl přednést králi Abgarovi. Bude zklamán. Trpí. Neříkám, že je nejhodnější z panovníků – ale trpí, a to je možná odplata za jeho provinění.“

„Nebudou asi taková, jaká spočívají na vzpomínce, neblahé vzpomínce na krále Heroda.“

„Ano – pověst o krutovládě vašeho panovníka se donesla až do Edessy.“

„Jeho tělo se téměř rozpadlo zaživa. - Ale nyní k léčiteli, jak ho nazýváš. Mnozí jej milovali a mnozí nenáviděli. Bohužel, jak už to v nynějších pokažených časech bývá, nenávist zvítězila nad láskou. Ale ... poslyš, vznešený cizince ... mohu ti důvěřovat?“ Josef z Arimatie ztišil hlas a zkoumavě se na Hannána zahleděl, takže tento byl nucen sklonit hlavu. Posléze, po krátkém zaváhání ze sebe vypravil:

„V jaké věci?“ a vzpomněl si na všechny úklady, hovory plné falše a přímo podvody, jaké se obvykle na královských dvorech vyskytují a kterých se nejednou zúčastnil.

Nemá čisté svědomí, pomyslně si Josef Arimatejský. Bylo by však škoda nevyužít příležitosti a odmítnout přízeň tak významného krále. Vždyť Svatý Prorok musí opustit Jeruzalém a mohl by žít na královském dvoře v Edesse. - Zároveň však Josef podvědomě tušil, že Ježíš by nikdy v přepychu nezvykl. - Nemá čisté svědomí, ten Hannán, ale zároveň také žádný zájem a konec konců ani příležitost, aby zradil.

„Ve věci léčitele. Svěřím ti tajemství. On – kterého miluji – on ukřižování přežil.“

Hannán vyskočil ze svého sedadla.

„To není možné!“ křičel, „Nikdy jsem neslyšel, že by někdo přežil takové kruté zacházení!“

„Usedni, cizinče. Buď klidný. Nikdo to neví, mimo pár věrných. Zavčas byla podána zpráva Pontiovi Pilátovi, že už je mrtev a rychle jsme ho sundali z kříže. Odnegli jsme jej do mé nové hrobky. Prostě – udělali jsme všechno, aby se uzdravil. Byl dlouho v bezvědomí.“

Hannán sotva dýchal napětím.

„Prý takoví odsouzenci byli bičováni.“ otrásl se hrůzou.

„Svatý Prorok byl zbičován od hlavy k patám. Ztratil množství krve. Ale přežil. Znáš jeho jméno? Jmenuje se Ježíš ben Jusuf a patří k nazorejským.“

„Povídej, povídej dále .... prosím.“ Bylo to první pokorné slovo, které vyslanec použil. V té chvíli ještě nevěděl, že těch pokorných slov bude bezpočet a že se už nikdy nezbaví pocitu méněcennosti, jenž mu byl až dosud naprosto cizí. Naopak – připadal si nadřazen, trochu trpěl velikáštvím, ale byl si toho vědom a pokud uznával za vhodné, mírnil se ve svém chování.

Do Jeruzaléma se vydal s pocitem, že se ocitne mezi nevzdělanými barbary a že se král zbláznil, když se chce dát léčit od nějakého potulného ranhojiče.

„Jmenuje se Ježíš ben Jusuf.“ opakoval Josef, hleděl přitom upřeně na hosta. Nic však nenasvědčovalo tomu, že by mu jméno, to proslulé, proklínané a zároveň zbožňované

jméno vůbec něco řeklo. Že by pro něho znamenalo alespoň vzpomínku na vyprávění oněch dvořanů. Patrně jim vůbec nevěnoval pozornost.

„Ježíš ben Jusuf,“ pokračoval Josef, „ je členem nazorejských. Nazar znamená v aramejštině bdít, či pozorovat – ale také zavázat se ve službě Bohu.“ vysvětloval, neboť celý hovor se vedl v řečtině, „zavázat se ke službě Bohu.“ opakoval, „ A této službě se ježíš zasvětil pro celý život.“

„Ale – prý uzdravuje ...“ vykřikl Hannán.

„Co je na tom?“

„Naši kněží rovněž slouží bohům, ale mimoto nedělají nic jiného ...“

„On přece není kněz, nýbrž sluha boží, který prokazuje bohu službu tím, že pomáhá svým bližním. Rozuměj – pro něho taková služba neznámá krvavé oběti, nekonečné prodlévání v chrámu a na odív stavěnou zbožnost. Modlí se k Hospodinu v soukromí, ve své duši s ním rozmlouvá, neboť pro něho na odív stavěná zbožnost neznámá nic, či ji dokonce pokládá za provinění. - Modlí se kdekoliv – prohlašuje širý svět za chrám boží – a tomu je přece možné věřit, poněvadž krásu květů a rostlin stvořil Nejvyšší. Nikoli kamenné chrámy, ale živé, rostoucí stromy a keře učinil místem, kde se máme modlit.“ Josef Arimatejský se odmlčel.

„Pokračuj, prosím tě ...“ vydechl Hannán, překvapen těmito, pro něho zcela novými názory.

„Ježíš je léčitel – pravda – ale zároveň také prorok a kazatel. Je mladý, mladší než já, má však už nyní pověst svatého. Pomáhat

bližním ... všichni jsou jeho bližní ... pokládá za ně i své nepřátele.
Dokáže vyléčit jakoukoliv nemoc. Vzkřísit mrtvého ...“

„Vzkřísit ...“

„Ano. Stalo se to. Jistý Lazar už tři dny ležel v hrobce, ale on jej přivedl k životu. Bez jeho pomoci by skutečně zemřel. Všichni se domnívali, že je mrtev, ale Ježíš potom řekl, že vytušil povrchní dýchání – a – prostě vzkřísil jej. Chromého postavil na nohy! Slepému dal prohlédnout! Přál jsem si – tolik jsem si přál, abychom jej zachránili – a Bůh nás vyslyšel.“

Chvíli trvalo naprosté ticho, takže do přijímacího sálu pronikl hovor služebnictva zvenčí, klapot koňských kopyt a skřípání rumpálu, neboť byla hodina vážení vody.

„Přiznám se, že jsem těm pověstem, jimiž ti dvořané častovali krále Abgara, mnoho nevěřil. Domníval jsem se, že se jej snaží utěšit v jeho utrpení. Má totiž strach, že na tu ohavnou vyrážku zemře, takže se chytá čehokoliv. Po tvých slovech však přestávám pochybovat. Je snad léčitel Bůh? Kdo je vlastně Ježíš?“

Tu se odhrnul těžký závěs na dveřích a vysoká postava stanula na prahu. Bílé roucho, přepásané řemínkem, splývalo až k zemi. Široké rukávy halily dosud zjizvené ruce. Z tváře a očí vyzařovalo tolik laskavosti a klidu, že se jí naplnila celá místnost, jakoby náhle odumřely všechny nepravosti, zloby a křivdy. Světlo prozařovalo zčebrané vlasy temně hnědé barvy, takže se utvořila záře kolem hlavy.

„Já jsem Ježíš.“ řekl Svatý Kazatel prostě a vrkočil do sálu.

Josef z Arimatie mu vyšel vstříc a hledě na něho pozorně, zkoumal jako vždy, zda je mu lépe. Neustále se o něho strachoval, přemýšlel, zda udělal všechno správně, zda se přece jenom neprojeví nějaké následky toho nekonečného utrpení.

Hannán několik vteřin hleděl strnule na ten majestátní zjev, potom se ocitl v zajetí citu, jaký dosud neznal. Byla to pokora, spíše však pokornost před tímto vznešeným Svatým Prorokem, jenž se objevil tak prostě oděn. Jakoby jej cosi záhadného srazil k zemi, uvědomil si, že klečí a čelem se dotýká chladné dlažby. Vůbec už nechtěl povstat, jakoby se bál dalšího pohledu na Ježíše, který k němu přikročil a lehce jej pozvedl. Bžle se pohlédnout mu do tváře, domníval se pojednou, že jeho zrak je příliš hříšný, než aby se směl dotknout zjevu tak svatého. Také se hluboce styděl za svůj nádherný oděv.

Ale Ježíš jej ujal za ruku, dovedl k sedadlu a usedl proti němu. Josef z Arimatie hodlal začít vysvětlovat, nedostal se však ani k začátku řeči, když promluvil Ježíš.

„Vím, cizince, proč jsi přišel.“

„Ale ... jak ...“

„Příliš na to myslíš. Dáš mně králův list?“ lehce se usmál.

„On ... král Abgar ... je ... nuže musím ti říci, že je velmi domýšlivý a píše, nezlob se, Svatý Proroku, píše, jako bys byl jeho poddaným. Nehodí se, abys ten list četl.“

„Je-li král zvyklý takto jednat ...“ Ježíš rozvinul papyrus, spěšně jej přečetl, svinul a zahleděl se do dálky mimo Hannána i Josefa. Promluvil: „Můžeš mi popsat královu chorobu?“

„Svatý Proroku, je to tak nehezká vyrážka, prostě se dělají jakoby přiškvařené strupy, potom zčernají a pod nimi už nenaroste nová kůže. Vypadá to ...“

„Vím – vím, co to je. Není to pouhá vyrážka, nýbrž nemoc kůže. Velmi zlá nemoc, ale ... pohleď, cizinče, dám ti list pro krále tvého, kde mu sdělím, jak si má s nemocí počínat. Ovšem – sám za ním nezajdu.“

„Svatý Proroku! Zajisté nevhodné psaní panovníkovo tě znechutilo ... urazilo ...! A potom – ta jeho špatná latina ... prosím odpusť ... nepohlížej na něho jako na nevzdělance, který je neomalený!“

„Nikdy nesoudím, ani neposuzuji.“ Ježíš se nepatrně usmál a Hannánovi zatrnulo srdce. Vždyť je to úsměv z jiných světů, z časů neznámých, ale ze srdce laskavého, dobrého, slitovného. „Pošlu s tebou jednoho ze svých věrných jménem Thadeus. Moje skupina čítá sedmdesát členů, které jsem vyučil v léčitelských vědách. Thadeus je nad jiné nadaný.“ odmlčel se.

„Panovník se tolik těšil, že uvidí tebe, ó Svatý proroku! Ví, že psal nevhodně ...“

Ježíš pozvedl ruku zamítavým gestem.

„Nejsou důležitá slova, jichž použil, ale víra, kterou chová v duši. Bude uzdraven.“

„Slibuješ?“ nevhodně promluvil Hannán.

„Řekl jsem. Dopis, jež mu pošlu, zapůsobí na něj a on se zbaví svých strastí.“

Ježíš se potom odebral k psacímu stolku, vzácnému, dovezenému z Říma. Rychle črtal na pergamen tato slova:

Frater meus, rex Abgar - /můj bratře, králi Agbare/ - nechť posílí tě tato slova ve tvém utrpení a zbaví tě nemoci provždy. Pohlédneš-li na dopis pečlivě, uzříš obraz mé tváře. Při tom pohledu se duše tvá utvrdí ve víře. Věz, že obraz nebyl vytvořen rukou. - Slavus sis et valeas! I.N.

Přiběhl novic Abšalom, aby pergamen podal Hannánovi. Ten se v rozpacích zahleděl na Svatého Proroka.

„List není zapečetěn.“

„Nemá co skrývat.“

„Mohu jej tedy číst?“

Ježíš nepatrně přikývl, zvedl se, odcházel. Tu se opět rozestřelo světlo kolem jeho hlavy a on zmizel náhle, jako přišel, takže zde zavládlo nesmírné ticho. Hannán klesl k zemi a dotýká se čelem dlažby, pronesl jen:

„Ó Svatý Proroku, Svatý, Svatý ... kdo v tebe uvěří, bude navždy šťasten ...“

Josef Arimatejský přistoupil, aby cizince zvedl.

„Pojď,“ řekl konejšivě, „musíš si odpočinout po všech těch dojmech. Ulož si list a půjdeme do jídelny, neboť je doba polední, a tu je potřeba trochu se posilnit. Nelekej se většího shromáždění. Bude nás asi třicet.“

„A – On?“

„Samozřejmě přijde rovněž. Nyní, pokud znám jeho zvyky, prochází se v květinové zahradě, aby se věnoval meditaci.“

„Cítím se v jeho blízkosti nesyvůj. To se mně dosud nestalo.“

„Zdá se ti příliš vzdálený tohoto světa? Mnozí takto mluví při prvním setkání s ním, ale když pak poznají, jak je přátelský a srdečný, změní svůj názor a jsou pro něho nadšeni.“

Mezitím vstoupili do jídelny, kde už bylo shromážděno asi dvacet nazorejských, všichni oděni v bílém, ale nikdo z nich se nepodobal Jemu. Byli to prostě lidé, ale On ... On byl něco více. Někteří se domnívali, že je syn bohů, či Boha. Prohlašoval však o sobě, že je Synem člověka, ba zdůrazňoval tuto skutečnost při každé příležitosti.

Sám Nikodém často uvažoval o jeho slovech a mnohdy se o tom bavívali s Josefem.

„Pravda,“ řekl Nikodém, „Ježíš je synem Marie. Ale Josef tesař byl už příliš stár, když syn přišel na svět. Je snad skutečně stvořen Hospodinem?“

„Každý je stvořen Hospodinem, ať jsou jeho rodiče kdokoliv. Snad bychom se mohli dohodnout na tom, že je člověk s Božskou duší.“ navrhl Josef, trochu pyšný na myšlenku, která mu právě napadla.

„Duše je vždy součástí Boha.“ namítl Nikodém.

„Nemá však v sobě božskost. A on ji v sobě má. Jakmile jej někdo spatří, jakmile pohlédne do jeho temných očí, propadne jakémusi kouzlu, je ohromen a neschopen mluvit. Musí být ke slovům vybídnut - Tak je to, příteli. Máš snad pro to vysvětlení?“

„Ne – ani je nechci mít. Nechci Ježíše vysvětlovat, ani ho chápat, poněvadž potom už by nebyl tím, čím pro nás je. Něčím vyšším, co stojí nad námi. Člověk – tedy prostý člověk potřebuje mít oporu.“

„Chápu tě.“ odpověděl Josef z Arimatie, „Můžeme se o něho pomyslně opřít. Jestliže neklesá pod náporem nejtěžších životních zkoušek, proč bych měl právě já klesnout pro malichernost, kterou zbytečně pokládám za důležitou. Tak jsi to mínil, Nikodéme?“

Ale Nikodém už nemohl odpovědět, poněvadž do jídelny vešel Ježíš v doprovodu novice Abšaloma. Zmlkli ostatně všichni. Rozhlédl se po nich, přistoupil ke svému čestnému místu, vedle stařešiny a promluvil:

„Zmlkli jste všichni, jako bych vás přicházel soudit.“ usmál se, takže jeden z mladých Esejských se odhodlal k řeči:

„Vím, Pane, že nikdy nesoudíš, ani neposuzuješ ... ale ...“ odmlčel se.

„Ale všichni jsme oslnění tvým zjevem, ó Svatý Proroku“ dodal novic Abšalom a horlivě pokračoval, „Když vstoupíš, je to jakoby se přiblížil anděl klidu a pokoje. Jakoby pojednou byl v duši každého z nás.“ uklonil se pokorně.

„Vidím, že tvá výmluvnost nabývá na obsažnosti a kráse. Vyjadřuješ se pěkně, Abšalome. Ale pravím tobě, používej lichotivých slov, mluvíš-li o květech, či vonných hájích a kosmatém půvabu skal. A vody bezedné buďtež předmětem tvého zbožňování.“

Abšalom hleděl Mistrovi do tváře a očí. To, co viděl, byla shovívavost, láska, porozumění.

„Nezlobíš se, Svatý Proroku?“ otázal se dětsky.

„Jsi dítě. Chlapec. Ale budeš se mnou.“

Vstoupili mladší esejci, nesoucí pokrmy, ryby a chléb, ale také džbány s vínem a vodou. Na velkém, kruhovém podnose kupily se hrozny, fíky, datle – každý si mohl nabrat, kolik chtěl. Ježíš položil na svou misku hrozen, chléb a kousek ryby.

Pojednou se ozval neurčitý výkřik, jakoby hlas vycházel ze sevřeného hrdla. Všichni se obrátili na Hannána, který vstal ze svého místa, držel se za srdce a sténal:

„Nemohu – nemohu zde setrvat, nemohu být ve společnosti svatých mužů, ani Svatého Proroka, neboť jsem hříšný, domýšlivý, prostopášný, chamitvý ...“ a klesl na kolena, dotýkáje se čelem dlažby.

„Dost!“ řekl Ježíš přísně a zvedl Hannána, jakoby to byl malý chlapec, „Tvá nenadálá pokora je znamením duše přístupné a srdce neuzavřeného. Jmenoval jsi několik nepříznivých vlastností, o nichž dobře víš, ale kterých nejsi schopen se zbavit. Ale pravím tobě: I vědomí vlastních nepravostí je přijímáno tím, jenž je nad nám s laskavým porozuměním. Netruď se nadále – pojď – pojez se mnou.“

Posléze vína poněkud rozproudilo krev, takže všichni se bavili společně – tu a tam zazněl umírněný smích, či vylétlo hlasité slovo. Hannán – tichý, zakřiknutý poslušně pojídal výbornou rybu s bílým chlebem.

Neznal takový chléb, ale chutnal mu, i začal jej zvlažovat vínem, které mu chlapec horlivě doléval. Nakonec poněkud zmožen byl posazen do nosítek a osm žoldnů jej za smíchu a peprných slov odnášelo do krčmy, kde byl ubytován.

Jakmile se host vzdálil, vše se utišilo, pokrmy byly uklizeny a stařešina uhodil malou paličkou do gongu, což bylo znamení, že hodlá promluvit. Přehlédl nejprve celé shromáždění, až utkvěl pohledem na Ježíšovi. Ten slabounce přikývl.

„Bratři!“ začal stařešina hřímat dosud silným hlasem, „Mám neblahé zprávy z Damašku! Víte, co se tam děje?“ byla to pouhá řečnická otázka, poněvadž ostatní měli jen matné představy o tom, co se děje v Damašku.

Ale i kdyby znali podrobnosti, neopovážili by se promluvit, pokud by k tomu nebyli vyzváni. Stařešina opět pohlédl na Ježíše. Ten ovšem věděl vše, neboť zprávy přicházející z tohoto vzdáleného města nejstaršímu z esejských dostávaly se jeho prostřednictvím k němu, jehož miloval jako vlastního syna. Pokračoval:

„V Damašku se dějí hrozné věci. Jistý Saul si usmyslil, že vyhladí nazarény, a to nejen tam, ale na všem známém světě. Pronásleduje každého, kdo se o nazarénech zmíní. Dokonce si vyžádal od velekněze, který je patrně nehodný kněz – listinu pověřující jej právem vyhledávat v synagogách přívržence nazarénů. Chce prý je přivést do Jeruzaléma.“

Zvedla se vlna reptajících hlasů, avšak slovům nebylo rozumět, patrně to byla pouze nesouhlasná volání, neurčená pro přímé pochopení. Konečně povstal jeden z nich.

„Ale to je přece k smíchu! Kdyby jich pochytil – nevím však, jak by mohl – kdyby jich tedy pochytil tisíc – jak by je vedl do Jeruzaléma. Což by jej následovali jako berani?“

„On už by si celou věc nějak zařídil.“ ozval se jiný, „Třeba by si najal vojsko.“

„Za co? K tomu by přece potřeboval mnoho peněz!“

„A to by je chtěl v Jeruzalémě dát ukřižovat? Takového zde ještě něco nebylo. Proč vlastně tolik nenávidí Nazarény?“

„Ano, proč? Možná mu některý z nich ublížil a on se mstí na ostatních?“

„Bláhoví,“ řekl svým lahodným hlasem, „což nevidíte, že ten člověk má nenávist v sobě, jako má jiný spokojenost, laskavost, shovívavost, smích? Má duši plnou zášti – snad že je nešťastný, nemocný ...“

„Ale, můj synu, opět chceš omlouvat všechny nepravosti,“ promluvil stařešina, „to přece není možné! Ten člověk je připraven pro jinou víru zabít. Nelze odpouštět vše.“

„Velebný kmete,“ odpověděl Ježíš, „nejprve je nutno zjistit, proč si takto počíná. Nějaký důvod má, ani o něm sám neví. Ten je potřebí odstranit, či alespoň otupit. Pravím vám, že není radno soudit, dokud neznáme všechny okolnosti.“

„Znám tě už, synu,“ zvolal stařešina, „jsi shovívavý, pro každého najdeš omluvu, odpouštíš sebevětší provinění, jsi laskavý, nikdy nikoho nekáráš – a přece vítězíš.“ skončil, odevzdaně.

„Právě proto!“ zvolal novic Abšalom svým téměř chlapeckým hlasem, „Neodvažuji se ti odporovat, velebný kmete, ale jen doplním tvá slova, když dovolíš. Jestliže Svatý Kazatel vše odpouští, musí se mnohý za svá provinění zastydět. Sám před sebou se musí zastydět.“ domluvil a zarděl se jako dítě.

„Jsi chytrý chlapec,“ Ježíš vztáhl ruku a lehce jej pohladil po vzpurných vlasech „pravím vám, že hříchy a provinění musí člověk objasnit, osvětlit sám sobě. Vyzpovídat svou duši, zpytovat své svědomí a odpustit si, pakliže je to možné.“

„Každý sám sebe omlouvá!“ zvolal někdo.

„Jistě. Slovy násilnými, která se přinutil použít pro svoje nepravosti. Ale v duši a srdci setrvává mu osten věčný. Takový člověk je ubohý před sebou i před Hospodinem a zaslouží slitování.“

„Synu,“ ozval se stařešina, „jsi ztělesněné dobro. Ale druzí jsou zlí.“

„Skutečně zlých lidí je poskrovnu. V každém se najde zrno dobroty.“ Ježíš skončil a zamyslel se. Nerušili jej.

Zda je Pontius Pilatus zlý?

Nelze jej ani soudit, ani omlouvat. Ve svém úřadě musí být právě takový, jaký je. Choval se lidsky, ale rovněž nelidsky. Je to úděl člověka, že jsou v jeho mysli obsaženy vlastnosti od nejlepších, až po ty nepěkné, které by se neměly objevovat na povrchu jednání, ani myšlení. Neboť zlá myšlenka už je zlo samo. Snadže byl zlý a zároveň dobrý. Navždy setrvá odsouzenímhodným, přestože se zastal pranýřovaného. On jediný. Všichni věrní se poschovávali, tvářili se nezúčastněně, skrývali své duše před svým vědomím a svědomím. On se zastal pranýřovaného. Bude-li kdy souzen ... potom -

ó Hospodine, přihlédni k jeho slovům: Neshledávám na něm viny – i kdyby to byla jediná dobrá slova za celý jeho život. Amen.

Rozhlédl se po shromážděných. Nyní vládlo v této velké síni jakési napětí, jakoby mělo dojít k rozhodnému okamžiku, jenž bude s to změnit nejen dobu současnou, ale i budoucí věky, pokud lidstvo potrvá se vzpomínkou a památkou na Ježíše, vzkříšení, na jeho dobrotu a příslib odměny v jiném životě. Zamyslel se opět.

Onen příslib – není to málo? Nechce člověk odměnu za strastiplné žití hned zde? Na této Zemi? Což ví, kde se ocitne potom? Málokdo věří tolik mým slovům, aby odevzdaně čekal. Chtějí odměnu ihned, a tu jim není možné dát. Nebo snad pouze v málo případech jako tehdy – dávno je tomu – kdy se bouřili pro mrzký peníz vyplácený za tvrdou práci. Ano – tehdy bylo nutno říci – hoden je dělník mzdy své – v chrámě zazněla ona slova, proto měla takovou váhu a závažnost. Byli potom spokojeni. Chtějí odměnu hned!

Shromáždění se utišilo zcela, takže sem dolehl rachot vojenského vozu, potom se ozval ptačí trylek a mňoukání kočky.

„Bratři!“ promluvil Ježíš, „Musím splnit ještě jeden úkol, než opustím tuto zemi, která mne pronásleduje, bičuje nejen mé tělo, ale svým neporozuměním i mou duši. Ještě jeden úkol mně připadl. Odebrat se do Damašku a tam zjistit, kdo je Saul, co chce, za čím se ubírá, proč má v sobě tolik zloby, zášti, nenávisti.“

Jestliže všichni byli zvyklí jednat umírněně, zřekli se nyní své zdrženlivosti, poněvadž nastala vskutku výjimečná situace. Vstávali ze svých míst, mladší vystupovali na sedadla, mnoho se jich shluklo kolem Ježíše, jenž se ze své výše shovívavě díval na ten rozruch a slabounce se usmíval – shlukli se, mluvili jeden přes druhého, vykřikovali neuvážená slova. Bylo potřebí zjednat klid. Ježíš zvedl ruku konejšivým gestem a v nastalém tichu se ozvala slova stařešiny, jenž vztáhl ruce nad svou hlavu.

„Ó Hospodine zástupů! Zvolal, „Pohlédni na svého Syn, jenž je svatý Prorok, Svatý Kazatel, Mistr! Jenž je nade všechny povznesen svou moudrostí! Pohlédni na něho a víz, jaké pošetilosti se hodlá dopustit! Ó Hospodine! Chce odejít do města, kde se rozmohla peleš nenávisti vůči němu! Hodlá původce té zloby poznat, mluvit s ním, což přece není vhodné. Ten člověk – Saul – je vtělený ďábel, snad z tvého dopuštění, ó Hospodine, jenž vše znáš. Svatý Kazatel chce vejít do prokletého města! Vždyť se ocitne znovu v rukou nepřátel a zajde potupnou smrtí, z níž byl už jednou z tvé vůle vyrván. Neboť bez tvého záměru bychom jej nebyli zachránili.

Ó Hospodine zástupů! Nedovol svému Svatému Synu – neboť všichni jsme tvoji synové – aby se dopustil takové pošetilosti!“

Ježíš lehce objal bědujícího starce, usadil jej na pohodlném křesílku a řekl:

„Velebný kmete! Jsem ti vděčen za tvoji modlitbu, za tvoji úzkost, s níž sleduješ dění, jež se mne dotýká. Jsem ti vděčen za tvůj vztah ke mně, jako k vlastnímu synovi, ale nemohu vyhovět přání, jež chováš v srdci. Přeješ si, abych nešel do Damašku.“

„Prokleté město!“ vykřikl kdosi.

„Prokletý Saul, jenž si hojí své nesnáze na jiných!“

„Ne -“ promluvil Ježíš mírně, „Damašek je město krásné, velké, má šestero bran, a nenese žádnou vinu na pronásledování nazorejských. Saul je ubohý – nic jiného. Promluvím s ním.“

„Já bych mu dal! Zvolal novic Abšalom, „Já bych ho ...“

„Abšalome, Abšalome – dosud neznáš skutečnost a už činíš závěry. Půjdeš se mnou?“

„Svatý, Svatý Mistře – jak bys mohl pochybovat! Budu tě chránit, hlídat tě, ponesu tvůj plášť, bude-li tě tížit ...“

„Nic takového! Zvolal stařešina, „Abšalome, nech své zbrklosti, neboť mistr nikam nepůjde. Co myslíte? Obrátil se na shromážděné.

Mlčeli, neboť nechtěli odporovat ani stařešinovi, ani Mistrovi. Ozval se Nikodém.

„Svatý Prorok se nikdy nemýlí – nikdy. A jestliže uznal za vhodné promluvit s tím – Saulem – tedy je to asi správné. Nevím, ani se neodvažuji předvídat, jaká to bude rozmluva, jaká slova zvolí Mistr k napomenutí toho ... ale jistě budou působivá. Je možné, že se Saul napraví.“

„Nikdy! Člověk s takovou zlobou v srdci zůstane zlobným, kdyby k němu hovořil anděl Boží.“ ozval se jeden ze shromážděných.

„A víš ty, zdali Mistr není anděl?“ vykřikl novic Abšalom.

Ježíš se usmál.

„Jsi horlivý Abšalome, avšak andělé nejsou

mezi námi. Poslové Boží přicházejí zřídka. Mluví pouze s duší člověka, jestliže je pokorná, dbající jejich rad.“

„Ale já dbám andělů ve své duši. Ve snu ke mně promluví zřídka – stává se to však. Teď věřím tomu, co jsem již uvedl, že totiž Saul zůstane Saulem, a nikdy se nenapraví.“ a zatvářil se vzdorně.

Pojednou se přihlásil Josef z Arimatie.

„Jestliže svatý Kazatel půjde do Damašku, poskytnu vše potřebné k takové cestě. Myslím velblouda, či dva, tři – a dostatečný počet mezků. Také musí mít doprovod.“

„Půjdu přece s ním!“ zvolal Abšalom.

„Nejsi voják. Snad čtyři žoldnéři? Zaplatím jim tolik, že budou naprosto spokojení a oddaní.“

„Josefe příteli -“ odvětil Ježíš, „nesmím po tobě žádat, abys vydával svůj majetek pro mne. Chi jít sám, prostě jako poutník, jenž vlastní hůl a misku na polévku. Tak chci jít. Nikoliv honosný průvod, ale pokora zalíbí se Hospodinu.“

„Hospodine Bože zástupů!“ zvolal stařešina, zvedaje ruce nad hlavu, „Já vím, že pokora se ti zalíbila, přihlédni však také k tomu, jak je na cestách nebezpečno a dej svému Synu, jenž je Svatý Kazatel, dej mu myšlenku na to, že se musí navrátit a nepadnou do rukou lupičů, všelikých vyvrhelů a být ohrožován. Dej mu pochopit, že není nedotknutelný, ani ve své svatosti, neboť pro lotry a zločince není rozdílu mezi lidmi. Amen.“

Amen – proneslo shromáždění a utišilo se. Čekali, že Ježíš promluví, ten se však hluboce zamyslel. Šeřilo se. Služebníci přinesli

lampy a jejich svit utvořil kolem jeho hlavy zář, zachycen ve zkadeřených vlasech. První si toho povšiml Nikodém a upozornil Josefa. Tu oba poklekli adotkli se čely dlažby. Náhle celé shromáždění klečelo a s údivem pohlíželo na zbloudilou zář svítlen, zachycenou svatými vlasy, svatou hlavou Ježíšovou.

„Vstaňte!“ pronesl svým lahodným hlasem, „povstaňte, přátelé moji věrní, neboť nejsem ten, před kterým se pokleká. Taková pocta náleží pouze Hospodinu. Vstaňte – prosím vás o to!“

„A ty, Svatý Proroku, jsi jeho Syn!“ zvolal kdosi, až se zajíkl.

„Pravím tobě, že tvá slova nemohu přijmout. Jsem Syn člověka. Synové Hospodinovi jsou všichni neboť on je Stvořitel a duše lidská je součástí jeho Ducha. Pravím vám, nečiňte mne vyšším, nežli jsem. Amen.“

Jakoby se všem ulehčilo, povstávali, usazovali se potom spokojeně, bylo nalito víno, Ježíš chodil mezi nimi, chtěli se s ním napít, ale on pouze smočil rty a když mu to přátelsky vytýkali, zasmál se. Tu propukli v jásot.

„Mistr se směje.“

„Svatý Kazatel je zdrav!“

„Naprosto zdrav. Necht' mu Hospodin požehná.“

„Už nebude smutný. Však nás to všechny bolelo.“

„Jeho duše se uzdravuje!“

„Však byla poraněná bolestněji nežli tělo!“

„Bude zase, jak bývalo!“

Ježíš zvedl ruku a s výrazem, jakoby jim sděloval tu nejkrásnější zvěst, řekl:

„Za několik dnů odejdu do Damašku, přátelé.“ a opustil sň tak tiše, že ohromeni zjišťovali, jak je tu najednou pusto a prázdno.

Šel palácovými chodbami, plnými mramorové nádhery, kterou obdivoval jako krásu samotnou, ale při pohledu na sloupy zdobené zlatem, vzpomněli si na kmeny stromů, které jsou živé a na místě zdobeného stropu podepírají oblohu se sluncem, hvězdami a měsícem. Pře očima měl vzdálené, vznosné město, kam je se mu odebrat, aby pohlédl na bojovného Saula, plného zloby, jež přece nemá opodstatnění. Snad je v jeho duši, která churaví?

Stanul přede dveřmi, zdobenými řezbami a lehce se jich dotkl. Otevřely se.

Maria seděla u stolu, oděná prostým šedým šatem a blankytnou rouškou, halící hlavu. Navlékala na dlouhou žini drobné mušličky, dělala z nich náhrdelníky, které potom rozdávala mladým služebným děvčatům a také otrokyním. Vzhlédla od práce a její obličej se rozjasnil.

„Maminko!“ řekl Ježíš.

„Synáčku!“ Jak jsi hodný, žes přišel. Ukaž se! Už jsi zdrav! Mám takovou radost!“

„Jak jsi hezká, maminko, když se raduješ. Ano – jsem zdrav, rány nebolí, zůstalo několik jizev, na tom nezáleží. Přišel jsem ti říci něco nového.“

Zahleděla se na něho zkoumavě. Po celou tu dobu, kdy pobývala v domě Josefa z Arimatie, měla slabou, nepříjemnou předtuchu, která ji mnohdy přepadával pocitem nejistoty, obav, strachu – nikoliv z cesty, jež se Synem podstoupí, ale ze změny, z něčeho nového, co dosud nezakusila. Jaká to bude cesta? Plná útrap, či radostné putování krajinou, snad přívětivou? Hodlá odejít už brzy? A je skutečně natolik zdrav? Či jeho duše zůstává

poraněná, takže chce utéci z toho nehostinného města! Promluvila:

„Bojím se ptát, o co jde.“

„Nelekej se, maminko, ještě se nevydáme na tu dalekou cestu.“
pozoroval, jak se jí ulehčilo, „Jen já zajdu do Damašku.“

Maria matka měla krásné oči, ale nyní se v nich objevil strach, pozvolna přecházející v hrůzu a po lících skanuly slzy.

„Ty chceš – jít do Damašku? Ach Bože věčný, dosud jsem jeden pláč neskončila, mám jej neustále v srdci – a už se hlásí další! Což nebude nikdy konec utrpení?“

„Maminko, bereš příliš těžce vše, co se děje se mnou. Ale já už jsem pln síly a nadšení.“ Pohlédla na něho tázavě. Pokračoval: „Ano – pln síly a nadšení jsem, a proto musím odejít do Damašku, abych přivedl Saula na správnou cestu. Věřím, že moje slova jej ovlivní a změní jeho myšlení. Je přece zaujat zcela bez příčiny.“

„Saul! Slyšela jsem o jeho zášti, nenávisti a – pokřivenosti těla i duše, což jinak není možné. Má-li tělo neduživé, trpí tím i jeho duše a on tomu s radostí podléhá, tomu svému nenávistnému vztahu k lidem.“

„Ano – správně jsi vystihla jeho povahu. Patrně nenávidí sám sebe – a projevuje se tak, že se ho všichni bojí. Musím napravit jeho smýšlení.“

„Chtěla bych věřit, že se ti to podaří, synáčku. Tvému vlivu podlehne každý, ale on ...“ mlčela chvíli, „Kdy chceš odejít?“

Tvá poslední slova zněla jako výčitka, maminko a já se ti nedivím. Všechny mé bolesti a nesnáze nejsou nic proti utrpení a tvému soužení. Ale máš můj slib, že se vrátím a potom se vydáme na krásnou, dalekou cest, kde krajina bude příznivá, stromy ponosou ovoce a vode se zatřpytí leskem drahokamů.“ lehce pokryl dlaněmi její útlé ruce a ten dotek působil jako čarovná změna.

Maria matka se napřímila, dokonce se usmála.

„Ano – všechno nabude na kráse, jestliže půjdeme spolu. Jenže tentokrát úkol starat se o mne připadne tobě. Na cestě z Egypta o mne pečoval Josef a ty rovněž – ovšem. Jak je tomu dávno!“

„Vím jen, že jsem tehdy slyšel zpívat hvězdy.“

„Jak veliký to byl dar od Boha, který je nad námi!“

Zamýšlela se potom nad minulostí a vzpomněla si na zatoulaný hvězdný svit ve zřítelnicích svého chlapce. Přála si tehdy, aby tam setrval navždy, avšak zmizel, jako hvězdy mizí z oblohy. Jenže tam se objevují každé noci znovu, kdežto v jeho zraku ... kdoví kdy se tam opět ocitnou. Snad cestou, až bude vzdálen toho nehodného města, kde kamenují věštce, křížují kazatel spravedlnosti, stínají hlavy asketům a poustevníkům. Ano – snad to bude radostná cesta, zřítelnice Syna se naplní hvězdami a mír se rozestře v jeho duši. Amen.

Její myšlenky putovaly tam daleko, kam člověk nikdy nedosáhne, ani že se ocitne v těch končinách neznámých, které by nebyl s to pochopit.

Modlitba, v níž se úvahy Marie matky změnily, dosáhla Nepochopitelného a byla vyslyšena.

Ježíš se vzdaloval palácovými chodbami a jeho srdce se rmoutilo nad zklamáním, které musel připravit Marii matce tím, že se odebere do Damašku. Nemohl – ani nechtěl svou cestu před ní zatajit do posledního dne, a potom vidět její vyčítavý pohled nedoprovázený ani slůvkem. Pojednou se opět stal malým chlapcem, kdy mnohdy pro drobná, dětská provinění musel takový pohled snášet, což v něm budilo pocit studu více, než jakýkoli trest.

Ale ona bude odměněna. Odejdou spolu do krajů dalekých, kde nabýval vědomosti, kde studoval, vyvolený mezi všemi, aby se stal Učitelem, prorokem a léčitelem. Tam potom přestanou pletichy a úklady, tam se nikdo neodváží převracet slova, zkoumat jejich zdánlivý smysl a význam.

Cesta bude plná květů, modrého nebe s bledými oblaky a hory přijmou tu malou karavanu do své náruče – pohostinné, mlčící a útulné. Jak bylo příjemné takto uvažovat!

„Svatý Kazateli! Mistře!“ byl to Abšalom, který jej po dlouhé době oslovil a přerušil tak sled milých, po dlouhé době zjasněných myšlenek, „Vyrušil jsem tě, Mistře! Nehněvej se na mne!“

„Nehněvám se, Abšalome. Chceš mně cosi sdělit?“

„Ano – ale – odpusť, Mistře, že se táži – myslil jsi na cestu – na tu dalekou, o níž neznám, kam povede – myslil jsi na ni?“ hleděl na něho dychtivě.

„Jsi nadmíru chytrý chlapec, Abšalome. Ano – myslil jsem na ni.“

„Svatý Kazateli – v malé síni tě čeká muž, tvrdící, že je tvým přítelem.“

„Nemám už přátel mimo vás, u kterých jsem našel útočiště. Jak vyhlíží?“

„Takový – já nevím - ...“

Ježíš spěchal do malé síně, kam se uváděly návštěvy, které nebyly očekávány. Prudce rozevřel dveře. Chvíli váhal. Potom vkročil dovnitř.

„Lazare! Příteli! Bratře!“

„Mistře! Chtěl jsem tě vidět. Nepřekážím?“

„K čemu ta skromnost, Lazare? Pojď – usedni. Jsem tak rád, žeš přišel! Já se nemohu vzdálit, jinak bych dávno vešel do Bethanie.“

„Ne! Ne! Vždyť se povídá, že již se zjevil učedníkům – ale Římané tomu samozřejmě nevěří. Hlídadají. Také Sanhedrin má na tebe spadeno, oni na nějaké zjevení také nejsou, ačkoliv by měli. Prosím tě, nevycházej!“

„Neboj se. Povídej, co je u tebe nového? Jsi zdrav?“

„Úplně. Sám se tomu divím, ale ty jsi učinil zázrak! Marta na tebe tolik vzpomíná, je tak starostlivá. Uložila mi, abych se přesvědčil, jak se ti vede v tom honosném domě, kde prý nemůžeš ani vyjít na dvůr. Víš – jak měla ráda naše sedánky pod stromy v sadě? A Maria Magdalena – ta by chtěla znovu naslouchat, jak mluvíš – vždyť tvým slovům ani mnoho nerozuměla! Stále čeká, že vše bude jak bývalo.“

„Ne, příteli, nice se nevrací. Tobě se svěřím, bratře nejmilejší – tobě ano. Nezůstanu zde.“

„U Josefa z Arimatie?“ Lazar dobře věděl, co Ježíš míní, ale snažil se co nejvíce oddálit poznání skutečnosti, „Nezůstaneš u ... či vůbec v tomto městě?“

Vždyť víš velmi dobře, Lazare, co by znamenala má přítomnost.“

„Napadlo mi hned zpočátku, že musíš odejít, a také jsem to řekl děvčatům. Ale Maria – znáš ji přece – jak je vznětlivá, zbrklá – ta neustále tvrdí, že bude všechno, jak bývalo. Pravda – změnila se – pracuje na sadě, ale někdy ji to popadne, běhá po domě, jakoby tě hledala, pláče a křičí, že se vrátíš, že se jednou objevíš na pahorku a přijdeš k nám. Je to třestidlo.“ Lazar se odmlčel.

„Ubohá Maria Magdaléna.“ tiše pronesl Ježíš. A potom se otázal, „A Marta? Ta pokorná, tichá dívka, která nikdy neodmítla žádnou práci, přestože by mne byla ráda slyšel mluvit.“

„Přijímá skutečnost, jak je nutno. Myslím, že se za tebe modlívá. Přistihl jsem ji klečící u lavičky, kde jsme sedávali, hleděla do dálky, a potom něco šeptala. Jistě to byla modlitba, jakou dokáže vyslovit pouze ona.“ Lazar si povzdechl, „Nemám už raději odejít?“ řekl nerozhodně.

Setrvej prosím tě. Mám ti mnohé říci, mnohé svěřit, i to – co nezná nikdo mimo matku ovšem. Ale předně ukončíme jeden předmět hovoru – ano?“

„Jistěže. A už nikdy – nikdy nepoužij slova – prosím tě. Cožpak jsem hoden toho, abys mne prosil ty – Svatý Kazatel, Mistr, Svatý prorok?“

„Lazare, Lazare, nepoužívej oslovení, jaké mají na rtech všichni, a to mnohdy s posměšným tónem. Víím o tom. Jsem tvůj přítel, bratr – jenom ne odcizený Mistr. - Počke, nepřerušuj mne. Chtěli jsme dokončit ...“

„Ano – ano ...“

„Vyříd' svým sestrám, že na ně myslím, že na ně budu vždycky vzpomínat. Víš – tobě se mohu svěřit – Maria Magdalena je a byla

vzdálený prelud, vidina pozemské krásy, na níž spočine zrak s potěšením. Ale pouhá vidina.“

„A Marta?“

„Marta je člověk – spolehlivý, oddaný – spravedlivá duše, neznající záludnost, nazývající provinění omylem, lež přehmatem a ublížení okamžitým selháním lidského citu. Nic se nermoutí nad tím, že není krásná jako Maria Magdalena, protože v duši a srdci ví o své ušlechtilosti, přestože to nepřiznává, nejen pře tebou, či sestrou, ale ani sama před sebou. Kdybych měl použít přirovnání, jež jí přísluší, řekl bych, že má srdce plné drobných hvězdiček a každá z nich nese v sobě jednu dobrou vlastnost.“

„Jak ty dovedeš promluvit, příteli můj nejdražší! Smím to vše Martě opakovat?“

„Jistěže. Budu tak vzdálen, že slova zapadnou do času, který neúnavně postupuje a na nic se neohlíží. Budu tak daleko, že z mých slov zůstane pouhý stín.“

„V jejím srdci světélko.“

Tu se oba zamyslili. Den postupoval ke svému konci, západ ještě hořel posledními záblesky, avšak z východu se šířila noc, nesoucí s sebou velké uklidnění, které pojalo Ježíše i Lazara do spolehlivé náruče. Snad nebylo třeba dalších slov, která by obě duše stmelila, muselo však být řečeno mnohé, to poslední co spolu promluví, poněvadž už se nikdy nesetkají.

Náhle se v Ježíšově duši objevily vzpomínky na dětství, na cestu z Egypta, potom na cestu další – a začal vyprávět:

„Lazare, příteli, bratře – tobě svěřím všechno, celý svůj život nyní dávám do tvých rukou, do tvého srdce jej svěřuji, aby nebyl zapomenut, až opustím tuto zemi, kterou jsem tolik miloval, že jsem podstoupil dalekou cestu, abych se pokusil ji ochránit, ačkoliv jsem tam daleko žil klidným, spokojeným životem.

„Počkej, nerozumím ti. Kde jsi žil. Což jsi nebyl u rodičů?“

„Ne. Byl jsem poslán studovat východní filozofii, a to světskou i náboženskou. Šel jsem tehdy s karavanou a pamatuji si, že přes všechno stesk po domově a matce, jsem očima hltal kraje, kterými jsme procházeli. Všechno mně bylo nové a vzácné a přes téměř dětský věk – měl jsem čtrnácte roků – jsem se snažil zapamatovat si všechnu tu krásu a zajímavost kolem.“

„Zatím se úplně zatmělo – obloha – neozdobená hvězdami – těžce ležela na lidské duši, takže se probouzel smutek, všechny zármutky a křivdy života vyplouvaly na povrch z hloubí mysli, kde se ukládají nejtajnější pocity, skrývané před světem a před vlastním vědomím.

Tak se stalo, že v této chvíli, jež byla osudová, Ježíš podlehl vzpomínkám, které nebyly příznivé. Všechno zklamání zaplavilo srdce a ono se rozběhlo poplašeně – všechno poznání lidské úskočnosti začalo dusit dech a celý dosavadní život se zkrátil na poslední utrpení, jakoby v něm nebylo nic jiného. Žádná příjemná vzpomínka se neobjevila, takže bolest nedávného utrpení se rozrůstal, pohlcujíc veškerou bytost.

Bylo potřebí slz, aby odplavily těžkost a tíhu chvíle, bylo jich potřebí – místo nich však začal znovu prožívat celou Kalvárii. Podrobnosti vyplouvaly ze zapomenutí, které bylo chtěné a uměle přivolané. Objevily se všechny tělesné bolesti a jakoby nějakým nekalým kouzlem proměňovaly se v bolest duševní, v pocit nekonečné, bezbřehé křivdy, drtící duši až k zániku. A neustále se opakovalo to řvavé, surové, zfanatizované volání: Ukřižuj! Ukřižuj! - Teprve dnes mu připadalo, že se stalo posledním otrokem v očích těch lidí, kteří přece byli jeho bližními! Náležel k nim! Byl jeden z nich! A oni ho poslali na potupnou smrt! Chtěl jejich dobro, ale oni je odmítli. Přál si, aby se mezi sebou snášeli, milovali, obětovali se jeden pro druhého, ale oni zamítli veškeré dobro a raději volili zlobu, rozmáhající se v jejich duších.

Lazar promluvil, jakoby sledoval jeho myšlenky:

„Netrap se, příteli, bratře můj nejmilejší! Měj na paměti, že to vše, čím ti ublížili, je v rukou Hospodina. Ten bude soudit a věřím, že jim dá pocítit, jakou tíhu na sebe uvalili, když volali: Krev jeho na nás a na naše syny! Sami sebe prokleli. Jen Bůh ví, kdo jim napověděl taková strašná slova!“

„Nechci se mstít.“ Řekl tiše Ježíš, „Nechci, aby se jejich pošetilá slova stala kletbou celého mého národa. - Ale – vyprávěl jsem ti o své cestě na východ.“

V té chvíli, snad proto, že tíživé myšlenky byly náhle přerušeny a násilně nahrazeny něčím zcela odlišným, nastal zlom a Ježíš, ukrýváje tvář v dlaních, plakal trpkým i slzami, pro něž není útěchy. Vzlykl několikrát,

vzpamatoval se – zbaven smutku však nebyl a věděl, že už nikdy nezanikne po celý dlouhý život.

„Bratře můj.“ ozval se tiše Lazar.

„Slabost mne přemohla, příteli. Slabost pro všechna bezpráví, která jsem až dosud zamlčoval i sám před sebou a já vím, že zármutek bude mým údělem, pokud žít budu.“

„Tak bych o tom neuvažoval. Tvůj život, jestliže budeš chtít, stane se ctěným a váženým a nikdo se už neopováží na tebe vztáhnout ruku. Víím to, jako bych viděl do budoucnosti.“

„Jsi tak hodný, Lazare. Víš – před nikým bych si nedovolil podlehnout své slabosti, ale před tebou ano. Ty pochopíš, a nebudeš se tím dále zabývat, aniž bys komukoliv sdělil, že jsem plakal.“

„Za slzy se nemusíš stydět. Jen pošetilí činí ze sebe hrdinu za každou cenu.“

„Tato temná noc ukryje mé tajemství.“

„Srpek měsíce se ukázal mezi mraky.“

„Jaká je to čistá, kouzelná krása!“

„Jeho světlo zatřpytilo se na tvých vlasech.“

Ježíš se usmál.

„Poslyš, Lazare, odejdu až tam kde jsem nabýval vědomosti, než jsem se odhodlal přispěchat na pomoc svému lidu. Odejdu do Indie, Kašmíru, Šrínagaru ... Tam jsem studoval. Dosud jsou přátelé, kteří mne – doufám – nezradí, i když se k nim vracím jako psanec.“

„Neužívej drásající slova. Jestliže k nim přijdeš, radost zavládne mezi nimi a ty budeš oslavován jako Svatý Prorok, Mistr, Svatý Kazatel.“

sklonila hlavu k zemi a nejistě, ostýchavě promluvila:

„Budu ti věrně sloužit, Svatá Paní. Buď ke mně milostivá ...“

„Povstaň, děvčátko,“ Maria matka ji ujala za ruku a zvedla, „víš, na jakou dalekou cestu se vydáváš?“

„Ano, Svatá Paní. Otec i matka jsou rádi. Mají doma ještě jedenáct dětí. Dostali za mne zapláceno.“

„U mne se nebudeš mít špatně. Skutečně chceš podstoupit nekonečnou cestu? Nebude ti smutno?“

V té chvíli se otevřely dveře a vstoupil Ježíš. Usmíval se na matku, ale ona viděla, že jeho úsměv je smutný a vynucený jen pro ni.

Malá Ráchel ustoupila se strachem v očích až ke stěně, kde poklekla, skloněná k zemi.

„Svatý Kazatel ... Svatý Kazatel ...“ pronesla chvějivým hlasem a zmlkla, neboť se pojednou bála čehosi neznámého.

„Neboj se mne, dítě,“ oslovil ji Ježíš, „jak se jmenuješ?“

Nebyla schopna vypravit ze sebe slovo, jen zírala na jeho majestátní postavu, krásný obličej a laskavé oči. Posléze řekla:

„Ráchel – Ráchel – Svatý Proroku, Svatý Kazateli, Mistře.“ a opět sklonila hlavu.

„Povstaň dítě, abys mohla osloužit své paní. Brzy vyjdeme.“ a když se na něho Maria matka poněkud nejistě zahleděla, dodal, „Musí to být dnes v noci, maminko, poněvadž zítra je velký trh ve městě, a nikdo se proto nepozastaví nad naší malou karavanou. Všude panuje

rozruch, lidé se radují, ale my odcházíme.“ v jeho hlase zazněl malý náznak smutku, avšak usmál se, „Je vše připraveno? Vše, co potřebuješ?“

„Ano, synáčku. Spěchala jsem. Stále jsem pociťovala jakousi nejistotu.“

„Jde s námi rabbi Nikodém ...“

„Tedy přece? Opouští své statky?“

„Nechce si to nechat vymluvit. Ať tedy jde. A potom novic Abšalom.“

„Hodný chlapec.“

„Zdá se, že je určen ke klášternímu životu. Netrap se, maminko, bude to, jako kdybychom se vraceli z Egypta.“

Usmála se, aby synovi udělala radost, ale srdce se jí trochu svíralo pro nejistotu, do níž tuto noc vkročí, a už nikdy se nenavrátil. Roky prožité v tomto městě byly střídavě dobré i špatné. Ale když se navrátil Syn, vše se změnilo a ona konečně poznala štěstí. Býval zamyšlen, přemítal o svých kázáních, jimž naslouchalo tolik lidí – a on pak šel mezi dav, rozmlouval se všemi – a prosil-li kdo, aby mu pomohl, nikdy neodmítl. Uzdravil tolik ubohých a to se kněžím nelíbilo, poněvadž sami nic takového neuměli.

Ne – nebude to jako návrat z Egypta, pomyslí si Ježíš, když procházel chodbami paláce, aby na zadním dvoře prohlédl, zda je vše připraveno. U velbloudů stáli dva otroci, kteří nyní doslova na něho zírali, báli se pohnout, až posléze padli k zemi a klaněli se. Ale on se usmál a pravil:

„Vstaňte, chlapci, neboť budeme spolu po

dlouhou dobu a přátelství vznikne mezi námi.“

„Jsme otroci, Svatý Proroku, nesmíme s tebou mluvit.“

„Jestliže jste otroci – náležíte nyní mně?“

„Ano – Pane.“

„Když mně tedy náležíte, pravím vám, že neuznávám otroctví, zbavuji vás onoho jha. Chcete-li odejít, dám vám propouštěcí listinu.“

„Jsi svatý muž, ó Pane. Když nás budeš chtít, zůstaneme s tebou po celou dobu cesty a také potom, abychom ti sloužili v pokoře.“ chvíli mlčeli, potom starší z nich, jemuž bylo šestnáct let, řekl: „Jmenuji se Šibolet.“

„Jmenuji se Dorkas.“ osmělil se druhý, který měl čtrnáct roků.

„Připravte se, chlapci. Vyjdeme v noci v hodině prostředního bdění. Zvířata jsou v pořádku?“

„Ano, Svatý Kazateli. Velbloudi jsou napojeni, takže vydrží dlouho bez vody. Ale zatím nepůjdeme pouští?“ Šibolet byl zřejmě znalý zacházení se zvířaty, putujícími v karavanách.

Ježíš už odcházel z nádvoří, když se ve dveřích objevil celý rozčilený rabbi Nikodém.

„Musím si pospíšet, nejdražší příteli. Mám takový strach, že se ještě něco stane, že nestačíme odejít, že ...“

„Neboj se, můj bratře. Víím, že se nic nepříhodu a my v klidu opustíme toto nehodné město, na němž se svým odchodem proviňuji.“

„Jakže! Co míníš?“

„Bylo určeno, abych kázal svému lidu, svému národu – a já nyní odcházím, lid svůj opustím a on se možná požene do zkázy.“

„Ale oni tě zavrhli! Měj na paměti, co ti učinili!“

„Zlé se nemá odplácet zlým.“

„Oko za oko ... tak praví Zákon.“

„Ne – nýbrž nastav i druhou tvář ...“

„Ale příteli drahý, ty přece Jeruzalémským neublížeš. Odcházíš – a každý má přece právo odebrat se kamkoliv chce.“

„Neodcházím, Nikodéme. Je to útěk nedůstojná člověka, nedůstojný mne, který jsem chtěl dobro.“

„Ale oni dobro nechtějí. Touží po krvi, pobíjejí se vzájemně, rvou se o kořist jako psi. To je lidská povaha. Myslím, že jiná nebude do konce světa.“

„Doufám, že tvá slova se nesplní.“ řekl Ježíš, ale v jeho duši se zrodila pochybnost. Nyní však blížila se hodina prostředního bdění. Odešel, aby přivedl Matku.

„Na nádvoří přiběhla Ráchel, prohlédla si oba chlapce, zazubila se na ně a začala se dotazovat, zda je vše v pořádku připraveno pro Svatou Paní.

„Je to nejlepší a nejkrásnější velbloud, na kterém pojede.“ ujišťoval ji Dorkas. Ráchel si zvíře zevrubně prohlédla, poznamenala, že je osobní služka Svaté Paní a oni dva podle odění otroci, jí musí prokazovat úctu.

„My už nejsme otroci,“ namítl Šibolet, „Svatý Kazatel nás propustil a my můžeme třeba hned odejít. Ale zůstaneme s ním. On je hodný.“

„Bojím se ho.“ pípla Ráchel.

„Nebud' hloupá. On je hodný a vznešený. Ne jako král s korunou, ale vůbec vznešený. Víš, co chci říci?“ pokračoval Šibolet.

„Myslíš – jako že mu vznešenou duší?“ Ráchel se na svých třináct let vyjádřila velmi moudře.

Brzy se dostavil Josef z Arimatie, Nikodém, dva žoldnéři, bohatě odměnění a spokojení. Posléze Ježíš přivedl Marii Matku. Tehdy všichni padli k zemi a čelem se dotkli dlažby.

„Povstaňte, promluvil Mistr svým krásným hlasem, „povstaňte, neboť nadešel čas odchodu. Má-li kdokoliv z vás obavy z cesty, či smutek z toho, že už se nikdy nevrátí, nechť setrvá v Jeruzalémě a žije v klidu a pokoji se svými bližními. Nebude mu to zazlíváno, aniž pozná hněv pro tuto záležitost.“ odmlčel se a čekal, pohlížeje na jednoho po druhém a zkoumaje výraz jejich obličejů.

„Ani nápad!“ vyhrkl Dorkas.

„Hlupáku!“ okřikl jej Šibolet, „Nemůžeš se Svatým Prorokem hovořit jako se mnou.“ a ukloniv se hluboce, řekl dle svého mínění správně a patřičně, „Promiň Dorkasovi jeho pitomost Svatý Proroku. On je dosud děcko. Půjďme s tebou, protože nemáme kam jít, ani když jsme propuštěnci.“ a znovu se uklonil.

„Jsi výmluvný chlapec, Šibolete,“ Ježíš se usmíval. Měl rád upřímnost dětí a poznal také, že tento chlapec bude věrně sloužit po dlouhá léta putování.

Potom už vše probíhalo ve spěchu a poněkud i ve zmatku. Josef za Arimatie slzel a objímal Ježíše s bratrskou vroucností. Stále tvrdil, že přece mohl setrvat u něho a vyčkat, až se bouře přežene, což mu přišlo na mysl až v poslední chvíli, kdy už na něj nedoléhala závažnost dění,

kdy obavy zmizely, poněvadž se blížilo rozuzlení, a to je vždycky úleva.

Nikodém pobízel ke spěchu, neboť měl neustále dojem, že je jim v patách Sanhedrin. Karavana se řadila, jedno zvíře za druhým opouštělo dvůr branou široce rozevřenou. Oba hoši vedli velbloudy skutečně odborně, poněvadž při takové práci vyrostli. Ráchel šla vedle zvířete, nesoucího Svatou Paní. Ježíš zadumaně pohlížel do dálky, kam za ním nemohli nikdo proniknout.

V městské bráně bylo tolik hluku, trhovců, žen s košíky na hlavách, nosítek s úředníky a povětrných děvčat, čekajících už v této ranní hodině na zákazníky – že stráže neměly na nic čas, vzdaly se a hleděly pouze, jak dav proudí sem a tam. Jedna karavana vcházela dovnitř a druhá vycházela.

Byli za hradbami.

Tu si všichni oddechli, neboť skutečně se ocitli mimo nebezpečí, a nikdo už je nebude hledat. Krajina se před nimi rozestřela pohostinná, přijala je s otevřenou náručí, plnou květů a zpěvů ptačích. Pokud šli po silnici, potkávali mnohé, spěchající do města. Tu se ozval Nikodém, projevil obavy, které choval v srdci a řekl:

„Nejsem si stále ještě jist, můj příteli, zda nás nebudou pronásledovat. Což kdyby ten zlolajný Roboán pojednou zjistil, že už se nezjevuješ, že tě nikdo tu a tam nespátril? Hned mu napadne, že jsi opustil město a vyšle za námi celou kohortu žoldnéřů.“

„Nikodéme, Nikodéme – strach se usídlil ve tvém srdci, neboť jsi zesláblý po přestálém napětí a shonu kolem našeho budoucího putování.“

Ale pravím tobě – důvěřuj Hospodinu Bohu věčnému, jenž bdí nad každým z nás, ačkoliv jej neznáme. On však zná tebe i mne, úzkost nás obou váží ve svých dlaních a shledá-li ji pro tebe a Syna člověka neúnosnou, zbaví nás jí a my pocítíme volnost v duši a potěšení v srdcích svých.“

Nikodém naslouchal pečlivě a jediné, co mu setrvalo v paměti, byla slova – úzkost nás obou. Ježíš se tedy rovněž obává pronásledování – pomyslně si. Svatý Kazatel se obává, nedal to však ničím najevo a v duchu patrně se modlí k Bohu věčnému, aby se nic takového nedělo.

Šli nyní prašnou cestou a posléze se ocitli na pahorku, či malé vyvýšenině, odkud bylo lze přehlédnout celé město s jeho paláci, chrámem i chatrčemi chudých a zavržených. Tu Ježíš stanul. Celá karavana se utišila, čekali opodál, nerušili jej. A on, rozevřev náruč, hleděl na město ležící pod nimi, chtěl promluvit, dojetí však jej přemohlo, klesl na kolena do prachu a v slzách vyřkl slova, jež pronesl už tehdy – dávno – podnícen k nim jednáním a záměry farizeů. Nyní však týkal se pláč jeho srdce.

„Ó Jeruzaléme, Jeruzaléme, město mé, jehož jsi zavrhl a poslal do vyhnanství, město kamenující proroky a vyhánějící spravedlivé, kteří ti přinášejí dobro. Kolikrát jsem chtěl přemoci přetvářku a zlobu tvou, ale ty, Jeruzaléme, v ní setrváváš umíněně, jako dítě dupající vztekem a rozbíjející hračky nevinné.“ odmlčel se, váhal chvíli, potom však dodal; prose zároveň Boha za odpuštění: „Hle – dům tvůj zanechává se ti pustý.“

Klečel chvíli, skrývaje slzíci oči v dlaních, myšlenky dlely dole ve městě nevděčném, nyní zářícím ve vycházejícím slunci. Chtěl se na proradný Jeruzalém hněvat, ale na místě toho, vycházela ze srdce láska a on pojednou věděl, že přes všechny ústrky a nespravedlnosti bude své město milovat navždy.

Povstal unaven, přistoupil k němu Nikodém, podepřel jej a zavedl k pokácenému stromu.

„Usedni a odpočiň si, příteli můj. Tvá bolest se uklidní a setrvá pouze vzpomínka, která už bude zastřena mlhou plynoucího času.“

„Chceš mne těšit, Nikodéme, sám však opouštíš město, kde jsi žil po celá léta, jež ti byla přidělena. Nepocituješ smutek?“

„Ne, Svatý Proroku, příteli můj nejvzácnější, ne poněvadž odcházím pro tebe, s tebou. Mám něco cennějšího, nežli pobyt onde dole – v těch kamenných palácích. Mám tvé přátelství. - Kdežto ty se ocitáš sám. Chtěl jsi rozdávat, a oni nepřijali. Chtěl jsi těšit a oni se smáli. Chtěl jsi být s nimi a oni zavírali dveře.“

Ano, Nikodéme, to je můj smutek, jehož se nezbavím po dlouhá léta. Rána pěstí do tváře nebolí tolik, jako křivda, jako trest za viny nespáchané. - Ale pojď, všichni čekají. Vyjdeme. Nejprve se vydáme na cestu podél Jordánu, abychom došli do Damašku.“

„Nevzdal jsi se tedy myšlenky na Saula? Je posedlý.“

Ale Ježíš už neodpověděl, nýbrž zamyšlen kráčel v čele malé karavany. Cesta vedla ve stínu stromů, kvetoucích veselými květy, znějících radostnými ptačími hlasy, neboť blaho-

dárné slunce zářilo, marnotratně rozdávajíc své zlato komukoliv, kdo se ocitl v jeho dosahu.

Šel – přebíraje v myšlenkách znovu a znovu poslední větu svého pláče pro Jeruzalém: Hle – dům tvůj se ti zanechává pustý! Pochyboval nyní o správnosti takového vyslovení a tázal se: Nebyla to kletba? Ó Bože věčný, dej mi znamení, dej mi vědět, zda to byla kletba, či pouhé zjištění skutečnosti, která by mohla nastat. Nehodlal jsem své město proklínat a ty, jenž jsi nad námi, to víš. Snadže má slova byla neuvážená – prosím tě za odpuštění.“

Naslouchal však marně. Sledoval vlastní duši do jejích největších hloubek, neozve-li se odtud slovo, jež by odpovědělo a zbavilo jej tíhy – nic však nezaslechl, žádnou myšlenku, jež by ho zbavila pochybností. Ani z dálky, z míst, kde Hospodin prodlévá neznámý, nevyzpytatelný – nepřicházelo jediné slovo.

Mám snad plakat sám nad sebou – pomyslí si zoufale, plakat, poněvadž jsem Hospodinem opuštěn – pochybnostmi zatížen a rozporem ve vlastní duši zaskočen! - Ne! Hříchu se dopouštím, když přičítám Hospodinu nedbalost o mne! Zda nemá bezpočet jiných, kterým dává odpověď na jejich modlitby! Jsem netrpěliv, a to je provinění největší!

Šel s hlavou poněkud skloněnou, což se u něho stávalo zřídka, takže si toho všiml Nikodém i Maria Matka, která svého Syna stál s úzkostí sledovala, jakoby zůstal malým chlapcem, jemuž je potřebí pomáhat ve zdolávání života.

Pohybem ruky přivolala Nikodéma.

„Já vím, Svatá Paní, proč mne voláš,“ řekl horlivě, „trápí tě, že Svatý Prorok je zamyšlen a zasmušilý.“

„Ano – vždyť už všechno přešlo, zdá se, že se nad našimi osudy vyjasňuje, ale on stále dlí v minulosti, spoután městem nevděčným, lidmi zlostnými a neštěstím, které musil prožít.“

„Mnohdy se člověk takovými zkušenostmi zcela promění, Svatá Paní, Tíha pak dlouho leží na duši, ba i na těle a on má pocit, že neustále vleče břemeno, jehož se není s to zbavit.“

Tu se zahleděla do dálky, prostírající se před karavanou a tiše pronesla:

„Myslíš – kříž? Nikodéme – je to kříž, který nese, ať jde kamkoliv?“

„Ano. Ten kříž ulpěl na jeho ramenu plnou tíhou, i když se už proměnil v pouhý stín.“

Vtom přiběhla Ráchel a s úklonou se tázala, zda Svatá Paní nepotřebuje doušek vody, či datli ... Maria Matka se usmála.

„Vodu mně podej a datli si vezmi ze zásoby.“

„Pro sebe?“

„Jistěže pro sebe. Dej také Dorkasovi a Šiboletovi.“ Ráchel odběhla, pyšná že smí rozdilet potraviny. Karavana šla nyní v úplném tichu.

Ježíš stále zamyšlen čekal na odpověď, nějaké znamení, kterého by se mu mělo dostat, aby se jeho myšlenky uklidnily a on mohl setřást onu pomyslnou křivdu, které se dopustil.

Nehodlal se svěřit Nikodémovi, ačkoliv jej měl rád, nechtěl o této své nejistotě mluvit s nikým, pouze s Otcem nebeským, s Hospodinem zástupů, jak jej nazýval stařešina Nazorejských

tam ve vzdáleném paláci Josefa z Arimathie. Šel jako ve snu, čekaje odpověď.

Obzor před ním rozprostíral se do všech světových stran. V dálce vyvstal jakýsi temný mrak, hrozivě se tyčící k nebesům. Rostl – nabýval na výši a zdálo se, že jeho hlava naklání se blíže ke karavaně. Náhle se v mraku zablesklo.

Jestliže je to znamení – uvážil Ježíš – pak je to znamení hněvu a já se musím kát, abych odčinil své provinění. - Ale nastal již večer, bylo třeba se utábořit, rozdělat oheň, připravit vše na přenocování, jako každý večer tohoto putování. Nastal shon, všichni mluvili najednou, chlapci pobíhali, Ráchel je oba napomínala při každé příležitosti. Když už bylo po jídle, vše utichlo, jen oba žoldnéři kdesi o podál, kam se uchýlili, zpívali jakousi táhlou píseň poněkud chraptivými hlasy.

Tehdy se Ježíš vzdálil tábora. Ocitl se v naprostém klidu a ticho vstoupilo do jeho bolestného srdce. Obloha uhasínala, zaskvíly první hvězdy, mihotající se jako maličké plaménky. Náhle uslyšel chorál, překrásnou melodii, zpěv hvězd zasáhl jeho smutnou duši a ona čerpala posilu z této nekonečné harmonie sfér nedosažitelných, posilovala se ve svém trápení a nabývala odvahy. I připomenul si putování z Egypta do vlasti, kdy jako jinoch slyšel právě takový chorál a pomyslíl si: Hvězdy zpívají! Hvězdy zpívají!

Ano – i nyní zpívají hvězdy, a to je odpověď na jeho pochybnosti, zda se neprovinil proti svému městu, či proti své duši, což by znamenalo velký hřích před Hospodinem.

Napřímil hlavu. Zahleděl se na temnou oblohu, měl dojem, že je bezedná, bezedná jako propast v horách, kde nelze dohlédnout dna. Nořil pohled do těch nekonečných hlubin a hvězdy dotýkaly se jeho temných zřítelnic něžnými, zlatavými doteky. Měl pocit, že padají až do jeho srdce, které se tím jemným svitem osvěžovalo, jakoby omyto krůpějemi rosy čiré a křišťálové.

Vrátil se k tábořícím. Nikdo se neprobudil, ba i Nikodém spal. Všichni usnuli – pomyslí si jako tehdy dávno, ale nyní spí právem, nemusí bdít, neboť zrada, bolest, nepřízeň – to vše se již vzdálilo, dýchá se lehce, tak lehce, že pocit lehkosti napovídá o budoucím čase to nejprázdnivější, jakoby vše bylo vyřešeno a zapomenuto.

Jeden z velbloudů se probudil a slabounce zahýkal. Potom už se vše utišilo.

Ale spánek se nedotkl Ježíšových očí, které viděly sta, tisíce hvězd – a srdce jich bylo plno jako dosud nikdy. Vzpomněl si na Pláč Jeremiášův. Znal ta slova z paměti. Slova daleko bolestnější, pláč nad celým národem, jenž snad má do vínku dáno neštěstí:

Dcera Sionská ustavičně pláče ...

Nepřátelé její jsou hlavou ...

Odpůrcům jejím šťastně se vede ...

A potom hněv Hospodinův! Modlitba!

Obrať nás, ó Hospodine k sobě a obráceni budeme:

obnov dny naše, jakož byly za starodávna!

Slova Pláče Jeremiášova slábla, slábla, vytrácela se, přišel sen o loukách rozkvetlých,

o cestách bezprašných, o dosažení cíle vytouženého. Jenže ten cíl nebyly hradby Damašku, nýbrž daleká, pohostinná země a vzdálené město, jež otvíralo brány jako náruč přátelskou. Když bude tohoto cíle dosažen? Tázal se ve snu. Ale odpověď nepřicházela. Viděl jen sebe, putujícího zcela osaměle krajinou bez konce, bez útěch, bez vody spásné.

Ráno pak nastalo zjasněné, jakoby všechny chmury prchly za vzdálený obzor. Dosud bylo ticho v utáboření, ale po chvílce přiběhli Šibolet a Dorkas a s hlubokým klaněním přistoupili k Ježíšovi.

„Svatý Proroku,“ řekl odvážnější, ačkoliv mladší Dorkas, „přinesli jsme ti mléko a chléb s medem.“

„Musíš se posilnit na další cestu. Dodal Šibolet.

„Jste hodní chlapci. Teď už půjdeme podél toku Jordánu, takže horko na nás tolik nedolehne a pastvy pro zvířata bude hojnost. Pomodlili jste se ráno?“

Nejistě na sebe pohlédli. Lhát se báli, poněvadž Svatý Prorok by to jistě poznal a přiznat se také příliš nespěchali.

„My ...“ začal Dorkas.

„Pomodlím se tedy spolu.“ řekl Ježíš, „Hospodine, Bože věčný, děkujeme ti za nový den a za chléb, který nám poskytuješ. Amen.“

„A také za med a mléko.“ dodal vážně Šibolet, takže Ježíš se usmál a doplnil modlitbu, poněvadž nechtěl chlapcům kazit radost.

„Ano, Hospodine, také za med a mléko, jak řekly tyto děti.“

Clapci odběhli a on pojednou věděl, že se vše změní v dobro.

Malá karavana nyní putovala ke straně půlnoční proti toku Jordánu. Řka tvořila zákruty, meandry, ale karavanní stezka pokud bylo možno vedla příměji. Pouze k napajedlům sestupovali dolů ke břehu. Voda průzračně ukazovala hojnost ryb a rybek a velcí ptáci je vletu chytali, odnášejíce svou kořist někam daleko, snad mláďatům, snad aby ji v klidu pozřeli.

„Můj příteli,“ promluvil Nikodém, „čím více se blížíme Damašku, tím větší mám obavy, jak vše dopadne. Saul je asi posedlý ďáblem.“

„Nikoliv, nýbrž je churav. Snad na těle, což působí také ochorení ducha, snad na duchu, což by mělo za následek nemoc těla, poněvadž chorý duch se nedokáže o tělo patřičně postarat.“

„Vždy jsi jej omlouval, i když nepřímo. Ale ty, můj příteli a svatý bratře, omlouváš každého.“

„Zlobíš se na mne proto, Nikodéme?“ Ježíš se usmál.

„Žertuješ, a to mne potěšilo. Jak dávno jsem tě neslyšel promluvit v žertu. Řekni, příteli jediný, jsi spokojen s tím, že podnikáš tuto tak dalekou a namáhavou cestu?“

„Chtěl jsem ji podniknout. Ne – to bych cosi předstíral. Ale řeknu vše takto: Jsem donucen prchnout z dosahu všech, kteří mne pronásledují, a proto jsem se smířil s touto cestou, kterou jsme vyvolil jako nejvhodnější, poněvadž dojdu až ke svému mládí.“ a dodal po chvíli, „Chápeš mne, Nikodéme?“

„Ano – ano – vzpomínky ...“

„Ale hůře je s tebou. Nelituješ svých statků a všeho, co zůstalo za námi, za tebou? Kdybys litoval – vrať se.“

„Ne – jak bych se mohl vrátit? Netoužím po statcích. Tehdy, když jsem se rozhodl putovat s tebou, můj příteli jediný- tehdy pro mne majetek pozbyl cenu a shledal jsem, že jsou přece jiné hodnoty, daleko cennější, nežli zlato a vinice. Poznal jsem, jakou nekonečnou oporu bude má duše mít v tobě a tvé svatosti.“

Chvíli šli mlčky. Chlapci se bavili, Ráchel cosi dětinského povídala Svaté Paní, zahýkal velbloud, žoldnéři na sebe pokřikovali v mateřské řeči. Ježíš promluvil:

„Slyš mne, Nikodéme, přišla hodina, chvíle poznání a ty jsi se narodil podruhé, jakž jsem tobě řekl tehdejší noci, kdy jsi přišel ke mně, poněvadž jsi měl strach vejít za dne. Tehdy jsi mně neporozuměl a já se tomu nedivím, poněvadž jsi byl přílišně spjat se vším pozemským. Nyní pak opustil jsi statky ze své vůle a vidíš! Je ti lehké na duchu, jsi zcela jiný Nikodém, nežli předtím. Neboť nyní nad tebou vládne tvůj duch, nikoli tvé tělo, které bývalo lačné nádhery. Narodil jsi se znovu. Pojď, sestoupím k toku řeky, jež je přečistá.“

Ujal Nikodéma, který byl užaslý za paži a sestoupiv sním k Jordánu, sklonil se, smočil dlaň ve vodě a pokropil Nikodémovu hlavu.

„Jsi nyní posvěcen vodou věčnou, podivuhodnou jako vše, co pochází od Otce nebeského. Nebudeš už pochybovat, nepoznáš zármutek nad opuštěním svého msta. Jsi zrozen podruhé, duše tvá bude plesat po všechny dny života tvého. Amen.“

Zanechav užaslého Nikodéma, ubíral se za karavanou, zamyšlen až do hloubí srdce a duše. Kéž je mu požehnáno tím – rozjímal – že bude bez starosti, utrpení, pláče. Zahleděl se do vody – věčně plynoucí – nazval ji v duchu – věčně zpívající píseň radosti, mládí, bezelstnosti. Boží výtvor – voda čirá.

Dlouhé, nekonečné bylo putování do Damašku, města nebývalého, rozsáhlého. Podivno – ale nikdo nepociťoval únavu, přestože horko sužovalo, vzduch se tetelil a byl nedýchatelný, potrava skromná, cesta prašná, takže byli zvířeným prachem zahaleni po kolena. Ani Maria matka si nestěžoval, přestože byla tak slabounká, stále jako proutek, jako dívka. Jenom její dosud vyplakané oči svědčily o prožitém utrpení.

„Musíš si stínit oči proti slunci, maminko,“ řekl Ježíš, když jí podal velký list, jenž voněl eukalyptem, „máš je dosud plné slz, ačkoliv nepláčeš. Ale neboj se, přijedeme do kraje, kde roste bylinka zvaná Světlík luční. Ta ti pomůže.“

„Ach synáčku, sám jsi pln starostí, neboť se mně nezdá, že bys v této krajině pocíťoval bezpečí. Myslím, že stále vidíš za sebou pronásledovatele. Je pošetilé vkročit do Damašku. Bojím se toho. Všude jsou jejich zvědové. Nějakým zázrakům oni nevěří.“

„Však oni uvěří, až budu mimo jejich dosah, a nezbude jim nic jiného.“ Ježíš se usmál a Maria matka v tom úsměvu zahlédla jeho bývalou bezstarostnost, jeho dětství a jinošství, kdy usmát se nebylo zatěžko – jeho smysl pro přátelské hovory s lidmi, ať už na schůzkách přátel,

či tehdy při pozvání na svatbu v Káni Galilejské. Jak byl mlád! Potom odešel ... Pomyslela si, že snad bude zase dobře, ale přihlásila se opět obava o jeho zdraví, když přece byl tak poraněn. Potají hlídala stopy jeho nohou, zda nejsou potřísněny krví.

Hradby Damašku přivítaly je nevlídně, studeně – nepřístupné svou výškou a mohutností, odpudivé drsnými kameny, zasazenými ve stěnách. Přibližovali se k obrovské bráně, nyní rozevřené, poněvadž ven z města pochodovala kohorta lehkooděnců, patrně cvičit před městem na rozlehlé pláni. Malá karavana čekala. Přiblížil se žoldněř a přímo promluvil k Ježíšovi. Podle zjevu jej pokládal za majitele zvířat i otroků.

„Tak – do měst?“ otázal se, „Kdopak jsi?“

„Jsem Ježíš ben Jusuf. Matka je se mnou.“

„Vidím. A čím se zabýváš? Zboží zde není. Nebo jdou další velbloudi za tebou?“

„Nejsem obchodník. Jsem kazatel.“

„Kazatel? - No – takových tady už prošlo! Zdáš se rozumný.“ a když obdržel denár, dodal přátelsky, „Dej si pozor na Saula.“

„Na Saula?“

„Je to blázen. Taky kazatel, ale blázen. Všechny by chtěl pozabíjet. Kdo by tady potom zůstal, aby ho poslouchal? Mohl by kázat leda sám pro sebe.“ žoldněř se zasmál, „Tak běžte!“ máchl rukou a začal se zabývat dalšími příchozími.

Vešli do prostorných, upravených ulic, všude chodilo plno lidí, kteří mluvili, smáli se, někteří vlekli káry se zbožím, jiní nesli hrozny na zádech v krosnách, ženy stály u studny, vážíce

vodu. Ježíš k nim přistoupil a otázal se, zda by mohl dostat pohárek čerstvé vody pro svou matku.

„Ale ano.“ řekla jedna z nich, „Protože jsi krásný. Takového krásného muže jsem ještě neviděla.“

Malá karavana se pak rozložila na travnatém prostoru za hradbou, blízko kupců a mastickářů, kteří rovnali a pořádali své zboží. Ráchel postavila kotlík a chlapci rozdělali oheň z klestí, které vezl jeden z mezků. Dorkas odběhl k blízkému stánku nakoupit ryby a koření. Nikodém osvobozen ode všech starostí s majetkem, pomáhal při čistění ryb, smál se a povídal se Šiboletem o jakýchsi uličnických říkánkách, týkajících se ctihodného profesora, jenž jej zasvěcoval do tajů Písma. Pojedli v klidu a míru.

„Nikodéme,“ řekl Ježíš tiše, neboť viděl, že jeho matka usnula, opřená o krk zvířete, „nyní se odeberu do města. Musím vyhledat Ananiáše, je to můj přítel – a také esejskou obec, abychom se u nich ubytovali. Zde už jsem v bezpečí.“

„Ale příteli! Bratře! Nesmíš jít sám do měst! Slyšel jsi přece, co říkal žoldněř v bráně. Saul hodlá všechny pobít! Což kdybys jej potkal?“

„Nezná mne, a nepozná mne.“

„Tebe pozná každý, i když tě předtím neviděl. Půjdu s tebou.“

„Ne, můj příteli. Neboj se. Dnes ještě Saula nepotkám, ale až budu chtít.“

„Každý přece zjistí podle roucha, že jsi esejský – nazorejský! Může tě udat, může na tebe upozornit. Nechceš přece být podruhé žalářován! Půjdu s tebou. Mám u sebe meč. Budu tě bránit.“

„Nikodéme! Nikodéme! Jako pošetilý chlapec trváš na svém. Chceš velkými gesty zahánět svůj strach, jako tehdy, než jsme se dali na cestu. Ale neboj se. Než se slunce nachýlí k západu, vrátím se, abych vás všechny odvedl do bezpečí.“

Odešel potom sám a najednou věděl, že takto bude putovat daleko na východ, až tam, kde už nehrozí nebezpečí, kde prožije vše, co mu bylo předurčeno – a prožije to v míru. Takto sám půjde, aniž by měl blízkého přítele jako je Nikodém a Lazar. Neboť Nikodém podlehne čemusi zlému, co se prozatím neprojevuje, ale dříme v jeho těle skrytě a tajemně. Ale Nikodém je spíše obdivovatel – nechť Bůh věčný promine toto slovo, jež není výrazem pýchy a domýšlivosti, nýbrž vystižením Nikodémova vztahu.

Lazar byl bratrský, oddaný, ochotný obětovat cokoliv a přitom nedbal, jsem-li kazatel, prorok, léčitel. Prostě mne měl rád, a to je nejkrásnější vztah v životě – mít rád člověka samotného, nikoliv pro jeho schopnosti.

Ježíš nyní procházel náměstím, kde stály hloučky žen a jejich řeč nela se k němu jako šustění skryté říčky. Pojednou kterási z nich zvolala:

„Pohleďte, děvčata! To je jist kazatel – podle oděvu!“

„Nějaký cizí. Ráno přišla taková zvláštní karavana. On ji vedl.“

„Pojďme za ním!“

„Neblázni! Kazatel se nebude zabývat ženami, které nemají cenu ani jako poslední otrok!“ mluvila trpce a vzdorně.

„Ale vyhlíží tak laskavě!“

„Je krásný. Hledte, hledte, slunce se usídlilo v jeho vlasech, jakoby měl korunu. Je snad svatý?“

„Tím spíše se s námi nebude bavit.“

„Jak jej oslovit?“

„Přece hodláš za ním jít? Třeba Mistře?“

„Rychle – nebo nám odejde!“

Rozběhly se k němu, ale rozpačitě stanuly opodál. Zahleděl se na ně zkoumavě.

„Mistře ...“

„Budtež požehnány, sestry moje.“ promluvil Ježíš laskavě, „Mír s vámi.“

„I s tebou, Mistře. Mys... myslily jsme, že jsi kazatel ...“

„A – prosíme tě – mohl bys nám něco říci? Žádný z kazatelů se k nám nechce snížit. A Saul teprve nikoliv.“

„Říká, že jsme stvoření ďáblova.“

„Žena je dcera boží – jako muž je syn boží. Všichni jsme jeho děti.“

„Slyšíte, děvčata. Toto je svatý kazatel. Nedělá rozdíl mezi mužem a ženou! Jak se liší od toho blázna Saula, který má vztek na svou hrbatost a mstí se na nevinných.“

„Ticho! Mistře, Svatý Kazateli, budeme ti naslouchat.“

„Poslyšte, mé sestry slovo mluvící o milosrdenství:

Tehdy požár strávil stavení a vše, co bylo v něm. Veškerý majetek lehl popelem – muž se ženou a dětmi stáli bezradně před spáleništěm. Tu přicházeli sousedé, nesouce potraviny, chléb, ovoce – jiní pak stoličky a truhlice, poličky a nádoby. To vše kladli před oba manžele, aby jim pomohli. Žena však stále plakala zármutkem, smutkem, bezradností – neboť shledávala, že cosi chybí, cosi podstatného – sama nevěděla, co by to mělo být.

Tu se přibelhala stařenka – slabá, bezmocná. Nenesla nic, než svazeček zeleniny. Objala ženu a promlouvala k ní slova útěchy – slova o o tom, že začínat znovu znamená nový život – a nakonec dodala, že rodinu mají všichni sousedé rádi, jenom to neumí vyjádřit. V té chvíli se ženě rozjasnila tvář a slzy vyschly.

Tak i vy – podarujete-li ubohého, nečiňte to způsobem, jako kdybyste už chtěli mít vše odbyto, ale přidejte laskavé slovo, hřející srdce a hladící duši.

Pravím vám, kdokoliv podaruje chudého – odměněn bude, kdokoliv jej potěší – najde klid a mír ve své duši. Amen.“

V nastalém tichu se Ježíš nepozorovaně vzdálil. Slunce se začínalo klonit k západu, takže si musil přispíšit, aby jej nehledali. Několik mužů se za ním ohlédlo, snad jeden z nich poznal roucho nazarénů – spěchali tedy pryč, poněvadž doba byla velmi napjatá – Saul se dovedl mstít způsobem hodným Heroda krále.

Posléze se Ježíš ocitl přede dveřmi Ananiášova domu a třikrát uhodil klepadlem do bronzového terčíku. Rychlé kroky se blížily, jakoby jej někdo čekal. Ve dveřích stanul Ananiáš.

„Pokoj s tebou.“ řekl Ježíš.

„Svatý Proroku! Mistře!“ zvolal Ananiáš a klesl na kolena, „Čekal jsem tě, tušil jsem, že přijdeš.“

„Vstaň, příteli můj.“ Ježíš jej pozvedl, „Smím vstoupit do tvého domu? Hledám přístřeší pro svůj malý doprovod.“

„Jsi vítán. Pojď, Mistře, zde je dostatek místa. Dvůr je prostranný, máš-li zvířata, světnice jsou čisté – pro všechny.“

„Je se mnou má matka.“

„Ach! Svatá Paní! Dostane se jí té nejlepší obsluhy.“

Usadili se ve vyzdobené místnosti, kde ve vázách voněly květiny a v klecích zpívali a čířkali ptáci pestrých barev.

„Chtěl bych se nějaký čas pozdržet.“ promluvil Ježíš.

Zdejší esejská obec tě přivítá s otevřenou náručí. Pověst o tom, co se s tebou dělo, dorazila do našeho města před nedávnem. Nedoufal jsem, že se ti podaří přežít, ale potom proskočila nejasná zpráva ... a od té doby jsem tě čekal. Věděl jsem, že nemůžeš setrvat v Jeruzalémě. Zde však budeš schován a za nějaký čas vše utichne.“

„Zdržím se pouze krátce, jak jsem uvedl. Potom budu putovat dál na východ, až tam, kde jsem studoval vědy.“

„Chceš jít až do Kašmíru? Do Šrínagaru? Ale, Svatý Kazateli – to není myslitelné! Vždyť odsud je to tak vzdálené místo, že – ne – ne – potřeboval bys alespoň – alespoň ...“

„Kdybych měl putovat deset let, podstoupím to. Hleď, Ananiáši, moje město, moje drahé město mne zradilo, odsoudilo, popravilo. Nechci už být v této krajině – nablízku. Ale tam – ať tam dospějí kdykoliv, budu vítán, budu smět kázat, učit, léčit – a nikdo se nad tím nepozastaví!“

Ananiáš se na chvíli zamyslel. Nikoliv – usoudil – Ježíš Nazarén musí putovat, musí kázat, musí učit. Jak nepatrný čas zabralo jeho učení tam daleko v Jeruzalémě, a přece řekl tolik, že lidé budou po věky opakovat jeho slova. - Užasl nad svou myšlenkou a hodlal ji sdělit Ježíšovi, ten však promluvil:

„Musím putovat a učit. Je to můj úděl, daný mně od Boha věčného. Je to můj život, za který vděčím těm, kteří mne zachránili. Nebyl bych hoden žít, kdybych ustal, v čem bylo započato.“

„Podivné,“ pravil Ananiáš, „právě takto jsem uvažoval.“

„Nejdříve se však musím setkat se Saulem.“ pohlížel na přítele věděl už předem, co nastane. Také to přišlo.

„Hospodine! Zvolal Ananiáš, „Mistr, Svatý Kazatel, Svatý Prorok se hodlá setkat s tím bláznem Saulem, který zabíjí nazarénské, chce je vyhubit, což není možné, ale on si tolik věří, že je všemocný. Ne! Svatý Proroku! Se Saulem se nesmíš setkat za žádnou cenu!“

„Domníváš se snad, Ananiáši, že mne zabije?“ Ježíš se usmál, „Toho se nemusíš obávat. Bude získán, bude obrácen, bude kázat, jak bych kázal sám, kdybych zde mohl zůstat.“ Stačí – jestliže s ním promluví.“

Ananiáš se na Ježíše díval uchvácen. Pojednou viděl, jaké osobní kouzlo vyzařuje z tohoto vysokého, krásného muže, jenž je svatý. Každý mu podlehně, jakmile se s ním setká. Mnozí

podléhají jeho slovům, aniž ho spatřili. - Setká se s tím protřeštěným Saulem. Dobrá. Musím souhlasit, poněvadž vím, že se nenechá přemluvit a odradit.

Slunce se klonilo níže. Tu se paprsek dostal okénkem nade dveřmi a dotknuv se Ježíšových vlasů, rozsvětlil se v celé své nesmrtelné slávě, aby vytvořil svatozář kolem ušlechtilé hlavy a laskavé tváře. Zdálo se, že se Ježíš usmívá, on však pouze – naplněn dotekem božské ruky – viděl svůj příští život, kdy mu bude putovat, poznávat, učit, žít životem světce, po němž tolik toužil a jenž mu byl dán do vínku ...

Jeden z dnů, kdy malá karavana dlela v Damašku, byl podivný, ba podivuhodný. Ježíš s Nikodémem se dostali na prostranství, kde už se shromažďovalo množství lidu, neboť měl kázat Saul, takže se báli nepřijít, poněvadž ten farizej pečlivě sledoval dav a měl vlohy pro to, zapamtovat si každý obličej.

„Neměli jsme sem chodit,“ řekl Nikodém ustrašen, „každý si tě všimne, Svatý Proroku – příteli, vždyť nad jiné vynikáš výškou i zjevem.“

„Posadím se tedy zde na kámen, aby mne nebylo tolik vidět.“ usmál se Ježíš.

„Také roucho bys měl mít jiné.“

„Přetvářka není v mé povaze. Bylo by hanebné, kdybych se schovával za oděv někoho jiného.“

Shromáždění čekalo před palácem, z jehož schodiště Saul vždycky kázal. I tentokrát vystoupil na nejvyšší schod za provolávání davu – Svatý muž! – Kazatel povoláný! – Vyvolený Páně! Slyšte jeho slova!

Nyní bylo zřetelně vidět, že Saul je drobného vzrůstu, má vysedlou lopatku, dlouhé ruce a celé tělo poněkud nahnuté na stranu. Rozhlédl se po shromážděných přísným pohledem svých šilhavých očí. Promluvil řezavým hlasem.

„Shromáždění mužové! Slyšte slova o tom, jak bude potrestán každý, kdo jen pomyslí na spolek Nazarénských bez hněvu, nebo dokonce se shovívavostí. Takový nemá mezi námi co pohledávat, neboť Hospodin“ - zde zvedl oči k obloze, „řekl: V jednoho Boha věřiti budeš!“

„Ale oni věří v jednoho boha!“ vykřikl kdosi.

„To se ví! Vždyť nemají nějaké sochy bůžků jako Egypťané!“

„Kdo to mluví tak, že si říká o trest?“ soptil Saul, „Kdo se opovažuje přerušovat mou řeč! Já ho najdu, a potom se podíví, co se bude dít! Poslyšte dále: Nazaréni jsou odpadlíci od víry pravé, neboť si nestříhají vlasy a dokonce neuznávají sabat. Není pravda, že Bůh věčný nepotřebuje chrámy! Je pravda, že se mu v nich a líbilo, jinak by nedovolil, aby se budovaly! Ale teď nastane všemu konec. Přítrž bude učiněna jejich zvrhlému názoru, poněvadž jejich vůdce, jakýsi Ježíš ben Jusuf byl konečně právem ukřižován a smrtí zemřel.“ poněkud si oddechl a začal křičet: „Oni dokonce jednají se ženami! S těmi tvory, kteří nejsou lidé Boží, ale dílo Satanovo. Zvláště ten – Ježíš – je dokonce učil a kázal jim, což je hřích do nebe volající! Žena je tvor nečistý! Varujte se žen, chcete-li dosáhnout království nebeského! A prám se – kam až dospěl Ježíš, jenž si říkal Syn člověka – nebo Nazarénský – také Mistr – a podobně nesmyslně. Kam až se dostal? Na kříž, což je trest, odpovídající jeho provinění. A ptám se, kde je mu nyní konec?“ skřípavě se zasmál, „Kde jsi,

Ježíši Nazarénský? V pekle, které tě pohltilo!“

„Zde jsem, Saule. Já jsem Ježíš ben Jusuf, Ježíš Nazarénský!“

Nikodém nevěděl, jak se to stalo, ale Svatý Prorok už vystupoval po schodišti a blížil se k Saulovi. Ten před ním couval a nyní bylo lze vidět, jak je malý, nepatrný proti té vysoké postavě, která se přibližovala vzpřímená, ruce rozpjaté jakoby k objetí. Zdálo se, že kolem vše září.

„Duch“ zaječel Saul a chtěl se dát na útěk, ale nohy mu patrně zdřevněly, poněvadž stál, trásl se a breptal: „To – to je duch! Duch Ježíše Nazarénského!“ vzpamatoval se poněkud, „Nemá klid! Po smrti nemá klid a bloudí světem. Pryč, duchu nečistý! Zaklínám tě ve jménu Boha všemohoucího! Zmiz! Odejdi!“

V davu nyní panovalo naprosté ticho, všichni čekali, co se stane. Někteří se domnívali, že „duch“ náhle zmizí, jiní soudili, že Saul se pomátl, poněvadž ten, který stá proti němu, nebyl zcela určitě nehmotný.

„Ve jméno Boha Otce všemohoucího jsem přišel,“ promluvil Ježíš a ještě více se přiblížil k Saulovi, „ano pravím tobě v Jeho jménu přicházím, abych napravil, co jsi proměnil v hrůzu a děs. Saule, Saule, setkáme se, když to budeš nejméně čekat.“ a klidně vešel mezi dav, jenž ustupoval před ním za úplného ticha.

Jedna z žen se dotkla jeho roucha nesmělým pohlazením. Obrátil se k ní.

„Čeho je ti třeba?“ otázal se polohlasně.

„Ó Svatý Proroku! Vím, kdo jsi. Prosím tě, pomoz. Mé dítě se narodilo slepé!“ klečela na zemi, držela plačící nemluvně, sama ztělesněný pláč.

Ježíš se sklonil k dítěti a dotkl se jeho zavřených víček.

„Tvé dítě prohlédne. Buď klidná. Vyčkej sedm dní. Potom se budeš radovat.“

Dav začal volat, nahrnul se kolem Ježíše – výkřiky Svatý Prorok! Svatý Kazatel je mezi námi! Přišel Mistr! - se střídaly s voláním: Nevěřte mu! Je to podvodník! Žádné slepé dítě dosud neprohlédlo! Vyžeňte ho! Je to Nazarén, kterého farizej Saul proklel!

Tu přiběhl Abšalom, ujal Mistra za paži a obratně s ním vyšel z davu.

„Svatý Kazateli!“ napomínal jej, až se Ježíš musel usmát, „nemůžeš takto sám chodit mezi lid. Jsou to blázni! Jedni by tě láskou snědli a druzí nenávisť rozšápali. Musíme se rychle vrátit k Ananiášovi.“

„Neboj se, Abšalome, nic se už nebude dít. Všichni se uklidní, pouze Saul nikoliv.“

„To mu patří! Ať mu červ nahlodává duši!“

„Abšalome, Abšalome! Nesuďme, abychom nebyli souzeni.“

„Ty jen stále – Svatý Kazateli, - všem odpouštíš a oni si počínají jako dravá zvěř.“ bručel novic Abšalom zamračeně a nerudně, čímž Ježíšovi připomněl přítele Lazara.

Chvíli šli mlčky. Náhle novic promluvil:

„A to dítě, Svatý Kazateli? Prohlédne skutečně? Byl by to zázrak, ale tys dělal zázraky už tam – v Jeruzalémě.“

„Zázraky jsou od Hospodina boha věčného. Tak i dnes. - Viděl jsi někdy právě narozená koťátka nebo štěnětka?“

„Ano – jsou slepá.“

„Tak se narodilo i toto dítě. Stává se to někdy. Jen Hospodin ví, proč. Po sedmi dnech se oči otevřou.“

Abšalom šel mlčky vedle Mistra, Rozmýšlel, rozhodoval se, ale potom zvítězila jeho mladická prudkost a on odhodlaně vyhrkl:

„Nevěřím ti, Svatý Proroku! Nevěřím tomu, co jsi mně nyní řekl! Učinil jsi zázrak! Tak je to! Nebuď tak skromný!“ tu si uvědomil, co provedl, klesl na kolena, objal svaté, zmučené nohy Mistrovy a plakal. „Odpusť ... Svatý ... jaseň nechtěl říci, že ti nevěřím ... já ti věřím ... ale nevěřím ...“

Ježíš jej lehce zvedl a objal.

„Věříš nebo nevěříš?“ otázal se s úsměvem. Chlapec se zachvěl, uvažoval, potom řekl vážně.

„Věřím v tebe, Mistře.“

„Blahoslavení upřímí, neboť nebudou bloudit ve své duši.“ pronesl Ježíš se vzpomínkou na své dávné Kázání na hoře. Dodal pak: „Pojď – půjdeme domů – Připozdívá se.“

A šli polotemnými uličkami, jež pojednou byly pusté a prázdné, jakoby město veškeren živý tvor opustil.

Tak samotný – uvažoval Ježíš – tak samotný půjdu, a nebude, kdo by se mnou promluvil.

Chlapec po jeho boku se dosud plně nevzpamatoval.

K podivnému setkání se Saulem došlo pak za velmi záhadných okolností.

Za jednoho večera, kdy ulice byly pusté, tiché – vydal se Ježíš na svou obvyklou cestu za brány města. Dosud bylo lze vyjít – ostatně strážé už jej znaly a mnoho se nezajímaly o toho zamyšleného kazatele, který prý dělá zázraky – nebo zase tvrdili, že to není člověk, nýbrž duch – a dále povídali, že umí promluvit, až i ti neteční jsou jeho slovy uchváteni a dojati obsahem řeči. Přeli se potom, zda může duch mluvit a dospěli k názoru, že duch – je-li dobrý, může všechno.

Slunce již zapadlo. Plný Měsíc se objevil na obzoru, jakoby vystupoval z nekonečna vesmíru, vynořoval se z hloubí nebes, povstal z ničeho, sám tvořený pouze namodralým světlem, jež chabě prostíralo sinavou zář po krajině. Na povrchu Měsíce bylo zřetelně vidět obraz tváře. Byla ovšem poněkud podivná, ale působivá, když se uváží, že měsíční kotouč je neživá věc.

Ježíš jej nejprve pozoroval. Tam v Egyptě se věří, že je to bohyně, přinášející pro ni oběti, ale mýlí se. Nemají pravdu, jako v tolika věcech, přesto však jim budiž přiznáno, že drží své bohy a bohyně ve velké úctě, což jim Hospodin promine, poněvadž je nejvyšší moudrý a ví, že každý národ může dospět jen tak daleko, jak je schopen a jek je mu dáno. Byla u nich doba, kdy věřili v jednoho boha slunce, avšak brzy minula, neboť jako se kněží v Jeruzalémě bránili zrušení obětí, tak i tam se postavili proti rušení chrámů různých božstev.

Ne – Měsíc není bohyně – neboť je to snad kámen, ale stvořený rukou Hospodinovou, aby dodával krásu noci, která by bez něho byla pustá, nehostinná.

Obrátil se k zářivému nebeskému tělesu zády a pozoroval svůj stín. Zároveň mu vyvstalo v mysli kázání, které zítra prosloví na tržišti kde nachází vděčné posluchače. Nevyhrožuje peklem – říkají o něm, nehrozí pomstou boží, naopak říká, že Bůh je nejvyšší milosrdný a chápe lidská provinění, nejsou-li do nebe volající.

Pojednou se ozvaly nepravdivé kroky, jakoby přicházel kulhající, který nadto nese těžké břemeno. Člověk se objevil na prašné cestě, aniž by si Ježíš všiml. Avšak až došel před něj stanul a s úžasem zíral na tu vysokou postavu, ozářenou měsíčním svitem, takže vznikl dojem, že světlo vychází z ní. Nebyl s to se pohnout. Trásl se. Byl to Saul, spěchající do města.

„Nazarén!“ řekl hlasitě, aby zahnal vlastní strach, „Je to Ježíš Nazarénský! Je to jeho duch!“ protřel si oči, „Snad mám vidění, to přece nemůže být on, ale jeho prelud. Jsem blázen! Duchu Ježíše Nazarénského, neubližuj mně, vidíš, jaký jsem chudák, nevzhledný, poznamenaný! Duchu ...“

„Saule! Saule! Pronásleduješ mne, jako bych ti smrtelně ublížil! Proč mne pronásleduješ?“ poznal ten hlas, ale dosud se nemohl zbavit dojmu, že hovoří s duchem.

„Neděs mne, zjevení! Zaklínám tě, ztrať se a já půjdu klidně do města. Zmiz v těch měsíčních paprscích, ze kterých jsi povstal, abys mne vyděsil!“ a vztáhl ruce před obličej.

Postava však nezmizela, nýbrž opět promluvila.

„Je hřích, Saule, věřit na duchy. To bys měl jakožto farizej vědět. Nejsm duch, ani tu na tebe nečekám, když však jsme se potkali, promluvíme spolu, aniž by mezi námi byla zášť.“

Saul klesl na kolena do prachu cesty, ani ne tak z úcty, jako že se třásl strachem, a nemohl se udržet na nohou, ostatně velmi slabých.

„Vstaň! Poručil Ježíš přísným hlasem, jaký od něho byl slýchán málokdy, „Vstaň, pravím tobě, jsi-li tak silný, jak se předvádíš ve svých zlobných kázáních! Ale to jsou jen slova – příznej – slova, která volíš nikoliv z přesvědčení, ale abys zastrašil ty, kteří ti s obavami naslouchají, poněvadž znají tvou mstivost. Vstaň!“

Saul zvolna vstával a pomyslně si, že Mistr obvykle zvedá ty, kteří před ním klečí, jakoby to byly malé děti, ale jeho nezvedl, nýbrž se díval, jak pracně vstává. Nyní se belhal vedle té majestátní postavy jako brouk.

„Promluv, Saule a řekni, proč mne tak nenávidíš! To není pouze pro mé učení – které se liší od učení Starého Zákona. Není správné – oko za oko – zub za zub – ale kdo do tebe kamenem, ty do něho chlebem – což je obrazně řečeno a znamená to, že nemáme oplácet zlé zlým. Nejsi tak pravověrný a zbožný, abys trval na Zákoně. Proč tedy?“

Saul uvažoval, jak by se z této situace vymanil, aby Mistr nic nepoznal, nýbrž Dl mu za pravdu. Nic mu však nenapadlo. Vybuchl:

„Pohlédni jen, jak vypadám! Mám vysedlou lopatku, křivou nohu, jsem blooký. Kdežto ty jsi krásný, dokonalý člověk, tvoje tvář je pravidelná, oči hluboké, jakoby věčně snící o něčem vzdáleném,

co není z tohoto světa ... Proto jsem tě od počátku nenáviděl. Už v Jeruzalémě, kde jsem pobýval na studiu. Gamaliel byl můj učitel.“

„Ctihodný učitel. - Ale pravím tobě, Saule, že chybuješ. Nedostatky svého těla bys měl nahradit a vyrovnat krásou duše. Ale ty svoji ubohou duši mrzačíš záští a nenávisť. Domníváš se, že tě budou mít lidé za takových podmínek rádi?“

Saul chvíli přemýšlel, potom vybuchl:

„Oderint – dūm metuant!“

„Lucius Accius ...“ odpověděl Ježíš a dodal: „Saule, Saule – uvaž, jak je věta, kterou jsi právě vyslovil a již si někteří císařové berou za své životní heslo, jak je zlá – mohu říci, že přímo zabíjející. Šířit hrůzu kolem sebe umí každý žoldněř a ty se jim stavíš na roveň.“

Saul se vyhnul odpovědi. Řekl:

„Nevěděl jsem o tvé znalosti latiny.“

„Ani Pontius Pilatus o ní nevěděl.“

„A řecké básnictví? To je krása – vid’? Předpokládám, že ovládáš i tento jazyk.“

„Ovládám. Znáám řecké básnictví. Třeba Homéra?“

„Ano – ano – počkej, začíná to ...“ Saul byl pojednou v rozpacích, připadalo mu, že se vychloubá před tímto dokonalým člověkem, ušlechtilým na těle i na duchu. Mlčel.“

„Ménin aeide thea Peleiadeu Achileos/
oulomenén he yria Achaiois alge ethéke/
pollas d ifthimous psychás Aidi proiapsen/
aeaóov, autuos de helória teuche kynesin ...“

„Ale – ale – máš tak dokonalou výslovnost ... Mistře ...“ bylo to poprvé, kdy Saul takto Ježíše oslovil. Uvažoval potom zdali nepřehnal svůj obdiv k němu, ale pustil své myšlenky z hlavy, poněvadž Ježíš promluvil a jeho řeč způsobila obrat v Saulově myšlení, takže téměř hmotně pociťoval, jak je tímto mužem očarován, okouzlen – a byl ochoten skočit pro něho do ohně.

„Saule, pravím tobě, není zloby, aniž by duše byla zkažená. Co se zkaženou duší? Nelze ji odvrhnout jako zkažené jablko, které je dáno na pospas červům.

Není možné ji odvrhnout, ale setrvává v těle červivá do hloubí a těm červům hlodajícím neubývá potravy, neboť nejsou s to strávit podstatu duše, která je božská. Pokud člověk žije, má červa v duši a srdci pro svou zlobu, které klamně říká přísnost a jmenuje ji spravedlivým soudem a úsudkem.

Dal jsi se do boje proti mně, o němž jsi soudil, že je mrtev. Bojoval jsi proti mrtvému, který ti nemohl ublížit a jenž neměl možnost bránit se. Táže se tě – je takový boj člověka důstojný? Je nenávist sahající za hrob ještě výrazem duše ušlechtilé? Uvažuj o tom, Saule a odpověz sám sobě upřímně a spravedlivě.

Ale pravím tobě – uznáš-li, že podobné chování je důstojné člověka, potom už spolu nemáme co hovořit a ty setrvej osamocen, jako jsi byl až dosud, poněvadž dav, který volá tobě obdiv a slávu, je pouze dav ovlivnitelný každým, kdo se mu dokáže vemluvit. Chceš-li – uvažuj, Saule o mých slovech. Amen.“

Pojednou zde farizej zůstal osamocen. Ježíš zmizel, jak se objevil a vědomí toho, že byl

svědkem zázračného vidění v Saulově duši sílilo, až byl přesvědčen, že Ježíš nežije, nýbrž se pouze zjevuje v podobě ducha. Ale duch přece nemluví – říkal si pošetile a jako malé dítě ohlížel se za sebe, jakmile se opět vydal na cestu. Nestojí tam dosud to přeludné zjevení? Nejde za ním v podobě mlhy, či záře nehasnoucí?

Šel klopýtavě a klopotně, poněvadž si uvědomil, že se bojí. Nevěděl z čeho, ale pocítoval strach jako dosud nikdy a musil přiznat, že se násilím udržoval v nadřazenosti nade vším. Nad lidem, který naslouchal jeho zlobným kázáním, nad esejskými a nazorejskými, o nichž přece věděl, že jsou smířliví a snášenliví, že nikomu neubližují – a co nejhorší udržoval se v nadřazenosti sám nad sebou, protože v hloubí duše věděl, že je špatný, zkažený jako to jablko – nedbal však toho, odsunul své vědomosti do koutku myšlení a předstíraje velikost, pyšnil se silou a odolností.

Jak procházel utichlým již městem, zaslechl neurčitý šum z nedalekého prostranství. Nahlédl za roh domu. Malé shromáždění zřejmě něco čekalo. Přiblížil se. Stálo tam i několik žoldnéřů.

„Přijde určitě?“ otázal se někdo.

„Jistě přijde. Slíbil to a on sliby plní.“ promluvila jedna z žen.

„Učinil zázrak!“ zvolala jiná, „Mé dítě vidí!“ Jen se tak dotkl prstem jeho slepých očí a řekl že za sedm dní budu šťastná.“

„Opravdu zázrak!“ přidal se stařec o holi, „Je to svatý muž. Hospodin nechť jej zachová!“

Saul věděl okamžitě, o kom se hovoří. Ježíš zřejmě bude kázat, řekl si a vyčkával.

„Už jde!“ zvolal vysoký žoldněř, „Už je tady!“

„Hospodin tě prováže, Svatý Kazateli! Necht' jsi dlouho mezi námi, Svatý Proroku! Pojď – usedni, abychom vyslechli tvá slova.“

Ježíš se dostavil oděn ve svém bílém rouchu, stanul a rozhlédl se s mírným úsměvem.

„Shromáždilo se vás tolik,“ řekl váhavě, „jste všichni moji přátelé. Všichni pravím, přestože vím o některých, kteří by zde neměli být přítomni. Ale pokládám i takové za přátele, ať ke mně chovají jakoukoli zášť.“

Shromáždění poněkud hučelo, ale uklidnilo se brzy a naslouchalo.

„Hospodin, hodlaje člověka připodobnit sobě, dal mu svobodnou vůli. Může být jakýkoliv: hodný, dobrý snášlivý – či zlý, nenávistný, proradný. To vše závisí na člověku, a nelze říkat – jsem takový, jakým jsem byl stvořen Bohem.“

Shromáždění poněkud hučelo, ale uklidnilo se brzy a naslouchalo.

Jistěže Bůh dal člověku svobodnou vůli, ale dal mu také schopnost rozeznávat dobro a zlo. Může si vyvolit. Může páchat nepravosti, může hřešit.

Ale pravím vám, že hřích jde za člověkem jako stín a on pro něj nemá smysl, ani myšlenku, jež by se kála, byla kající. Ale jako stín zamést chvostištěm nelze, tak také hřích odstranit mávnutím ruky není možné. Stín působí chlad na zemi, po níž kráčí a hřích mění duši v necitelnou a nedbající. Kdyby nabyla citu, bála by se svého provinění a vyzpovídala by se v tichosti svém Bohu Hospodinu, jenž by jí podal ruku pomocnou.

Zpovídat se bohu Hospodinu beze slov znamená rozmlouvat sám se sebou, nacházet své hříchy, svá provinění a odvrhnout je od sebe jako nečistotu od prahu svého. Amen.“

Hodlal odejít, ale dav jej nepustil – prosil, aby chvíli ještě setrval a žoldnéři se rozestavili kolem něho, aby měl poněkud volno. Tu k němu přistupovali někteří se svými potížemi, strastmi, nesnázemi a on je těšil a uklidňoval slovy mírnými, rozumnými. A přišel-li kdo žalovat na sebe, na svá provinění, neodsoudil jej, ale vysvětlil mu, že vina, necht' jakákoliv, postihuje nejvíce provinivšího se, poněvadž na ni neustále musí myslet, přestože si říká, že se zachoval správně a spravedlivě.

Když se pak Ježíš navrátil do ulice, kde pobývali u Ananiáše, vyběhl mu vstříc vyděšený Nikodém a pobízel jej, aby si pospíšil domů.

„Co se děje, Nikodéme? Jsi rozechvěn, že ani nemůžeš mluvit. Stalo se něco?“

„Ale příteli! Svatý Proroku! Což jsi neviděl ten dav, který naslouchal tvému kázání? Množství tvých příznivců a posluchačů se rozrůstá, za chvíli podlehne tvém kouzlu celý Damašek, a to bude trnem v oku kdovíkomu – a pověst o tom dojde až k Římanům – a co horšího i do Sanhedrinu!“

„Je nebezpečný být nenáviděn a stejné je být milován. Ale nestrachuj se, Nikodéme, vše se napraví, jen maličko ještě vyčkám. Potom opustím toto město a budeme putovat dále k východu až do země úrodné a příznivé.“

„Půjdu s tebou kamkoliv.“

„Hovořil jsem dnes ... potkal jsem Saula ...“

„Měl jsi jej proklet!“

„Ale, příteli! Vždyť je to nešťastný člověk, nařiká si, že je nehezky – a z toho pramení jeho zášť. Promluvil jsem k němu slova, o nichž bude nucen uvažovat. A domnívám se, že ustane v pronásledování esejských a nazarénů. Snad ihned, snad pozvolna, jakoby utichal vítr, po celodenním víření v krajině. Nepotrvá dlouho a stane se mým stoupencem.“

„Nikdy se jím nestane!“

„Nikodéme, Nikodéme – pochybuješ o mých slovech, a nedbáš, že jsem to já, kdo mluvil se Saulem, nikoliv ty. Viděl jsem jeho tvář a oči, bloudící v labyrintu myšlenek, jež se dostavily najednou, aniž by na ně byl připraven ... Zatím se nevyzná sám v sobě, ale nadejde čas, kdy zvolí cestu a po ní se bude ubírat za cílem, jež si vytrpí. Zda mu to bude k dobru, či ke škodě?“

„Pojď již, pojď domů, nech Saula tápat, necht' rozmotá sám, co ve své duši zdrchal. Jestliže byl dost silný k druhým, jistě bude silný také k sobě. Měl by být.“

Vešli do domu. Ráchel pekla ryby, Šibolet a Dorkas čistili zeleninu a cákali na sebe vzájemně vodu. Jakmile vešel Ježíš, utichli a začali horlivě pracovat, Ráchel obracel rybu o překot, až se jí rozpadla. Ale Ježíš zašel, aniž slovo promluvil, do vlastní jizby.

Okénko bylo učiněno malé, zahrnovalo však v sobě část země a část oblohy, na níž zářilo množství hvězd, které dnes mlčely, nezpívaly známý nádherný chorál, jež Mistr slyšel už podvakerát a vždy to byla předzvěst nějaké změny.

Tehdy dávno mu bylo jít na studie do země daleké, tak vzdálené, že se téměř vytratila vzpomínka na domov.

Nedávno zaslechnutý chorál hvězd znamenal rovněž změnu. Lítostivě se zahleděl do krajiny, postříbřené měsíčním světlem. Byla klidná, zcela pokojná před Hospodinem, stvořená k tichému rozjímání. Což také stromy a květiny rozjímají? - otázal se v duchu a omlouval se přitom bohu, jestliže jeho myšlenky pokládá za pošetilé. Avšak ony pošetilé nebyly, pouze snivé a snící, znamenající útěk od skutečnosti, od nástrah, neustále kladených do cesty, jakoby mělo být jeho poslání zabráněno. Ano – jeho působení je posláním. Pro všechny trpící by chtěl být záchranou, pro všechny plačící útěchou, pro bolestné balzámem lahodným, hojivým.

„Ó bože věčný,“ řekl Ježíš tiše, „zjev mně, dej mi znamení, zda dojdu klidu, abych mohl svá předsevzetí uvést ve skutek – zda budu lidem platný, pomohu potřebným, potěším duše kvílící! Dej mi znamení, Hospodine, Bože věčný a já budu ti sloužit po celý život, aniž bych žádal odměnu, jak to někteří činí ve své pošetilosti. Amen.“

Snad zdřímnul, snadže se zasnul, ale uviděl zář, blížící se tou ztemnělou krajinou a uslyšel slova:

„Vše dostaneš, Synu, vše ti bude vynahrazeno a ty dojdeš slávy, věhlasu, známosti pro celé věky.“

Spěšně otevřel oči. Krajina ležela před ním, do dále se prostírala, ozářená matným odleskem hvězd mlčících. Ono světlo, zmizelo, slova utichla. Chvíli setrval v zadumání. Ale pojednou se ozvaly kroky velmi spěšné na to, aby někdo

přicházel pouze na besedu, jak byli zvyklí Nikodém i Abšalom, takže Ježíš povstal, opravil knot na olejovém kahánku a než mohl příchozí zaklepat, otevřel dveře. V chodbě stál Nikodém.

„Snad tě ruším, příteli můj, Mistře, ale musím ti sdělit, že do města se blíží karavana velmi bohatá, nejméně padesát velbloudů – a té nádhery! Povídají o tom žoldnéři, kteří cvičili za hradbami a všechno viděli.“

„Usedni, příteli. Karavan přece už bylo ve městě tolik za našeho pobytu zde. Ale tato tě nějak rozrušila. Co se děje, Nikodéme?“

„Mám obavy, můj vzácný příteli. Mám obavy, abys neodešel právě s touto karavanou. Bylo by to pro tebe důstojné cestování. Chystáš se přece opustit Damašek, město nevděčné a nyní také nebezpečné. Bojím se, že odejdeš beze mne, bez nás, pouze se Svatou Paní. Mám strach, že ...“

„Nic takového nechystám, Nikodéme. Nikdy bych přece neodešel, aniž bych ti o tom dal vědět. Až nadejde čas, a to bude velmi brzy, naše putování bude společné jako až dosud. Nikodéme, Nikodéme, kdy už se přestaneš strachovat a všeho se bát?“ hleděl na přítele laskavě a bez jakéhokoliv náznaku posměchu, či hněvu si pomyslně, že Nikodém přece jen měl setrvat doma v Jeruzalémě na svých statcích. Není přizpůsoben ani strádání na cestách, ani změnám, jež přicházejí denně jedna za druhou. Ale tyto změny jsou nutné, znamenají běh života, který by se jinak proměnil ve stojatou, zelenou vodu, jež ani nemá schopnost zrcadlit oblohu, poněvadž je pokryta kalem.

„Já – už se nebojím, když jsem s tebou, Mistře. Víš – pošlu Šiboleta s Dorkasem, aby vyzkoumali, co je to vlastně a karavanu a odkud přichází. Stále se mi něco nezdá.“

„Jen buď klidný, příteli a děti tam pošli zítra. Stejně hoří zvědavostí.“

Když Ježíš osaměl, pohroužil opět své zraky do nekonečné krajiny, uvažoval o slovech zaslechnutých před chvílí.

Bylo to vidění – pomyslí si – vidění a Boží zvěst, jaké se mně dosud nedostalo. Znamená to snad skutečně, že jsem vyvolený mezi povolányi? Ne – to by ode mne byla přílišná domýšlivost. Bože, dopust' mně, jestliže se v mých úvahách objevil náznak pýchy. Ale ty jsi shovívavý ke mně. Učinil jsi zázrak, vzkřísil jsi mne z bolestného bytí mezi životem a smrtí. Na kříži jsem byl mrtev, potom v hrobce z poloviny živ – má duše se po tvém vznešeném rozhodnutí vrátila do zmučeného těla.

Procitl jsem a první moje myšlenka náležela tobě, což jsem si uvědomil až nyní. Děkuji ti Hospodine věčný za sebe, za svůj život, za vše, co mně poskytuješ. Amen.

Druhého dne bylo ve městě plno rozruchu, neboť se proslýchlo, že s karavanou přicestovala princezna. Lidé se sbíhali na prostranství, zvědaví na všechny ty ozdoby a drahé koberečky, kterými byla vyšperkována zvířata velmožů. Jiná zvířata nesla zboží, balíky hedvábí, nádoby s vonnými mastmi, vzácné koření a zlatem zdobené měchy na vodu.

Dorkas a Šibolet přiběhli domů celí užaslí nad tou nádherou a s nimi se také vrátil Abšalom, který ihned zaklepal na dveře Ježíšovy jizby. Slunce vnikalo dovnitř malým okénkem, ale On seděl ve stínu. Psal něco na pruh pergamenu a ihned vykročil ke dveřím.

„Svatý Kazateli! Přicházím, abych ti podal zprávu o karavaně, která přišla včera večer.“

a hluboce se uklonil. Od chvíle, kdy promluvil tak upřímně, vytvořilo se mezi ním a Ježíšem užší přátelství, jakoby mezi nimi nebyl věkový rozdíl dvaceti let. Abšalom byl velmi pyšný na Mistrovu důvěru, se kterou mu svěřoval některé úkoly a Ježíš si jeho upřímnosti velmi vážil.

„Svatý Kazateli – je to královská výprava z Nissibisu. Je s nimi také princezna, královská dcera, tu jsem však neviděl, poněvadž nosítka měla zatažené záclonky.“ Abšalom vyprávěl jedním dechem, „Mluvil jsem s knězem, kterého mají s sebou a ten mně řekl, že celá karavana není královská, jenom deset velbloudů a že přišli hledat svatého muže, který léčí pouhým dotekem ruky, či slovem. Hledají tebe, Mistře, Svatý Proroku! Hledají tebe!“

„Mlčel jsi?“ mírně se otázal Ježíš.

„Jistěže. Hned jsem se vzdálil, abych se nevyzradil. Ještě něco: Kněz uvedl, že tři zvířata jsou naložena dary pro Svatého léčitele, a mají mu být odevzdána, ujme-li se uzdravení jejich krále.“

„To podstatné říkáš nakonec, Abšalome. Jejich král je tedy nemocen. Nechci, aby mne vyhledali, půjdu za nimi sám. Dary ovšem nepřiju. Copak? Jsi zklamán?“

„Budou to asi krásné věci, Mistře!“

„Abšalome, Abšalom! Chtěl jsem tě napomenout, ale neučiním to, poněvadž jsi vzácně upřímný.“ Ježíš se usmíval a novic před ním pokorně sklonil hlavu.

„Půjdu s tebou, Svatý Proroku. Nikodéma s sebou neber, jednak je ze všeho dostrašený, jednak se bojí velbloudů.“

„To snad není možné. Vždyť vedl dvě zvířata cestou do Damašku!“

„Stydí se to přiznat. Já bych se také styděl. Kdy hodláš zajít za tou karavanou? Jsou rozloženi na prostranství u Východní brány.“

„Až se bude šřit. Přestává být vhodné, abych vycházel za dne.“

O této své poslední větě Ježíš uvažoval, jakmile se Abšalom vzdálil. Pocítil hořkost v srdci, smutek v duši a zklamání v mysli. Ale okamžitě se za tyto své pocity pokáral. Vše je přece sesláno Hospodinem věčným – vše co člověk zakouší, je úradek Boží, jehož příčiny neznáme, aniž je vhodné po nich pátrat. Bůh nebude člověku zdůvodňovat své záměry.

I vyslovil Ježíš modlitbu, jež dospěvši až tam, kam nemůže ani lidská myšlenka, zalíbila se Nejvyššímu a jeho světlo začalo sestupovat, aby naplnilo bytost modlícího se uspokojením, klidem a smířením.

„Bože věčný, Hospodine zástupů, dej – abych cokoliv na mne sešleš, snášel a nereptal. Amen.“

Slunce již zapadalo, avšak okénko prozářil jas dosud nevídaný, jas pochopení, přijetí modlitby a také byla zaslechnuta slova:

„V budoucnu nikoliv pláč a slzy, ale radostné smíření naplní tvou duši.“

Vzpamatoval se. Promluvil to snad On? Bůh věčný? Či se ozvala má duše, která je součástí Jeho? Radostné smíření! Jaký to poklad pro člověka, jehož cesta životem není vystlána květy!

Abšalom se dostavil, vyzbrojen pochodní dosud nehořící, ale správně smočenou v páchnoucí tekutině, zvané olej země.

„Pochodeň jsem si vyptal od jednoho žoldnéře, Mistře. Stojí venku, čeká, prosí, abys mu spravil ukazovák. Přiskřípl si jej a teď má zčernalý nehet a červené skrvnky na dlani. Má horečku.

„Ať vejde.“

Objevil se velmi statný muž, poněkud neurvalého vzezření, ale když uviděl majestátní postavu Ježíšovu, sklonil hlavu.

„Zde se posaď na lavici. Ukaž prst. Máš otrávenou krev. Nehet musí pryč.“ mluvil s ním latinsky.

„Ale – pane – to bude strašně bolet. Jeden můj kamarád řval, až to slyšeli nevím kde.“

„Nebude to bolet. Pohlédni mně do tváře.“

Žoldněř se zahleděl na Ježíše, zdálo se mu, že mizí v jeho hlubokých, temných očích, že je kdesi mimo své tělo, a nic nevnímá. Nevšiml si nůžek, jimiž bylo rozstřižnutý nehet vytažen, ani krve černé a žluté, kapající z rány na plátno, držené Abšalomem. Náhle měl prst obalen čímsi bílým, probral se, hleděl chvíli před sebe.

„Vůbec to nebolelo. To jsem z toho vyjevený. Jsi kouzelník, pane?“

„Přijdi pozítří,“ řekl Ježíš s úsměvem, „ránu je nutno převázat.“

„Jak jsi to způsobil, Svatý Proroku?“ otázal se Abšalom, když už byli na cestě ke karavaně. Ulice ztemněly, místy zaštěkal pes a v koruně stromu se poplašeně ozval pták. „Vždyť taková věc hrozně bolí.“ A dostal odpověď, nad kterou dlouho dumal a nikdy ji nepochopil.

„Vzdálil jsem duši z těla. A tělo bez duše nic necítí.“ Ježíš viděl, jak pracně Abšalom uvažuje a hledí se dobrat pochopení. Maličko se usmíval úsilí tohoto chlapce, aniž by to mínil ve zlém. Což mohou všichni vše pochopit?

Blížili se k prostranství, kde obvykle tábořily karavany. Velbloudi už dostali vodu a seno, takže pokojně hýkali, otroci pobíhali s pochodněmi, zažehující jich postupně velký počet, prostranství bylo zalito světlem. Pestré koberce ležely rozprostřeny na zemi, opodál hořel oheň pod kotlíkem, služky rozvěšovaly barevné látky, vyprané v kašně, kudy neustále protékala voda z potoka.

„Kde je princezna?“ šeptal Abšalom zvědavě.

Náhle se služky rozestoupily, bledá desetiletá dívenka vyběhla v bílých šatech pře ně a volala:

„Svatý Prorok! Přišel! Poznala jsem jej! Nevidíte, že je svatý?“ a přiběhnoucí k Ježíšovi, klesla na zemi, objímajíc jeho nohy. Dala se do pláče, takže nebyla schopna promluvit, jen vzlykala. Sklonil se k ní.

„Taknon, ti klaieis?“¹ oslovil ji řecky, neboť ona pronesla svá slova v lámané řečtině. Uklidněna jeho hlasem, zvedla hlavu, dětsky si otřela slzy lemem svých šatů a promluvila:

„Svatý Proroku! Otec je nemocen a prosí tě o uzdravení. Já tě také prosím. Poslal mne – sám nemůže cestovat. Hned jsem poznala, že jsi ten, koho hledáme.“

„Povstaň, dítě.“ lehce ji zvedl. Pohlédla mu do tváře a poznala s jistotou, že otec bude uzdraven tímto Svatým Prorokem a zároveň pocítila únavu – chce se jí spát – spát – nebyla s to své oči vymanit z jeho pohledu. Rozhlédl se. Dvořané a služky stáli ohromeni opodál.

„Odneste princeznu Šubari.“ řekl, aniž by to byl příkaz.

---

1 Dítě, proč pláčeš?

Přistoupil nejvyšší králův dvořan, hluboce se uklonil a řekl:

„Odpusť dítěti, Svatý Kazateli, Svatý Proroku. Princezna je tak vznětlivá! Smím tě pozvat do stanu? Prosím vejdi a vezmi za věk naši krmí, kterou jsme připravili na tvou počest. Tvůj učedník nechť vejde rovněž.“

Stan byl vyzdoben koberci, květinami, drahocennými vázami, polštáři. Připravená večeře sestávala z pečeného jehněte, kořeněné omáčky, ovoce, vína, sladkostí, křišťálové vody a placek máčených v medu – kromě chleba i vína. Otroci začali obsluhovat. Ježíš si vzal pouze hrozen a kousek chleba. K tomu číšku vody.

„Nyní vidím, že jsi skutečně svatý muž.“ dvořan se usmíval, „Ale nechci tě mnoho zdržovat. Smím ti povědět o králově nemoci?“

„Mluv. Řeknu ti potom, co bude nutné učinit, aby se uzdravil.“

„Uzdraví se tedy?“ dvořan se na Ježíše podíval nedůvěřivě, ale ihned sklopil oči.

„Pochybuješ o tom?“

„Ano – nehněvej se, Svatý Proroku – ale pochybuji. Ta jeho nemoc je zlá – trvá už dlouho. Král nemůže jíst, je vyhublý a zesláblý, sám ani nevstane z lože, na něž jej otroci musí ukládat. Není schopen pozřít sousto, nemá hlad a neustále jej trápí tupá bolest zde.“ dvořan ukázal na žaludek.

„Musím se otázat, zda tvůj panovník pije rýžovou či jinou pálenku.“

„Ó ano, Svatý Proroku. I teď – říká, že ho drží při životě.“

„Uzdraví se. Ovšem – nesmí vypít ani pohárek pálenky. Od nynějška nikoliv. Hleď – pošlu s vaší karavanou svého nejschopnějšího učedníka Tomáše, který je v léčení obeznalý. Dostane s sebou různé byliny a přesný návod, jak má králi připravovat lektvary.“

„Je mně líto, že nepůjdeš s námi. Dostal bys nejlepší zvíře k dopravě. Ale – co se dá dělat?“

„Dostavím se velmi brzy. Vyjdu se svou malou karavanou za nemnoho dní. Potom bude vše v pořádku.“

Dvořan mlčel, patrně si představoval, jak bude králi nevhod, když nepřivede Svatého Proroka. Myslí si, že ho všichni musí poslouchat, ale není to pravda – uvažoval – tento Svatý muž naslouchá pouze hlasu své svaté duše a řídí se jím.

Jeho tvář není z této země – snad z jiného světa? A je někde jiný svět? Třeba u Boha? Možná že pochází přímo z Boží ruky, snad byl stvořen, aby napravoval zlo, křivdy, násilí – jak jsem slyšel. Nikdy nedosáhne toho, za čím jde. Za spravedlností. Lidé nejsou spravedliví, ani nechtějí být. Rádi se zabývají násilím, pomluvami, křivděním druhým a připadají si důležití.

„Ano,“ řekl pojednou Ježíš, který znal všechny dvořanovy myšlenky, „je těžké dát lidem do srdce dobrotu, jestliže nechtějí. Jsi vzdělán, poznávám to podle tvých myšlenek. Tak tedy víš, že se od počátku lidé zabíjeli. Zášť v jejich srdcích nelze uhasit. Najde-li se jeden spravedlivý, je to podivuhodné. Najdou-li se dva, je to zcela zvláštní řízení, najdou-li se tři – je to zázrak. Ale pravím tobě, jenž jsi moudrý

- bude-li takto lidstvo pokračovat, zničí posléze samo sebe.“

„Kterak by se mohlo zničit? Naopak – stojí psáno, že se rozmnoží jako písek na poušti, jako kapky v moři, jako tráva polní. Jestliže tomu tak bude, nelze vůbec ničím ohromné lidstvo zničit.“

„Meč a kopí není poslední zbraň.“

„Nerozumím ti, Svatý Kazateli. Meč a kopí – to jsou přece smrtonosné věci, ale zabíjejí než jednoho. Muž proti muži – rozumíš mně?! Celé lidstvo nelze meči pobít.“

„Pravil jsem, že to nejsou poslední zbraně. Lidé vymyslí nové, další – takové, které budou ničit celé vojenské setniny, legie, kohorty. Budou ničit města, že zůstanou jen pláně – holé a neobyvatelné.“

„Co by to mohlo být za zbraně? Myslíš – zvuk, trubení – jako při obléhání Jericha? Hradby prý se zbořily jen tím hlukem.“

Oba se zamyslili. Dvořan jen doufal, že za jeho života se takové zbraně nevyskytnou. Vůbec se mu nechtělo zemřít. Pomyslíl na princeznu Šubarit. Tak maličká – dítě – a měla by skončit život?

Ježíš sledoval jeho myšlenky, musel se usmát a pravil:

„Neboj se, nebude to brzy. Napře ... ale nezabývejme se válkami. Dosti na tom, že mnohdy bratr nenávidí bratra, muž svou ženu, syn otce. Už to je náznak boje a války. - Pojď, Abšalome, půjdeme již.“

„Je mně líto, že odcházíš, Svatý Proroku. Mnohé bych se od tebe dozvěděl.“

„Přijdu za několik měsíců, avšak nyní musím zařídit, co je potřebné, dát pokyny učedníku, jenž mne zastoupí a připraví vše k léčení.“

„Bojím se, že král bude v pití pokračovat.“

„Nepochybuj – pravím tobě – od této chvíle se pálenky nedotkne.“

Dvořan se užasle zahleděl na Ježíš. Kdo je to? - tázal se v duchu. Je to snad přímo Posel boží? Angelos? Hovoří tak jistě o dění vzdáleném bezpočet dnů cesty, jakoby stál přímo u krále a zakázal mu, co škodí. Bude-li zákaz na tu dálku něco platný, to se teprve pozná.

Ježíš promluvil:

„Nezazlívám ti tvé pochybnosti, neboť jsi se dosud nesetkal s nikým, kdo hovoří s Hospodinem prostřednictvím své duše. Tvé myšlenky jsou jako úvahy dítěte, jež nerozumí mnoha věcem, a přesto se je snaží pochopit. Netrap se zbytečnými úvahami, až se přesvědčíš, uvěříš.“

„Odpusť mně, Svatý Proroku, nejsem snad hoden poznání, proto ti nerozumím, proto se táži, kdo jsi, proto pochybuji. Ale vím jediné: Jsi Svatý Prorok, o němž se mluví v dalekých zemích a já budu pro toto setkání šťasten po celý život.“ Hluboce se ukonil a když se napřímil, byl Ježíš pryč. Jen se zdálo, že na místě, kde předtím stál setrvala matná záře. Avšak to mohl být odlesk zažehnutých karavanních pochodní.

Mistr posléze osaměl ve své jizbě. Nejprve jej pronásledoval shluk myšlenek, v němž nebyl pořádek, ani řád, prom se vše ustálila a na povrch vědomí se dostala věta: Meče a kopí nejsou poslední zbraně. Jistě nejsou – přemýšlel – poněvadž lidstvo dostalo svobodnou vůli a zneužívá ji ke zlu na místě dobra. Páchat zlo je pro ně snadnější. Válčí spolu. Národy bojují proti sobě

jako pošetilé a Smrt sklízí hojnost úrody. Všechny pojme do své náručí.

Meč a kopí nejsou poslední zbraně, nýbrž budou vynalézány nové a nové, další a další. Ó bože Hospodine věčný, což se lidé budou mezi sebou neustále pobíjet? Tu si připomněl bratrovraha Kaina. Zamrazilo jej a jeho duše se zachvěla.

Bylo snad zabíjení dáno člověku do vínku? V náznaku ano, ale při své svobodné vůli může tuto vlastnost ze své bytosti odstranit.

Poklekl, opřel se o desku okénka, pohlížel do dálky potemnělé krajiny, modlil se beze slov, bez prosby, bez oslovení Nejvyššího. Jen si přál vědět, jak lidstvo bude pokračovat, zda nezhyne na svou zášť a nenávist.

Náhle se z dálky blížil mrak. Jak mohu vidět mrak v temnotě noci? Ale noc je světlá proti němu, protože on sám je temno, a nic nežli to. - Mrak se blížil, měl podivný, nevídaný tvar, hrozivě se zvětšoval, až sahal do nebes. Zablesklo se v něm, bez hromu však, blesky se křižovaly a dole pod tím hrůzyplným útvarem pobíhaly postavičky, nařikaly – bez hlesu – ale on věděl, že nařikají – pobíhaly a mizely jako mávnutím kouzelné hůlky.

Je to snad Poslední soud – pomyslí si omámen – a jestliže je, proč jsou všichni pobíjeni? Spravedliví, nespravedliví – vše mizí v té sinále záři blesků. Proč? Čekal odpověď, která by vyplynula z hloubí duše, jež je součástí boha věčného.

Dlouho se nic nedělo. Posléze, když zavřel oči, aby neviděl to příšerné divadlo, promluvila jeho duše jasnozřivě a řekla: Není to Poslední soud, je to poslední lidská zbraň, vše ničící, vše hubící, nedbající spravedlivých a hříšných. Veškeré lidstvo zažije potom úděl Sodomy a Gomorhy.

Otevřel oči. Vše zmizelo, planina před okénkem byla pustá, na obloze se rozzářily hvězdy a kdesi v dálce někdo hrál na flétnu.

„Ó Bože věčný,“ řekl hlasitě, „ty, jenž jsi nad námi, dej ať se lidstvo nedočká konců, které jsi mně vyjevil. Dej, ať přijdou k rozumu, aby netrpěli spravedliví s nespravedlivými. Amen.“

„Smím vejít k tobě, Mistře?“ Nikodém nahlížel úzkou škvírou pootevřených dveří.

„Nikodéme! Už kolikrát jsem ti rozkázal, že mne nesmíš takto oslovit.“ Pojď jen dále. Vysvobodil jsi mne z hrůzy, kterou jsem spatřil, neboť mně byla Hospodinem zjevena.“

„Měl jsi vidění? To je dopřáno málokomu. Mně se to nikdy nestalo.“

Ale Ježíš neodpověděl. Měl pocit, že mu někdo šeptem nařizuje, aby mlčel. Zřetelně slyšel hlas, říkající: Nemluv! Mlč! Přerušil své myšlenky a začal vyprávět o princezně z Nisibisu, jak jej neomylně poznala, jak plakala. Potom hovořil o dvořanovi, se kterým pobyl ve stanu.

„A – hodláš se vydat k onomu králi?“ tázal se Nikodém.

„Dosud ne. Pošlu napřed Tomáše. Vyzná se v léčení. Později potom se vydáme na cestu všichni. Z Nisibisu půjdeme do Babylonu, což je město daleko rozsáhlejší, nežli Damašek. V Nisibisu již nic neplatí moc Říma, Sanhedrinu, a nikdo nebude překážet v tom, abych kázal. A najdu-li pastevce na stráních, rolníky na polích, žebráky u bran honosných staveb chrámových, budu kázat jim, neboť oni nevlastní majetek, nýbrž jejich jediným pokladem je duše,

daná jim od boha Hospodina. Duše lačnicí po slovech útěchy, povzbuzení a blízkosti Věčného, který je jim odpírán bohatými a těmi, jež si říkají zasvěcení.“

Nikodém se zamyslel. Ve slovech, která Ježíš promluvil, poznal onoho Mistra, Svatého Kazatele, jak o něm věděl před oním nespravedlivým, do nebe volajícím procesem. Po celou dobu, trvající tři roky se domníval, že utrpení Mistra zcela změnilo, že je štván z místa na místo alespoň v myšlenkách, a nikde nenachází klid a bezpečí. Myslel si, že pocituje hrůzu před novým pronásledováním, uvězněním, čí mučením. Ale on zatím sbíral síly k dalšímu působení, k novým kázáním, k opětovnému působení mezi lidmi, a to těmi ubohými, jimž nikdo z mocných nevěnuje pozornost a nadto jimi pohrdá, jakoby prostý člověk byl odpad. Osmělil se a řekl:

„Jenom jednou bych si přál vniknout do tvé vznešené duše, Svatý Proroku, Přesvatý Kazateli. Tedy – než jsem přišel k tobě, měl jsi vidění“ Nikodém se rozpačitě usmíval, „Víš – jednou bych – rád poznal – hm -hm – jak takové vidění – hm – byl bych rád, kdybys mně pověděl, kdyby mně tvá svatá ústa pověděla – hm – co jsi viděl?“ a hledě stranou, doufal, že Ježíš promluví.

Vpravdě byl už po dlouhou dobu zvědav, poněvadž se doslechl o prorockých zjeveních Mistrových, ale nikdy se neodvážil o této věci promluvit.

„Nikodém, Nikodéme – můj bratrský příteli – kdybych ti svěril jen malou část děje, který jsem pozoroval – věř mi, že bys zemřel strachem a hrůzou. Pravím tobě, nechtěj vědět, co vědět nemusíš. To vidění bylo mně zjeveno Hospodinem

na mou prosbu. Nyní pak budu mít na duši věčný stín.“ odmlčel se, po chvílce pokračoval v řeči, „Brzy odtud půjdeme daleko, tak daleko, že nelze dohlédnout konce oné cesty. Je zde nebezpečno. Snad vzpomínka setrvá.“ skončil poněkud odevzdaně.

„Ne, Svatý Proroku, po tobě nezůstane vzpomínka, nýbrž vědomí, že jsi zde stále přítomen, jakož i tam daleko – v Jeruzalémě.“

Ježíš se na něho zahleděl svými hlubokým očima. V tom pohledu jakoby spočívalo nekonečno a věčnost.

„Amen.“ pravil jen ...

Konec prvního dílu